

Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin annetut vastaukset

Koonti

Valtuustoaloitteet

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Valtuustoaloite kouluruokailun järjestämiseksi, kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen parantamiseksi ja kehittämiseksi Tampereen kouluissa ja eskareissa sekä riittävän määrärahan lisäämiseksi kaupungin talousarvioon – Aila Dünder-Järvinen (TRE:7369/12.00.01/2022).

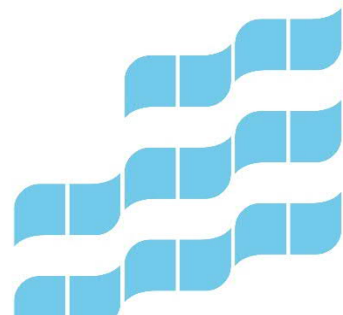
- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi. Tampereen perusopetuksen kouluruokatyöryhmä aloittaa työskentelynsä vuoden 2024 alussa.

Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille (TRE:7375/12.00.01/2022)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Tampere-lisän palauttamiseksi 0–3-vuotiaiden kotihoitoon – Keskustan valtuustoryhmä (TRE:708/05.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Tampereen yläkoululaisten liikuntamahdollisuuksien lisäämiseksi –
Marika Puolimatka ym. (TRE:1687/12.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi, vaan kehittämistä tehdään toimintaa uudelleen organisoimalla.

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta
(TRE:2629/12.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite historiikin kirjoittamiseksi Tampereen varhaiskasvatuksen
historiasta alkuajoista lähtien – Anne Liimola (TRE:2804/12.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

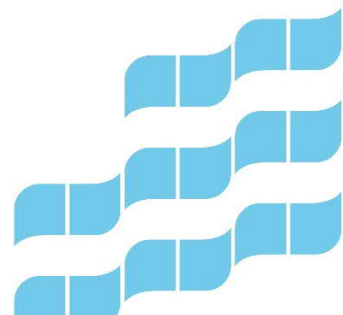
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa
– Aila Dünder-Järvinen (TRE:5210/08.00.01/2019)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Termopylen (Thermopylen) kentän historian tuomiseksi näkyväksi
Pyynikillä– Anne Liimola (TRE:3313/10.00.01/2020)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.
Historialliset museot -yksikkö on tarvittaessa valmis tuottamaan tai tarkistamaan valtuustoaloitteessa mainitun historiainfotaulun sisällön, mikäli jokin toinen taho vastaa aloitteen mainitsemasta alueen ennallistamisesta ja/tai infotaulun pystyttämisestä.

Valtuustoaloite Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana kulttuuripääkaupunkihakua – Sinikka Torkkola ym. (TRE:7641/12.00.01/2020)

- Tampereen kaupunki on varannut Tampereen taidemuseon kautta hanketta varten 60 000 euron erillisrahoituksen vuodelle 2023. Hankkeeseen osallistuvat työväenjärjestöt sopivat hankkeen mahdollisesta loppurahoituksesta. Vuoden 2024 talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite esteettömän jääkiekkokaukalon saamiseksi Tampereelle – Joonas Kiviranta ym. (TRE:6547/08.00.01/2021)

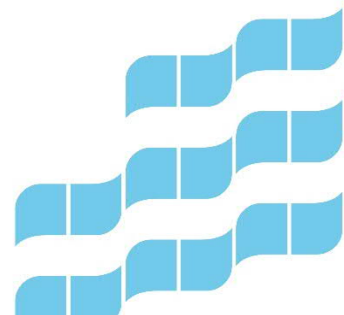
- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi. Hakametsän Sport Campus -alueen jäähallien suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan myös esteettömyys ja esteettömän kaukalon toteuttaminen.

Nuorisovaltuuston aloite nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi (TRE:6513/12.00.01/2022)

- Nuorisopalveluiden resursseja on lisätty vuosina 2022 ja 2023. Vuoden 2024 talousarvioehdotuksessa on huomioitu kauppakeskusnuorisotilan pysyvä rahoitus vuoden 2024 alusta alkaen sekä kolmen nuoriso-ohjaajan palkkaaminen Vuoreksen nuorisotyön tarpeeseen vastaamiseksi.

Valtuustoaloite tuen lisäämiseksi julkisille saunoille – Jouni Ovaska (TRE:707/12.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite uimahallin rakentamiseksi Linnainmaalle – Aila Dündar-Järvinen
(TRE:1163/10.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.
Talousarvioehdotuksen liitteenä olevassa investointien pitkän tähtäimen suunnitelmassa Koillis-Tampereen uimahallin suunnittelu ja rakentaminen ajoittuisi vuosille 2028-2030.

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta
(TRE:2629/12.00.01/2023)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Valtuustoaloite Tiedekeskuksen perustamiseksi Tampereelle – Aila Dündar-Järvinen (TRE:6510/14.00.01/2022)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

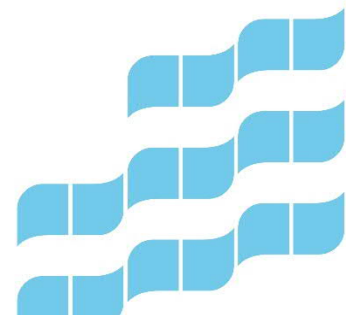
Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille (TRE:7375/12.00.01/2022)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Yhdyskuntalautakunta

TRE:7372/12.00.01/2022 Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Hervannan laskettelurinteeseen – Anni Molari ym.

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

TRE:5981/02.00.01/2022 Valtuustoaloite lukittavien pyöräsäilöjen hankkimiseksi keskustaan - Antti Moisander ym.

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Tampereen kaupunkiseudun Joukkoliikennelautakunta

TRE:2387/08.00.01/2023 Valtuustoaloite runkolinjaan pohjautuvien bussivuorojen sekä aikaisemmin toimivien bussiaikataulujen palauttamiseksi Teiskoon – Sirpa Pursiainen ym.

- Linjastokokonaisuuden osalta ei nähdä tarpeelliseksi tehdä muutoksia Pohjois-Tampereen alueella tai lisätä liikennöintiä Pohjois-Tampereen osalta. Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Konsernihallinto

TRE:5987/02.00.01/2022 Valtuustoaloite sähkön myymiseksi suoraan kohtuullisella hinnalla tamperelaisille - Aarne Raevaara ym.

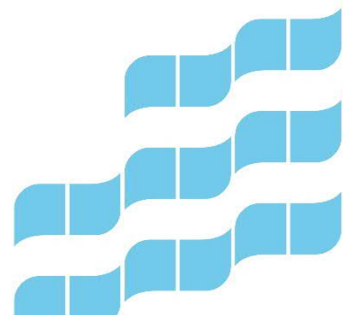
- Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Kuntalaisaloitteet

Yhdyskuntalautakunta

TRE:1698/10.03.04/2023 Kaukajärven koirapuiston uusiminen sekä uuden saaminen Annalaan

- Talousarvioehdotus sisältää Kaukajärven koirapuiston peruskorjauksen. Annalaan ei esitetä rakennettavaksi uutta koirapuistoa.

TRE:1390/10.03.04/2022 Koirapuiston saaminen Nekalaan

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

TRE:7893/10.03.04/2022 Koirapuiston perustaminen Leinola-Linnainmaa alueelle

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

TRE:6796/10.03.04/2022 Portaiden rakentaminen Epilänharjun yli

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

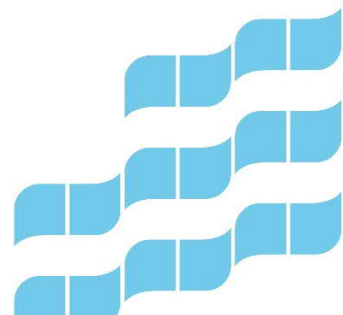
TRE:454/10.03.04/2022, Jalkapallokentän saaminen Kalevan, Kaupin tai Tammelan alueelle ja kenttien huoltamisen parantaminen

- Uusien kenttien rakentamista ja peruskorjaamista Kalevaan tai Tammelaan tai niiden vaikutusalueelle ei esitetä vuoden 2024 talousarvioon. Näiden alueiden kenttiä on peruskorjattu paljon lähivuosien aikana.

Tampereen kaupunkiseudun Joukkoliikennelautakunta

TRE:1861/02.04.03/2023 Joukkoliikenteen eläkeläisalennuksen ulottaminen iltapäivään – Vanhusneuvoston aloite

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Liite: Kasvatus- ja opetuslautakunta 12.9.2023

Vuoden 2024 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite kouluruokailun järjestämiseksi, kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen parantamiseksi ja kehittämiseksi Tampereen kouluissa ja eskareissa sekä riittävän määrärahan lisäämiseksi kaupungin talousarvioon – Aila Dünder-Järvinen (TRE:7369/12.00.01/2022)

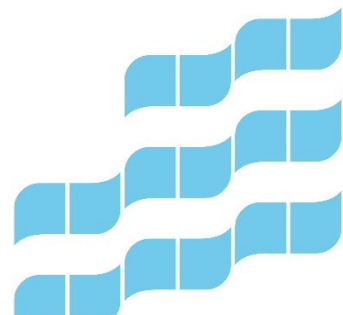
Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille (TRE:7375/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite Tampere-lisän palauttamiseksi 0–3-vuotiaiden kotihoitoon – Keskustan valtuustoryhmä (TRE:708/05.00.01/2023)

Valtuustoaloite Tampereen yläkoululaisten liikuntamahdollisuuksien lisäämiseksi – Marika Puolimatka ym. (TRE:1687/12.00.01/2023)

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta (TRE:2629/12.00.01/2023)

Valtuustoaloite historiikin kirjoittamiseksi Tampereen varhaiskasvatuksen historiasta alkuajoista lähtien – Anne Liimola (TRE:2804/12.00.01/2023)

Valtuustoaloite kouluruokailun järjestämiseksi, kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen parantamiseksi ja kehittämiseksi Tampereen kouluissa ja eskareissa sekä riittävän määrärahan lisäämiseksi kaupungin talousarvioon – Aila Dünder-Järvinen

Valtuutettu Aila Dünder-Järvinen esittää 24.10.2022 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen Vanhemmat ry:n kouluruokailukyselyn tulokset ja huomioidetaan otetaan käsittelyyn ja tehdään pikaiset tarvittavat parannukset Tampereen kouluissa ja esiopetuksessa yhteistyössä vanhempainyhdistysten ja Tampereen Vanhemmat ry:n kanssa. Lisäksi kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen säilyttämiseksi ja parantamiseksi on varattava riittävät määrärahat kaupungin talousarvioon.

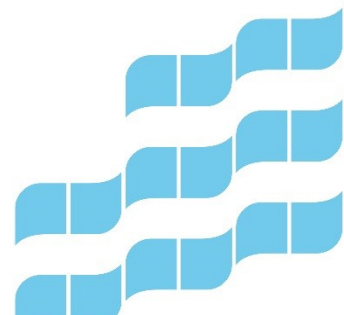
Kouluruokailu on kiinteä osa koulujen kasvatusta ja opetustoimintaa. Ravitsemuksellisenä tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia, terveyttä ja vireyttä. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailusta säädetään perusopetuslain (628/1998) 31 §:ssä siten, että opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria. Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus välipalaan (perusopetuslaki 48 d §). Välipalan hinta sisältyy mahdolliseen toimintamaksuun. Lisäksi oppilaalla on oikeus maksuttomaan ateriaan työelämään tutustumisen (TET) ja koulun retkipäivien aikana.

Tampereella seurataan ja arvioidaan perusopetuksen ruokailua jo säännöllisesti:

- Kuntakohtaiset indikaattorit: toteutuminen ja tarkoituksenmukaisuus vs. suositus ja asetetut tavoitteet palvelu- ja vuosisuunnitelmissa, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa
- Osallistuminen THL:n TEAviisariin
- Pirkanmaan Voimia Oy:llä on jatkuvan palautteen palautelomake: <https://research.innolink.fi/tutkimus/voimia/2891/>
- Oppilaiden ja henkilökunnan osallistumista ja tyytyväisyyttä kouluruokailuun seurataan säännöllisesti
- Ruoan menekkiä ja hävikkiä seurataan säännöllisesti
- Vanhemmat ja huoltajat huomioidaan osana koulun yhteistyötä
- Koulun terveysolojen tarkastuksissa (kolmen vuoden välein) arvioidaan kouluruokailun toteutumista
- Aterian osien laatuvaatimuksia, ravintosisällön toteutumista ja ruokalistoja arvioidaan säännöllisesti

Tämän lisäksi Tampereen perusopetuksessa perustetaan kouluruokatyöryhmä. Työryhmä aloittaa työskentelyn vuoden 2024 alussa. Työryhmässä on edustus kouluruokaan kiinteästi liittyvistä tahoista kuten oppilaista, opettajista, rehtoreista, vanhemmista, valtuutetuista, perusopetuksen hallinnosta, asiantuntijoista sekä Pirkanmaan Voimia Oy:stä. Tavoitteena on parantaa yhteistyötä kouluruokailun edistämiseksi perusopetuksessa. Työryhmä asettaa myös tavoitteita lukuvuosittain ja seuraa niiden edistymistä.

Tampereen Vanhemmat ry teki kouluruokailukyselyn sähköisenä kyselynä keväällä 2022. Vastaajina olivat tamperelaisten koulujen vanhempainyhdistysten yhteyshenkilöt. Yhteyshenkilöt kartoittivat vastaukset oman koulunsa lasten vanhempia haastatellen. Vastauksia saatiin eri puolilta kaupunkia. Vastausprosentti oli melko pieni. Kyselyn perusteella todettiin, että ruokailu tapahtuu pääosin ruokalassa, mutta jotkut oppilaat ruokailevat luokissa. Ruokailu on ruuhkainen ja melu haittaa ruokailuhetkeä. Ruokailu ei kaikissa kouluissa

jaksota koulupäivää vaan saattaa alkaa tai päättyä ruokailulla. Yhdessäkään koulussa ei ollut varattu suositusten mukaista 30 minuuttia ruokailuun.

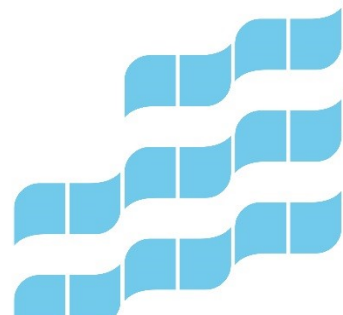
Tulokset käytiin läpi syyskuussa vuonna 2022 Tampereen Vanhemmat ry:n kanssa, jossa sovittiin, että tulokset käydään koulujen rehtoreiden kanssa. Sovittiin myös, että kirjataan kouluruokailuun liittyvät tavoitteet lukuvuosisuunnitelmaan. Lisäksi otetaan huomioon kodin ja koulun välinen yhteistyö ja yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa. Niissä kouluissa, joissa on ruokailuun liittyviä aikatauluongelmia, pyritään lyhentämään linjastolla jonottamista aikatauluttamalla, linjastoja lisäämällä, luokkaruokailulla ja niin edelleen. Kuitenkin on huomioitava, että aina kun koulujen tilakapasiteetti antaa myöden, oppilaalla on aikaa ruokailuun välitunteineen 30 minuuttia.

Tampereen perusopetuksen oppilaskohtainen ateriakustannus on selkeästi korkein verrattuna muihin niin sanottuihin kuusikkokuntiin eli viiteen muuhun väkiluvultaan suurimpaan kaupunkiin ja näiden kuntien ateriakustannusten keskiarvoon. Vuonna 2021 ruokailuun kului kuusikkokunnissa keskimäärin 427 euroa/oppilas ja Tampereella 597 euroa/oppilas. Mikäli ruoan laadun parantamista halutaan, tämä edellyttää taloudellisten lisäresurssien huomioimista osana Pirkanmaan Voimia Oy:n kokonaistilasta. Esimerkiksi 20 sentin lisäys (yksi kasvis salaattiin joka päivä, hedelmä kerran viikossa ja 10 senttiä lisää lämpimän raaka-aineen kustannuksiin tms.) edellyttäisi jo 700 000 euron lisäbudjettia.

Aloitteen sisältämillä toimenpiteillä ei ole osoitettu erillistä rahoitusta kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä. Tampereen perusopetuksen kouluruokatyöryhmä aloittaa työskentelynsä vuoden 2024 alussa.

Valmistelija:

Opetusjohtaja Ulla Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Valtuustoaloite kouluruokailun järjestämisen, kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen parantamisesta ja kehittämisestä Tampereen kouluissa ja eskareissa sekä riittävän määrärahan lisäämisestä kaupungin talousarvioon

Kouluruokailua ohjaavat lainsäädäntö, kansalliset ja paikalliset opetussuunnitelmat sekä kouluruokailu- ja ravitsemussuositukset. Valtion ravitsemusneuvottelukunnan julkaisema kouluruokailusuositus ohjaa koulupäivän ruokailua ja ruokakasvatuksen toteuttamista. Kouluruokailusuosituksen mukaan kouluaterian pitäisi kattaa noin kolmannes oppilaan päivittäisestä energiansaannista. Suositus antaa laajan kriteeristön ja ohjeistuksen kouluruokailun suunnitteluun ja toteuttamiseen. Se toimii ohjenuorana ruokapalvelun ja opetuksen järjestäjille sekä ruokapalvelu- ja opetushenkilöstölle. Suositus ohjaa myös kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Kouluruokailusuosituksessa huomioidaan aterian tarjoamisen ajankohta ja ruokailun kesto. Sopiva ajankohta ruokailulle on noin klo 11–12. Oppilailla pitää olla riittävästi aikaa ateriointiin – ruokailun vähimmäiskestoksi suositellaan puolta tuntia. Aterioinnin lisäksi oppilailla olisi hyvä olla vielä 10–15 minuuttia aikaa ulkoilu- ja liikuntahetkeen ennen ruokailua tai sen jälkeen. Terveellistä välipalaa pitäisi olla mahdollista nauttia koulussa, mikäli oppitunnit jatkuvat yli kolme tuntia lounaan jälkeen. Joissakin kouluissa on tarjolla maksutonta välipalaa, mutta useimmissa välipala on maksullinen. Joissakin Suomen kouluissa on käytössä etukäteen maksettava välipalapassi, jonka vanhempi lunastaa lapselleen ja joka oikeuttaa tiettyyn määrään välipaloja.

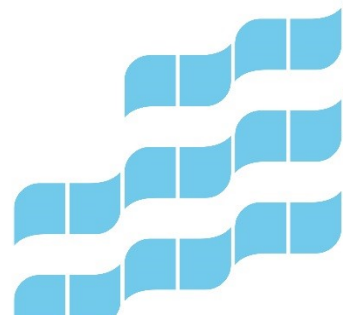
Kouluruokailu on myös tärkeä osa kouluissa tehtävää ruokakasvatusta. Säännöllinen ateriarhythmi edistää hyvinvointia ja hyvää ravitsemusta sekä auttaa välttämään epäterveellisiä välipaloja ja napostelua. Ravitsemus vaikuttaa merkittävästi myös lasten keskittymiskykyyn, oppimiskykyyn ja tunteiden säätelyyn eli oikea-aikainen ja terveellinen ruoka vaikuttavat monella tapaa lasten oppimiseen ja koko koulun toimintaan. Koulun ja kodin yhteistyö ja yhteinen näkemys ovat kouluruokailussa ja ruoka- ja ravitsemuskasvatuksessa erittäin tärkeitä. Selvitykset osoittavat, että ylemmille vuosiluokille siirryttäessä lasten osallistuminen kouluruokailuun vähenee. Osa oppilaista joko jättää aterian täysin syömättä tai korvaa sen välipaloilla, jotka voivat olla epäterveellisiä. Alempien vuosiluokkien oppilaista lähes kaikki kyllä osallistuvat kouluruokailuun, mutta moni ei syö aterian kaikkia ainesosia.

Tampereen Vanhemmat ry teki kouluruokailukyselyn sähköisenä kyselynä keväällä 2022. Vastaaajina olivat tamperelaisten koulujen vanhempainyhdistysten yhteyshenkilöt. Yhteyshenkilöt kartoittivat vastaukset oman koulunsa lasten vanhempia haastatellen. Vastauksia saatiin eri puolilta kaupunkia.

Koontia Tampereen Vanhemmat ry:n kyselyn vastauksista:

Ruokailun ajankohta

- 63 % aikavälillä klo 10-12
- 25 % aikavälillä klo 10-13
- 6% aikavälillä klo 10.30-12.00
- 6% aikavälillä klo 10.30-12.30

Ruokailuun käytetty aika

- 44% 20 min
- 25% 15 min
- 25% aika vaihtelee
- 6% 25 min

Ulkoilu ruokailuajan yhteydessä (ennen tai jälkeen ruokailun)

- 81% Kyllä
- 19% Ei

Välipala (mikäli oppilaiden koulupäivä jatkuu 3 tuntia tai pidempään lounaan jälkeen, tarjoaako koulu välipalan)

- 81% Ei
- 19% Kyllä

Kokemuksia kouluruokailusta

Lapsi jättää aamupalan syömättä kouluruokailun toteutuessa liian aikaisin (esim. klo 10) - 21%

Lapsi on joutunut kiirehtimään syömistä ja hotkimaan ruokailun lyhyen ajan vuoksi – 79%

Lapsi on joutunut jättämään osan ruoasta syömättä ruokailuun varatun ajan lyhyiden vuoksi – 36%

Lapsella on kova nälkä aamupäivällä kouluruokailun toteutuessa liian myöhään – 29%

Lapsella on kova nälkä iltapäivällä kouluruokailun toteutuessa liian aikaisin – 64%

Kotoa on jouduttu laittamaan eväät mukaan koulun ruokailun ajoituksen (liian aikainen tai myöhäinen) tai liian lyhyen ruokailuun varatun ajan vuoksi – 57%

Koulupäivä alkaa ruokailulla – 14%

Koulupäivä päättyy ruokailuun – 29%

Ruokailu vaikuttaa oppitunnin alkuun tai loppuun (oppitunti jää tavallista lyhyemmäksi) – 43%

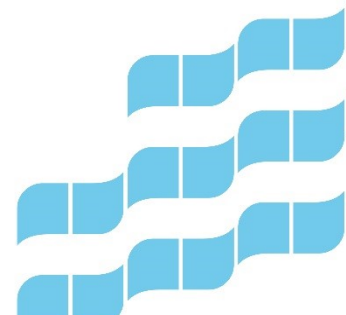
Oppilaat käyvät syömässä kesken oppitunnin – 64%

Ruokailuun liittyvät järjestelyt (ruokailun ajoitus, ruokalassa vietetty aika) ovat aiheuttaneet vaikeuksia erityisruokavalion tai muun syömiseen liittyvän terveydellisen seikan – 21%

Ruoka on loppunut kesken – 29%

Kyselyn tulosten vertailua kouluruokailusuositukseen

Ruokailu toteutuu pääosin ruokalassa, mutta jotkut oppilaat ruokailevat luokassa. Ruokala on ruuhkainen ja melu haittaa ruokailuhetkeä. Ruokailu ei toteudu yhdessäkään vastanneessa koulussa suositusten mukaisena ajankohtana klo 11-12. Kouluissa syödään joko liian varhain tai liian myöhään. Liian aikainen lounas johtaa aamupalan syömättä jättämiseen tai kovaan nälkään iltapäivällä. Liian myöhäinen lounas haittaa aamupäivän

oppitunteja nälän kurniessa. Ruokailu ei kaikissa vastanneissa kouluissa jaksota lapsen koulupäivän kokonaisuutta, vaan koulu alkaa tai päättyy ruokailulla. Yhdessäkään vastanneessa koulussa ruokailuun ei varattu suosituksen mukaista vähintään 30 minuuttia. Ruokailuun käytetään 15-20 minuuttia (yhdessä koulussa 25 minuuttia). Tämä johtaa hotkimiseen tai ruokaa ei ehditä syödä loppuun. Pääosin oppilailla on mahdollisuus ulkoiluun joko ennen tai jälkeen ruokailun. Viidesosassa kouluja ulkoilu ei toteudu. Vain viidesosassa vastanneista kouluista on tarjolla välipalaa pitkinä koulupäivinä koulun jatkuessa yli 3 tuntia lounasajan jälkeen. Välipala on maksullinen.

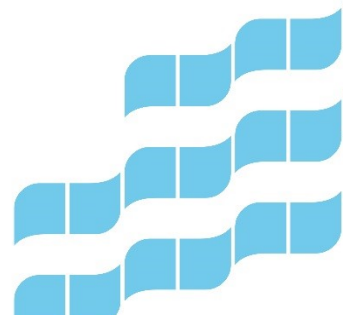
Yhteenvetoa

Kouluruokailu järjestetään useassa tamperelaisessa peruskoulussa poiketen valtakunnallisesta kouluruokailusuosituksesta. Kouluruokailusuosituksesta poikkeamisella on merkittäviä vaikutuksia lasten oppimiseen ja hyvinvointiin: Ravitsemus vaikuttaa merkittävästi lasten keskittymiskykyyn ja oppimiskykyyn. Riittävä ja oikea-aikainen ravitsemus koulupäivän aikana on tärkeä asia oppilaan hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen sekä myös tunteiden ja käyttäytymisen hallinnan näkökulmasta. (Lähde: Tampereen Vanhemmat ry, kouluruokailukysely kevät 2022).

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 12.10.2021 työryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisen kouluruoan kehittämissuunnitelman. Ohjelman luonnos on jo luettavissa valtioneuvoston hankeikkunassa. Ohjelma julkaistaan marraskuussa 2022. Ohjelman tavoitteena on mm. lisätä kouluruokailuun osallistumista, kehittää kouluruokailuun liittyviä käytäntöjä ja etsiä ratkaisuja, joilla välipala voidaan tuoda osaksi kouluruokaa jokaiseen kouluun.

Inflaatio ja elintarvikkeiden raju hinnannousu vaikuttavat myös kouluruoan hintaan. Aamulehti uutisoi (AL 25.8.2022), että syyskuun alusta alkaen yksittäisen myytävän kouluaterian hinta nousee 2,59 eurosta 2,68 euroon Tampereella. Vuosikustannus nousee huomattavasti, noin 400 000 eurolla vuodessa. Hinnat valitettavasti jatkavat nousuaan edelleen. On erittäin tärkeää, että vaikeasta tilanteesta huolimatta Tampereen koululaisten kouluruoan laatu ei heikkene eikä ravintosuositusten noudattaminen ole vaarassa. Monessa perheessä joudutaan karsimaan menoista ja kotiruoan laatu ja määrä voi myös heikentyä. Osalle lapsista kouluruoka voi olla ainoa lämmin ateria päivässä. Eriarvoistumisen vähentämiseksi on erittäin tärkeää, että kouluissa ja eskareissa saa laadukasta ja ravintosuositusten mukaista kouluruokaa ja että ruokailun järjestämisessä noudatetaan valtakunnallisia suosituksia.

Kouluruokailu on osa kuntien strategiseen päätöksentekoon perustuvaa toimintaa ja alueellista kehitystä. Lasten kouluruoan laatu ja ruokailun puitteiden järjestäminen heijastelevat kunnan arvoja. On arvovalinta tarjota lapsille laadukasta ja maukasta ruokaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeenkin kuntien lakisääteinen tehtävä. Kouluruokailuun investoiminen kunnassa on hyvinvoinnin varmistamista ja ennakoimista, joka voi tuoda säästöjä myöhemmin.

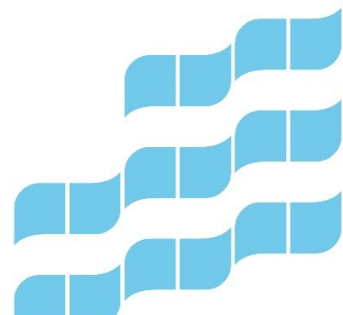
Esitän, että Tampereen Vanhemmat ry:n kouluruokailukyselyn tulokset ja huomiot otetaan käsittelyyn ja tehdään pikaisesti tarvittavat parannukset Tampereen kouluissa ja eskareissa yhteistyössä vanhempainyhdistysten ja Tampereen Vanhemmat ry:n kanssa. Kouluruoan laadun ja ravintosuositusten noudattamisen säilyttämiseksi ja parantamiseksi on varattava riittävät määrärahat kaupungin talousarvioon.

Tampereella 24.10.2022

Aila Düндar-Järvinen

Kaupunginvaltuutettu (sd)

Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille

Nuorisovaltuusto esittää 24.10.2022 vireille tulleessa aloitteessaan, että yhteiskunnallisesti aktiivisille nuorille myönnettäisiin stipendejä peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Nuorisovaltuusto teki myös keväällä 2022 yhteistyötä perusopetuksen palveluryhmän kanssa stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille ja kokemukset tästä olivat positiivisia. Nuorisovaltuuston aloitteessa todetaan, että stipendien summan olisi hyvä olla maltillinen, ja että tärkeintä on konkreettinen huomionosoitus yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta. Aloitteessa esitetään, että stipendien jakamista tulisi laajentaa toiselle asteelle sekä vakiinnuttaa pysyväksi käytännöksi Tampereen kaupungissa.

Sivistyspalvelujen palvelualueen perusopetuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto ja perusopetus tekivät vuoden 2022 keväänä yhteistyötä yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille. Nuoret saivat lähettää stipendihakemuksia ja ehdottaa stipendinsaajaksi nuorta, jonka toiminnan he katsoivat olevan yhteiskunnallisesti aktiivista. Stipendit olivat 20 euron kannustusrahoja. Nuorisovaltuuston mielestä kokemukset stipendien myöntämisestä olivat hyvin positiivisia.

Perusopetus toivoo, että stipendinsaajan valitseminen tulisi jatkossa yläkoulujen oppilaskuntien tehtäväksi, koska näin stipendinsaajan valintatapa vahvistaa ja tuo näkyväksi koulujen oppilaskuntien toimintaa, sekä korostaa nuorten itsensä roolia toimimisessa oman yhteisönsä hyväksi. Lisäksi stipendin nimi voidaan päivittää vastaamaan paremmin nuorten ajatuksia ja stipendin yhteisöllistä luonnetta.

Perusopetus esittää, että kevätlukukaudesta 2024 alkaen jokaiselta perusopetuksen yläkoululta oppilaskunta valitsisi yhden Aktiivisen koulukulttuurin edistäjä -stipendin saajan. Aktiivisen koulukulttuurin edistäjä on nuori, joka vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria omalla käytöksellään. Hän ottaa koulu yhteisönsä jäsenet kannustavalla tavalla huomioon ja edistää koulu yhteisön jäsenten osallisuuden kokemusta omalla toiminnallaan sekä kohtelee kaikkia yhdenvertaisesti ja ystävällisesti.

Perusopetuksen osalta aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

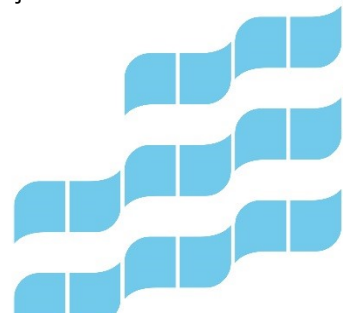
Valmistelijat:

Opetusjohtaja (perusopetus) Ulla Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Erikoissuunnittelija (perusopetus) Maija Viherkari, maija.viherkari@tampere.fi, puh. 041 730 6388

Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueen lukiokoulutuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Lukio-opiskelijoille maksettavista stipendirahoista merkittävä osa tulee ulkopuolisina lahjoituksina, ja lahjoituksen antaja on usein määritellyt myös perusteet, joilla stipendi myönnetään. Lukiokoulutuksen omista määrärahoista stipendejä myönnettäessä otetaan opintomenestyksen ohella jo tällä hetkellä huomioon myös muun muassa harrastuneisuus, yhteiskunnallinen aktiivisuus ja opiskelijakuntatoiminta. Opettajakokouksen

esityksen pohjalta tehdään rehtorin päätös stipendien saajista. Aloitteessa mainittu esitys yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä on siis jo huomioitu lukiokoulutuksen stipendien myöntämisperusteissa.

Lukiokoulutuksen osalta aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

Valmistelija:

Lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, mari.aalto1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen ammatillisen koulutuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Tällä hetkellä Tampereen seudun ammattiopiston (Tredun) myöntämät stipendit jaetaan ensisijaisesti useista eri rahastoista kyseessä olevien rahastojen sääntöjen mukaisesti: Osa stipendien lahjoittajista päättää myös saajasta, ja osa lahjoitetuista stipendeistä jaetaan Tredun opetustiimien esitysten perusteella. Lisäksi jaetaan päätettyjen myöntämisperusteiden mukaisesti muita opiskelijastipendejä Tredun talousarviomäärärahoista, muussa tapauksessa ammattiopiston budjettivaroista.

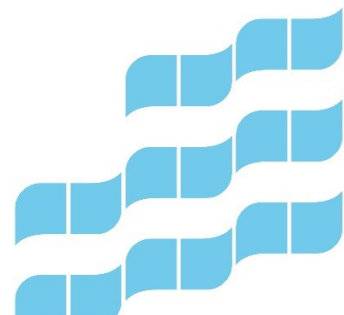
Yritysten, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden lahjoittamien stipendien jakamisessa otetaan huomioon lainsäädäntö ja erityisesti stipendien verotuskäytäntö. Stipendin perusteena ei saa olla työsuoritus, jonka perusteella yritys maksaa palkkaa opiskelijalle stipendin muodossa. Kun yritysten, järjestöjen ja elinkeinoelämän lahjoittamat stipendit osoitetaan kaupungin tilille oppilaitoksen jaettavaksi, stipendien jakoperusteet sekä saajat määritellään opetustiimeissä. Osa stipendin antajista päättää myös stipendin saajan itse, ja tällöin stipendiä ei suoriteta kaupungin tilille oppilaitoksen jaettavaksi.

Muut opiskelijastipendit jaetaan Tredun kampuksien määrärahoista tai talousarviomäärärahoista. Koulutus-/tutkintoalalla on mahdollista huomioida opiskelijastipendillä poikkeuksellisen hyvää suoritus jollain oppimisen tai kehittymisen alueella. Muun opiskelijastipendin myöntämisperusteina ovat esimerkiksi menestyksellinen oppilaitoksen edustaminen Taitaja-kilpailuissa tai muissa vastaavassa kilpailuissa, erityisen hyvin toteutettu oppinäytetyö, opiskelijan kehittyminen, työpaikalla tehty koko työyhteisöä koskeva työ tai työkokonaisuus sekä erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan Sisu-stipendi. Tampereen seudun ammattiopiston omalla päätöksellä on mahdollista päättää, että Tredun talousarviomäärärahoista suoritettavien muiden opiskelijastipendien myöntämisperusteeksi lisätään opiskelijoiden yhteiskunnallinen aktiivisuus ja määritetään samalla myös jaettava euromäärä.

Tredussa asiaa on vuoden 2023 aikana käsitelty opiskelijakuntatoimintaa ohjaavien ja koordinoivien opettajien sekä opiskelijakunnan edustajien kanssa ja keskustelujen perusteella etenemisen osalta esitetään seuraavaa:

Täsmennetään Tampereen seudun ammattiopiston stipendien myöntämisperusteita siten, että niihin lisätään myöntämisperusteeksi opiskelijoiden yhteiskunnallinen aktiivisuus ja toiminta opiskelukuntatoiminnassa ja määritetään samalla myös jaettava euromäärä.

Stipendit myönnettäisiin opiskelijakuntatoimintaa ohjaavien ja koordinoivien opettajien esityksestä ja stipendien myöntäminen otettaisiin huomioon opiskelijakuntatoiminnan vuosittaisessa toimintarahoituksessa.

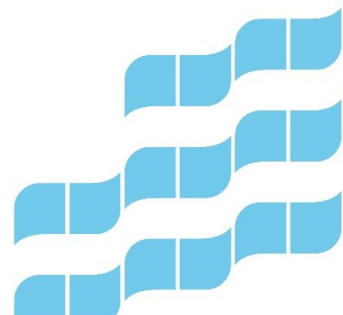

Toimintarahoituksessa tulisi huomioida mahdollisuudet opiskelijakuntatoiminnan laajentamiseen opiskelijamäärien kasvaessa ja aktiivisuuden lisääntyessä.

Ammatillisen koulutuksen osalta aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

Valmistelija:

Johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, kirsi.viskari@tampere.fi, puh. 0400 376 420

 TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO**Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille**

Monissa oppilaitoksissa myönnetään jo nyt eri aihealueiden stipendejä. Yleensä nuoria palkitaan koulutyön ohella akateemisesta osaamisesta ja onnistumisista. Kuitenkin yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta palkitaan harvoin. Olisikin tarkoituksenmukaista myöntää myös yhteiskunnallista aktiivisuutta ja toimijuutta osoittaneille nuorille stipendi, joka olisi muodoltaan kannustusraha. Stipendin summa voisi olla maltillinen, mutta konkreettinen palkkio aktiivisuutta osoittaneelle nuorelle voisi kannustaa jatkamaan yhteiskunnallisen ja omaehtoisen toimijuuden parissa myös tulevaisuudessa.

Jokaisella nuorella on oma tapansa vaikuttaa ympäröivään maailmaan ja yhteiskuntamme toimintaan. Nuorisovaltuusto haluaa tukea nuorten monimuotoisia tapoja osallistua ja vaikuttaa. On tärkeää tunnistaa erilaiset vaikuttamisen muodot. Jotkut haluavat vaikuttaa istumalla kokouksissa pöydän ympärillä ja toiset osoittamalla mieltään kadulla. Kaikki tavat ovat olennaisen tärkeitä kansalaisyhteiskunnan toimivuuden suhteen ja demokratian jatkuvuuden osalta. Siksi olisikin tärkeää tukea nuorten tekemää monipuolista vaikuttamistyötä stipendien myöntämisen avulla.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto ja perusopetus tekivät vuoden 2022 keväänä yhteistyötä yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille. Stipendit olivat 20 euron kannustusrahoja. Stipendejä myönnettiin kaksi jokaiseen Tampereen alueella sijaitsevien peruskoulujen yläkouluihin. Jokaisella koulu yhteisöön kuuluvalla nuorella ja opettajalla oli mahdollisuus ehdottaa stipendin saajaa. Ehdotuksia tuli noin 100 kappaletta 20 eri oppilaitoksesta. Päätökset stipendien saajista teki nuorisovaltuusto kokouksessaan ehdotusten pohjalta ja rahojen käytännön jakamisen hoiti kaupungin perusopetus. Kevään osalta kokemukset stipendien myöntämisestä olivat hyvin positiivisia. Stipendien jakamista tulisi laajentaa toiselle asteelle sekä vakiinnuttaa pysyväksi käytännöksi Tampereen kaupungissa.

Nuorisovaltuusto vaatii Tampereen kaupunkia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin stipendien myöntämiseksi yhteiskunnallisesti aktiivisille nuorille peruskouluihin, lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Stipendien summan on hyvä olla maltillinen, tärkeintä on konkreettinen huomionosoitus. Hyväksi käytännöksi peruskouluissa havaittiin 20 euroa, se voisi toimia myös toisella asteella.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuuston puolesta,

Arttu Vuori

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja

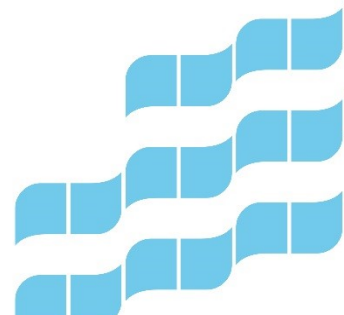
Lisätietoja:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto

nuorisovaltuusto@tampere.fi

www.tampere.fi/nuorisovaltuusto

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 28.9.2022.

Valtuustoaloite Tampere-lisän palauttamiseksi 0–3-vuotiaiden kotihoitoon – Keskustan valtuustoryhmä

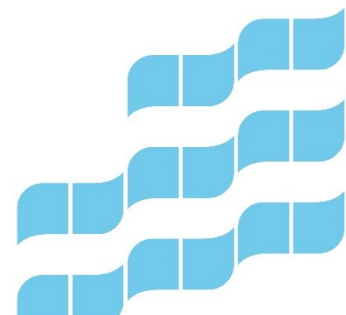
Kaupunginvaltuuston kokouksessa 30.1.2023 jättämässään aloitteessa Keskustan valtuustoryhmä esittää Tampere-lisän palauttamista 0–3-vuotiaiden kotihoitoon. Aloitteessa Tampereen Keskustan kunnallisjärjestö katsoo, että samalla, kun Tampereen kaupunki huolehtii laadukkaista ja koteja mahdollisimman lähellä olevista varhaiskasvatusyksiköistä, kaupungin tulisi turvata riittävät taloudelliset toimintaedellytykset myös niille huoltajille, joilla on motivaatiota ja kykyä huolehtia itsenäisesti alle kolmevuotiaiden lastensa kotihoidosta. Aloitteen mukaan pienten lasten vapaaehtoinen ja turvallinen kotihoito vähentää paikkapainetta päiväkodeissa ja yhteiskunnalle koituvaa taloudellista rasitetta sekä vähentää merkittävästi vanhempien työssäkäyntiä haittaavia lasten infektiokierteitä.

Kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta on säädetty laissa (1996/1128). Lain 3 §:n mukaan kotihoidon tuen saamisen edellytyksenä on, että lapsella ei ole varhaiskasvatuspaikkaa. Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen hakeminen ja maksaminen huoltajille tapahtuu Kansaneläkelaitoksen (KELA) kautta, mutta kustannukset menevät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmästä. Tällä hetkellä perheillä on oikeus saada lakisääteistä kotihoidontukea yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 377,68 euroa kuukaudessa, muista alle 3-vuotiaista sisaruksista 113,07 euroa kuukaudessa ja yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä sisaruksista 72,66 euroa kuukaudessa. Tämä perusosa on niin sanottu hoitoraha ja se on kaikille samansuuruinen. Lisäksi perheillä on mahdollisuus saada kotihoidontuen hoitolisää, jonka suuruuteen vaikuttavat perheen koko ja bruttotulot. Hoitolisä on enintään 202,12 euroa kuukaudessa.

Kunta voi lakisääteisen kotihoidontuen lisäksi maksaa kuntalisää. Tampereella kotihoidontuen Tampere-lisä lakkautettiin vuoden 2014 alusta alkaen vuoden 2014 talousarviopäätöksellä. Kotihoidontuella olevien lasten määrä ja prosentuaalinen osuus varhaiskasvatuksesta lapsista on vähentynyt Suomen kaikissa kuudessa suurimmassa kunnassa vuosien 2020–2022 aikana (Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2022, s. 44). Tampereella kotihoidontuella oli vuoden 2022 joulukuussa 1765 lasta, joista alle 3-vuotiaita 1623. Kotihoidontuen vuosikustannukset lasta kohden olivat 5219 euroa. Vuonna 2022 kotihoidontukea maksettiin Tampereella yhteensä hieman yli 9,2 miljoonaa euroa.

Lainsäädännössä painotetaan lasten oikeutta varhaiskasvatukseen. Myös useat valtakunnalliset ja kansainväliset tutkimukset osoittavat alle kouluikäisten lasten hyötyvän varhaiskasvatuksesta. Kunnan on järjestettävä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää ja pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Valtakunnallisena tavoitteena on yli 3-vuotiaiden osallistumisasteen nostaminen.

Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen alkaa sen kuukauden alusta, jolloin lapsi täyttää 9 kuukautta. Alle 3-vuotiaiden lasten osuuden kasvu vaatii päiväkotipaikkojen lisäämistä. Lisäksi lisääntyvä alle 1-vuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen edellyttää henkilöstöresurssin lisäämistä pienten lasten ryhmissä. Mikäli alle 3-vuotiaiden ryhmässä on useita alle 1-vuotiaita, ei normaali henkilöstömitoitus, 4 lasta työntekijää kohden, riitä lasten laadukkaaseen hoitoon ja kasvatukseen.

Kuntalisän maksaminen tarjoaisi useammille perheille mahdollisuuden hoitaa alle 3-vuotiaita lapsiaan kotona ja lisäksi perheiden valinnanvapautta. Etenkin alle 2-vuotiaille maksettu kuntalisä helpottaisi varhaiskasvatuksen paikkatilannetta.

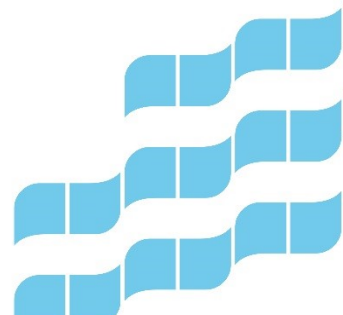
Mikäli kotihoidontuen kuntalisää maksettaisiin aloitteen mukainen 300 euroa kuukaudessa kaikille alle 3-vuotialle, olisi kustannusvaikutus nykyisillä lapsimäärillä noin 5,8 miljoonaa euroa vuodessa. Mikäli kuntalisää maksettaisiin ainoastaan alle 2-vuotiaille, olisi kustannusvaikutus nykyisillä lapsimäärillä noin 4,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi.

Valmistelijat:

Varhaiskasvatusjohtaja Elli Rasimus, elli.rasimus@tamper.fi, puh. 050 523 7386

Asiakasmaksupäällikkö Katri Mantere, katri.mantere@tamper.fi, puh. 040 849 2107

Valtuustoaloite 30.1.2023
Keskustan valtuustoryhmä

Tampere-lisä palautettava 0-3 -vuotiaiden kotihoitoon

Jokaisen lapsen elämän olosuhteet ensimmäisinä elinvuosina vaikuttavat olennaisesti myöhemmän elämän kehitysvaiheisiin. Olennaisinta on, että lapsella olisi elämänsä ensimmäisinä vuosina ainakin yksi häntä aidosti rakastava ja hänen fyysisistä ja tunnetarpeistaan monipuolisesti huolta pitävä aikuinen.

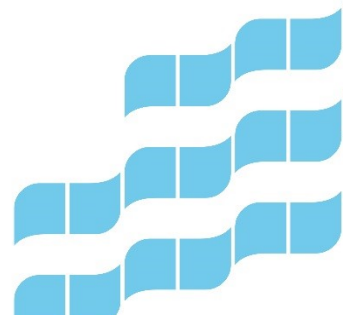
Yhteiskunnassamme suurin osa lapsista aloittaa varhaiskasvatuksessa heti vanhempainvapaan päätyttyä eli noin vuoden ikäisinä. Ilman haitallista eroahdistusta tai muuta tunne-elämän häiriötekijää useimmat lapset sopeutuvat hyvin kodin ulkopuoliseen varhaiskasvatukseen edellyttäen, että henkilökuntaa on riittävästi eikä siinä tapahdu lapsen perusturvallisuutta häiritseviä muutoksia.

Kodinhuollon tuen hoitoraha yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta on 377,68 e/kk ja kahdesta yhteensä 490,75 e/kk. Yhden päiväkotipaikan kustannus yhteiskunnalle on yhdestä lapsesta n. 1200 e/kk ja kahdesta n. 2400 e/kk.

Tampereen Keskustan kunnallisjärjestö katsoo, että samalla, kun Tampereen kaupunki huolehtii laadukkaista ja koteja mahdollisimman lähellä olevista varhaiskasvatusyksiköistä, kaupunki turvaa riittävät taloudelliset toimintaedellytykset myös niille huoltajille, joilla on motivaatiota ja kykyä huolehtia itsenäisesti alle kolmevuotiaiden lastensa kotihoitosta. Pienten lasten vapaaehtoinen ja turvallinen kotihoito vähentää paikkapainetta päiväkodeissa sekä yhteiskunnalle koituvaa taloudellista rasitetta. Vapaaehtoinen kotihoito vähentää merkittävästi vanhempien työssäkäyntiä haittaavia lasten infektiokierteitä.

Keskustan valtuustoryhmä

Jouni Ovaska
Vilhartti Hanhilahti
Matti Järvinen

Valtuustoaloite Tampereen yläkoululaisten liikuntamahdollisuuksien lisäämiseksi – Marika Puolimatka ym.

Taustatietoa

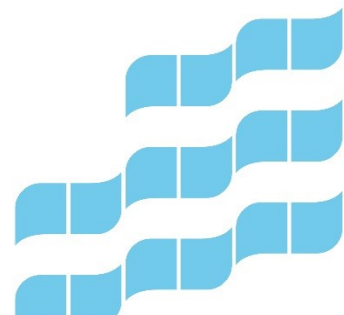
Valtuutettu Marika Puolimatkan yhdessä useiden muiden valtuutettujen kanssa 20.3.2023 jättämässä valtuustoaloitteessa mainitaan, että Tampereen urheilupainotteiset yläkoulut ovat erittäin suosittuja. Tämä on totta. Tampereen perusopetuksen Urheilu elämäntapana -painotukset (7. luokalla alkava) ovat todella suosittuja. Tuoreimmassa haussa hakijoita tähän painotukseen oli 322 hakijaa. Näistä hakijoista paikan sai 90 oppilasta. Lisäksi painotuksessa jatkavat 3. luokalla painotuksen aloittaneet oppilaat. Näitä on tänä lukuvuonna 42 oppilasta.

Urheilu elämäntapana - painotus pohjautuu liikuntapainotuksen historiaan. 2010-luvulla huomattiin, että oppilaiden kannalta olisi tarve kehittää koulun ja urheiluseurojen yhteistyötä. Toiselle asteelle siirtyvät urheilua harrastavat oppilaat kertoivat, että hyppy perusasteen rytmistä toisen asteen lukujärjestysmaailmaan, jossa urheilulinjalla opiskelija harjoittelee kolme kertaa viikossa koulupäivän aikana, on todella suuri. Tuli esille, että urheilun ja koulun yhdistämistä olisi hyvä harjoitella jo yläkouluvaiheessa. Tähän tarpeeseen Tampereen perusopetus, kolmen koulun johdolla, alkoivat suunnitella ja toteuttaa urheilukoulu- ajatusta. Tampereen kaupungin kouluista Hatanpää, Sampo ja Tesoma osallistuivat Olympiakomitean koordinoimaan urheiluyläkoulukokeiluun. Kokeilun tarkoituksena oli luoda valtakunnallinen yläkoulumalli, jonka avulla edistetään urheilun ja koulunkäynnin yhdistämistä yläkouluiässä. Kokeilussa on ollut mukana 25 koulua 14 kunnasta. Toimintaa on koko ajan kehitetty ja viimeisiä vuosina toiminta on rakentunut Tampereella seuraavanlaiseksi.

Urheilu elämäntapana -painotuksen sisältö

Toiminnan peruseriaate on ollut, että painotuksessa olevat oppilaat käyvät koulua siinä missä muutkin perusopetuksen oppilaat. Painotukseen kannattaa hakeutua ennen kaikkea koulussa tapahtuvien opintosisältöjen takia. Ensisijainen tavoite on vahvistaa oppilaiden fyysistä aktiivisuutta ja terveellistä elämäntapaa. Oppituntien sisällöt tarjoavat monipuolisia liikuntataitoja, urheilulliseen elämäntapaan kasvamista ja Kasva urheilijaksi -kokonaisuuden. Urheilupainotuksessa nuoret saavat ohjausta elämäntaitojensa kehittämiseen sekä valmiuksia opintojen ja urheilun yhdistämiseen. Opettajat ja opinto-ohjaajat auttavat oppilasta huomioimaan opiskelun ja tavoitteellisen urheilun tarpeet sekä niiden yhdistämisen. Painotuksessa tutustutaan myös erilaisiin rooleihin urheilijana ja urheilussa toimijana.

Urheilu elämäntapana -painotus pitää sisällään Kasva urheilijaksi- kokonaisuuden. Kokonaisuus sisältää oppeja, jotka tukevat oppilaan tervettä kasvua ihmisenä ja urheilijana. Kokonaisuus tarjoaa myös Kasva urheilijaksi- yleisvalmennusta, joka kehittää nuorten urheilijoiden fyysisiä taitoja ja lisää monipuolisen fyysisen aktiivisuuden määrää. Kouluajan opetus pohjautuu valtakunnallisesti sovittuihin valmennuksellisiin sisältöihin (monipuolisuus, yleis- ja lajitaito). Sisältöjä ohjaavat Olympiakomitean asiantuntijoiden ja Tampereen opettajien suunnittelemat oppisisällöt. Tampereen perusopetuksen urheilu elämäntapana painotuksen ominaispiirteensä on myös kotitalous -kokonaisuus. Toiminta on suunniteltu siten, että painotuksessa olevat oppilaat saavat kotitalous opettajien ja Tampereen urheiluakatemian ravitsemusasiantuntijan ohjaamana käytännön harjoittelua, kuinka nuori voi itse valmistaa ruokansa ja vaikuttaa ravitsemukseensa sekä jaksamiseensa.

Lisäksi painotusoppilaiden opetuksessa huomioidaan psyykkisen valmennuksen opit. Koulun opettajat ja Tampereen urheiluakatemian psyykkinen valmentaja opettavat nuorille käytännön tekemisen kautta psyykkisen valmennuksen tärkeimpiä tekijöitä ja tukevat näin nuoria kohti urheilijaksi ja aikuiseksi kasvamista.

Urheilu elämäntapana -painotuksen rakenne ja seurayhteistyö

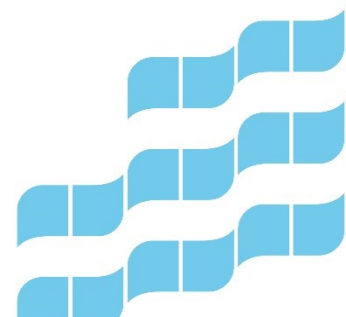
Kuten aiemmasta käy ilmi painotuksen ydin on koulun oppituntien aikainen toiminta. Tämän lisäksi koulut tekevät yhteistyötä Tampereen urheiluakatemian ja paikallisten urheiluseurojen kanssa. Urheiluyläkoulujen oppilaiden lukujärjestykset ovat rakennettu siten, että oppilailla on mahdollisuus osallistua seurojen järjestämiin aamuharjoituksiin kerran viikossa. Harjoitukset eivät ole kouluaikaa. On tärkeää huomioida, että oppilaiden vähimmäistuntimäärä lukujärjestyksessä on 29–30 oppituntia. Tämä määrittää paljon oppilaan mahdollisuuksia osallistua koulun oppituntien ulkopuolelle tapahtuviin urheiluharjoituksiin. Hyvällä yhteistyöllä urheiluseurojen kanssa saadaan kuitenkin aamuharjoittelu onnistumaan. Oppilailla, jotka käyvät koulua muissa kuin urheilu elämäntapana- painotuskouluissa, on mahdollisuus anoa lupaa aamuharjoitteluun osallistumiseen koulun rehtorilta. Koulujen rehtoreille lähetetään listat oppilaista, jotka haluaisivat osallistua aamuharjoituksiin. Koulujen rehtorit pyrkivät parhaansa mukaan mahdollistamaan nuorten osallistumisen seurojen aamuharjoituksiin. Tätä ohjaa lukujärjestys.

Valinnaisuus tukee liikunnallisuuden kouluissa

Perusopetuksen valinnaisaineet tarjoavat jo paljon liikuntalähikoulu-periaatetta. Liikunnan valinnaisuutta tarjotaan käytännössä kaikissa kouluissa. Oppilas, joka osallistuu perusopetuksen tuntijaon mukaisesti normaaleille liikuntatunneille ja valitsee lisäksi liikuntaa sekä taito- ja taideaineena että muuna valinnaisaineena, saa hyvän määrän liikuntaa. Liikunnan valinnaisuudella voidaan vastata fyysiseen aktiivisuuteen. Näin ollen nykyinen tilanne mahdollistaa oppilaalle hyvin liikuntaa koulun oppituntien sisällä. Selvänä kehittämiskohteena on se, kuinka saisimme mahdollisimman monelle innokkaalle oppilaalle mahdollisuuden harjoitella aamuharjoituksiin osallistumista jo perusopetuksen aikana. Nykyään urheilu elämäntapana painotuskoulujen oppilailla on hyvä mahdollisuus osallistua aamuharjoituksiin, mutta muiden koulujen oppilaiden osallistuminen on epävarmempaa.

Haku painotukseen

Aloitteen tekijät kirjoittavat, että painotukseen on mahdollisuus hakea joko 2. luokalta tai 6. luokalta. 3. luokalla painotuksen aloittanut oppilas saa halutessaan jatkaa painotuksessa 7. luokalla. Aloitteen tekijät mainitsevat myös, että tällöin urheiluyläkouluun pääseminen ei aina kohdennu heihin, jotka yläkouluun siirtymisvaiheessa ovat aktiivisia harrastajia ja siten halukkaita aamuharjoituksiin osallistujia. On tärkeä muistaa, että suurin syy urheilu elämäntapana- painotuksen järjestämiseen on kouluaikainen toiminta. Aloitteen tekijät ehdottavat, että painotusta muutetaan siten, että 2. luokkalainen hakisi jatkossa liikuntapainotteiseen perusopetukseen 3.–6. luokille. Yläkouluun siirtyessä kaikki oppilaat hakisivat urheilupainotteiseen 7.–9. luokkien opetukseen. Näin kaikki olisivat yhdenvertaisessa asemassa hakiessaan yläkoulun urheilupainotteisuuteen.

Kehittämissuunta

Tampereen perusopetuksen Urheilu elämäntapana -painotusta on kehitetty vuosi vuodelta. Viimeisen kahden vuoden aikana kehittämisen sisällöt ovat painottuneet vahvasti kouluaikaisen toiminnan sisältöihin. Seuraavia kehittämissuuntia ovat muun muassa alla olevat kokonaisuudet. Nämä tuodaan myöhemmin lautakunnan käsiteltäväksi.

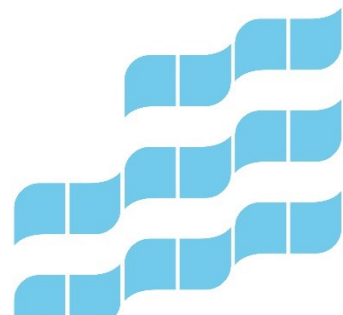
- Kuinka mahdollistaisimme muiden koulujen oppilaiden osallistumisen aamuharjoitteluun? Lukujärjestysteknisten ja muiden koulun järjestämiseen vaikuttavien tekijöiden läpikäyminen kaikkien koulujen osalta.
- Urheilu elämäntapana -painotusprosessin päivittäminen. Pohdinnassa aloitteen tekijöidenkin nostama asia: Voitaisiko painotukset jakaa 3.-9. luokkien "urheilu"- ja 7.-9. luokkien "urheilu elämäntapana" painotuksiin?
- Lähiliikuntakoulujen vahvistaminen kouluverkkoon. Sammon koulun (liikunnan ja harrastamisen kehittäjäkoulun) opit käyttöön kaikkiin kouluihin: Yhtenä vaihtoehtona on, että lukuvuonna 2024–2025 toimii neljä lähiliikuntakoulua (ehdolla Etelä-Hervanta, Kaukajärvi, Lielähti ja Takahuhti), joissa olisi järjestetty mahdollisuus yhteen aamutreeniin viikossa pikkuakatemiakriteerit täyttävillä oppilaille.
  - o Tavoitteena jakaa painotuskoulujen oppeja ja sisältöjä esimerkiksi valinnaisuuden kautta.
  - o Kokonaisvaltaisen fyysisen aktiivisuuden lisääminen koulupäivään.
  - o Lukujärjestykselliset keinot mahdollistavat oppilaille aamuharjoitteluaikaa/harrastusaikaa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi, vaan kehittämistä tehdään toimintaa uudelleen organisoimalla edellä kuvatuin tavoin.

Valmistelija:

Perusopetusjohtaja Kristiina Järvelä, kristiina.jarvela@tampere.fi, puh. 040 800 4678

Kehittämispäällikkö Mikko Tiirikainen, mikko.tiirikainen@tampere.fi, puh. 040 806 3533

Valtuustoaloite Tampereen yläkoululaisten liikuntamahdollisuuksien lisäämiseksi

Tampereen kaupungin perusopetuksen kouluista Hatanpää, Sampo ja Tesoma tarjoavat painotettua opetusta urheilullisesta elämäntavasta. Painotteisuuteen voivat hakea kaikki tamperelaiset ja Tampereen seutusopimuskuntien kuudennen luokan oppilaat. Painotusoppilaat opiskelevat liikuntaa 7. luokalla 3 tuntia sekä 8. ja 9. luokilla 6 tuntia viikossa. Toiminnan ensisijainen tavoite on vahvistaa oppilaiden liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa.

Tampereen Urheiluakatemia koordinoi yhdessä Tampereen alueen urheiluseurojen kanssa yläkouluikäisten aamuvalmennusta eli pikkuakatemiatoimintaa. Tavoitteena on, että niin koulun liikuntatuntien, aamuharjoittelun kuin iltaharjoittelunkin sisällöt tarjoavat yksilölle monipuolisen harjoittelukokonaisuuden. Yläkouluikäisten aamuvalmennuksiin pääsevät mukaan urheiluyläkoulujen oppilaat sekä muista kouluista valitut urheilijat. Urheiluyläkoulujen painotusoppilaiden lukujärjestykset on muodostettu siten, että aamuharjoittelu onnistuu samanaikaisesti näiden kolmen koulun osalta. Urheiluyläkoulujen ulkopuolelta olevan oppilaan osallistumisen lähtökohtana akatemiaharjoituksiin on, että koulun lukujärjestys mahdollistaa osallistumisen.

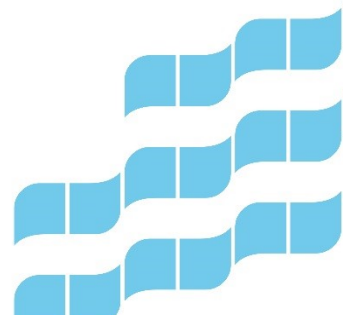
Urheilupainotteiset yläkoulut ovat erittäin suosittuja. Ainoastaan noin 20 % hakijoista valitaan. Ulkopaikkakunnilta haetaan myös erittäin paljon Tampereen urheilupainotteisiin yläkouluihin. Mikäli muissa Tampereen kouluissa olevien oppilaiden olisi mahdollista käydä akatemiaharjoituksissa, paine urheiluyläkouluun pääsemisestä pienenee ja mahdollisuus osallistua pikkuakatemiatoimintaan laajenee. Erityisesti joukkuelajien puolelta on tullut palautetta, että tällaisille muutoksille olisi tarvetta.

Käytännönratkaisuna tähän voisi olla, että Tampereella lisätään nykyisen kaltaisten urheilupainotteisten koulujen määrää ja lisäksi Tampereen yläkoulut liitettäisiin liikuntalähikouluverkostoon, joissa liikuntaluokalla olevan oppilaan olisi lukujärjestysteknisesti aina mahdollista osallistua pikkuakatemiaan tarjoamiin harjoituksiin. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi niin, että yläkoulussa olisi jokaisella luokka-asteella yksi luokka, jossa lukujärjestys on suunniteltu pikkuakatemiaan treeniohjelmiin. Tälle luokalle voitaisiin sitten sijoittaa ne kyseisen koulun oppilaat, jotka on valittu pikkuakatemiaan.

Liikuntapainotteiseen perusopetukseen on mahdollisuus hakea 2. luokalla ja 6. luokalla olevien oppilaiden. Tällä hetkellä 2. luokalla liikuntapainotteiselle luokalle valitulla oppilaalla säilyy automaattisesti oikeus myös yläkoulussa. Tällöin urheiluyläkouluun pääseminen ei aina kohdenna heihin, jotka yläkouluun siirtymisvaiheessa ovat aktiivisia harrastajia ja siten halukkaita akatemian harjoituksiin osallistujia. Ulkopuolelle jää paljon heitä, jotka hyötyisivät näistä palveluista. Tähän ongelmaan voisi tuoda helpotusta se, että 2. luokkainen hakisi liikuntapainotteiseen perusopetukseen 3-6 luokille ja yläkouluun siirtyessä kaikki hakisivat urheilupainotteiseen yläkouluun 7-9 luokille. Näin kaikki urheilupainotteiseen yläkouluun hakijat olisivat yhdenvertaisessa asemassa.

Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelman, Ihmisten Tampere – mahdollisuuksien kaupunki, tavoitteissa linjataan, että liikkumisen lisääminen tulee olla Tampereen kaupungin strategisen tason tavoite. Lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien lisääminen on panostamista hyvinvointiin. Edellä mainituilla perusteilla esitän, että Tampereen kaupunki lisää Tampereen yläkoululaisten liikunnan mahdollisuuksia tässä aloitteessa kuvatuilla toimenpiteillä.

Tampereella 20.3.2023
Marika Puolimatka

Allekirjoitukset:

~~_____~~ ~~_____~~

Anni Molari

Joonas Kiviranta

Arto Grönroos

Sakari Puisto

Veikko Vallin

Antti Moisander

Joakim Vigelius

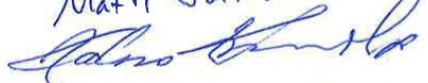
Arno Raevaara

USSI KALEVA

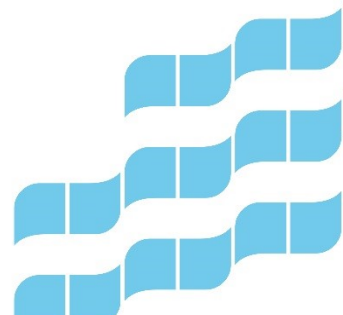

Sari Tammus

Matti Järvinen

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta

Tampereen nuorisovaltuusto esittää kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.5.2023 jättämässään aloitteessa, että Nuorisopassin käyttöä laajennetaan koskemaan myös toisen asteen opiskelijoita sekä samalla harrastusrahaksi ladattavaa summa tasattaisiin siten, että kaikilla oppilailla ja opiskelijoilla olisi samansuuruinen summa käytettävissä lukuvuosittain.

Tampereen Nuorisopassin kohderyhmän rajaamisen taustalla ja perusteena on THL:n kouluterveyskyselyn (2019) tuloksista esiin noussut havainto, että yläkoululaisilla aktiivinen harrastaminen on merkittävästi vähäisempää kuin alakoululaisilla. Kouluterveyskyselyn vastausten mukaan kulttuuria ja taidetta harrasti 4.-5.-luokkalaisista viikoittain 80 prosenttia, kun 8.-9.-luokkalaisista vastaava luku oli noin 55 prosenttia. Lisäksi vastauksissa ilmeni, että liikuntaa harrasti vähintään tunnin päivässä 4.-5.-luokkalaisista noin 40 prosenttia. Yläkoululaisten vastaukset kertoivat, että 8.-9.-luokkalaisista liikuntaa harrasti vähintään tunnin päivässä vain noin 20 prosenttia.

Nuorisopassi -etus on otettu käyttöön tamperelaisille nuorille vaiheittain vuodesta 2020 alkaen. Nuorisopassi -sovellusta pilotoitiin 2020 7. luokan oppilaille syksyllä 2020 viidessä koulussa, joissa kouluterveyskyselyn mukaan harrastaminen oli suhteellisesti vähäisempää kuin muissa kouluissa. Vuonna 2021 Nuorisopassi -sovelluksen piirissä olivat kaikki tamperelaiset 7.- ja 8.-luokkalaiset. Koronavuodesta johtuen nuorten harrastamiseen kohdennettu määräraha pyrittiin käyttämään täysimääräisesti, minkä vuoksi sovelluksen piirissä olivat poikkeuksellisesti myös toisen asteen 2. ja 3. vuoden tamperelaisopiskelijat. Vuodesta 2022 Nuorisopassi -sovelluksen piirissä ovat olleet kaikki tamperelaiset yläkouluikäiset 7.-9.-luokkalaiset.

Nykyisin Nuorisopassi -sovelluksen kautta yli 60 toimijaa tarjoaa noin 250 erilaista harrastusmahdollisuutta lapsille ja nuorille. Kaikki tamperelaiset 7.-9.-luokkalaiset ovat Nuorisopassi -sovelluksen piirissä. Saldoa ladataan sovellukseen 7. luokan syksystä alkaen 9. luokan kevääseen asti. Nuorisopassi -sovellukseen ladattavat saldot ovat:

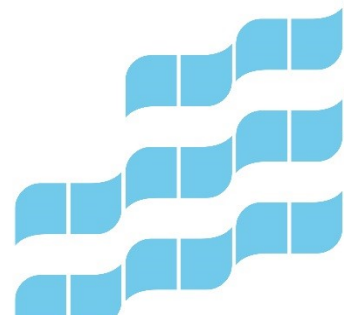
- 7. luokan syksy 50 euroa
- 7. luokan kevät ja 8. luokan syksy, yhteensä 100 euroa / vuosi
- 8. luokan kevät ja 9. luokan syksy, yhteensä 100 euroa / vuosi
- 9. luokan kevät 50 euroa

Yhteensä yläkoulun aikana tamperelaisnuorten harrastamista tuetaan Nuorisopassi -sovelluksen kautta siis 300 eurolla.

Tampereen kaupungin talousarviossa 2023 Nuorisopassitoimintaan on kohdennettu 240 000 euroa. Nuorisopassi -sovelluksen käyttömahdollisuuden piiriin kuuluu 6400 tamperelaista 7.-9.-luokkalaista, joista etuuden on ottanut käyttöön yli 60 prosenttia.

Tampereella käytössä oleva Nuorisopassi -sovellus on valtakunnallinen. Järjestelmän tuottaa ja ylläpitää Otium Innovations Oy. Tampereen lisäksi Nuorisopassi -sovellusta käyttää 17 kuntaa, muun muassa Turku, Pori ja Rauma. Sovelluksen käytön periaatteista kukin kunta päättää itsenäisesti. Tampereella Nuorisopassi -sovelluksen käyttökustannukset vuositasolla ovat noin 6000 euroa, mikä on riippuvainen Nuorisopassi -sovelluksen käyttäjämäärästä.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetään Nuorisopassin laajentamista toisen asteen opiskelijoille. Tampereella toisen asteen oppilaitoksissa opiskelee (lukuvuosi 2022-2023) noin 10 000 opiskelijaa, joista noin 60 prosenttia eli 6000 opiskelijaa on tamperelaisia. Nuorisopassi -sovelluksen laajentaminen tamperelaisille toisen asteen opiskelijoille edellyttää etuuden laajentamiseksi periaatepäätöksiä, lisämäärärahaa ja hallinnon organisointia.

Ensisijaisesti tulisi linjata, koskeeko Nuorisopassi -sovelluksen etuus tamperelaisia toisen asteen opiskelijoita sekä tamperelaisissa oppilaitoksissa että muissa Tampereen Tredun hallinnoimissa yksiköissä Tampereen ulkopuolella. Lisäksi tulisi linjata, koskeeko etuus kaikkia tamperelaisia toisen asteen opiskelijoita riippumatta koulutuksen järjestäjästä ja oppilaitoksen sijainnista.

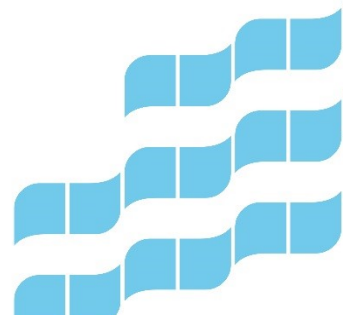
Tampereella on toisen asteen opiskelijoista noin 60 prosenttia tamperelaisia, eli noin 6000. Esimerkki kustannusarviosta: mikäli kaikille tamperelaisille ja Tampereella opiskeleville toisen asteen opiskelijoille kohdennetaan Nuorisopassi -etuutta 100 euroa lukuvuoden aikana, on vuosikustannus noin 600 000 euroa. Lisäksi sovelluksen ylläpito edellyttää 9300 euron kustannusta vuosittain, joko laajentamalla Nuorisopassi -sovelluksen käyttöä uusille kohderyhmille tai ottamalla käyttöön Otium Innovations Oy:n erityisesti toisen asteen opiskelijoille kohdennettu Fredo App -sovellus. Fredo App -sovellus hyödyntää Nuorisopassin hallintajärjestelmää.

Toisen asteen opiskelijoiden Nuorisopassi -etuuden laajentaminen edellyttää erillistä määrärahaa etuuden maksamiseksi, sovelluksen ylläpitämiseksi ja järjestelmän hallinnon toteuttamiseksi. Tampere Junior -kehitysohjelman kausi päättyy vuoden 2023 lopussa. Mikäli Nuorisopassi etuutta laajennetaan toisen asteen opiskelijoiden käyttöön, tulee etuuteen kohdentuvan määrärahan lisäksi huomioida sovelluksen hallinnointi ja organisoida toiminta kaupunkiorganisaatiossa elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan yhteistyössä.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi.

Valmistelija:

Leena Viitasaari, suunnittelujohtaja (Tampere Junior), leena.viitasaari@tampere.fi, puh. 050 553 8672

TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO

Aloite Nuorisopassin laajentamisesta

Päiväys 3.5.2023

Tamperealaisilla yläkouluikäisillä on mahdollisuus käyttää Nuorisopassia uusiin harrastuksiin tutustumiseen, elämyksiin ja aktiviteetteihin. Nuorisopassin tarjoamat mahdollisuudet eivät kuitenkaan ole tasa-arvoisia kaikkia nuoria kohtaan. Yhdeksäsluokkalaisille Nuorisopassin kesto on puolet lyhyempi kuin seitsemäs- ja kahdeksäsluokkalaisille. Nuorisopassin saldo myös vaihtelee käyttäjän luokka-asteen mukaan. Toisen asteen opiskelijoille mahdollisuutta Nuorisopassiin ei tarjota lainkaan.

Nuorisovaltuusto haluaa aloitteellaan laajentaa mahdollisuutta Nuorisopassin käyttöön myös toisen asteen opiskelijoille. Lisäksi olisi tärkeää, että jokainen Nuorisopassin käyttäjä saisi saman määrän rahaa käyttöönsä, joka saavutettaisiin rahojen tasapuolisemmalla kohdentamisella. Nämä toimet vaatisivat, että Nuorisopassiin ja Tampere Junior -kehitysohjelmaan budjetoitaisiin lisää rahaa.

Nuorisovaltuustolle on perusteltu Nuorisopassin ikähaarukkaa sillä, että yläasteikään tultaessa harrastuksesta poisjättäytyviä on eniten. Kuitenkin monelle yksinasuvalle lukio- tai ammattikouluopiskelijalle Nuorisopassin käyttömahdollisuus tarjoaisi paljon lisää edellytyksiä harrastamiseen, kun ei tarvitsisi miettiä aktiviteettien vaikutusta omaan talouteen. Vaiheessa, jossa nuori alkaa itsenäistymään taloudellisesti, olisi tärkeää, että nuorta tuetaan myös harrastamiseen ja kulttuuriin, ja että jokaisella nuorella olisi mahdollisuus käyttää näitä palveluita hyväkseen vapaa-ajan hyvinvointiinsa ystäviensä kanssa.

Nuorisopassin pitäisi olla tasavertainen jokaiselle nuorelle. Hankkeen nimi on Nuorisopassi, ei Yläastepassi. Myös toisen asteen opiskelijat kuuluvat nuorisoon ja ansaitsevat tukea harrastamiseen ja vapaa-ajan aktiviteetteihin. Jos haluamme saada lisää nuoria kiinnostumaan kulttuurista, saada nuoria liikkumaan enemmän ja saada heille jotain muuta tekemistä ostoskeskuksissa hengailun rinnalle, olisi Nuorisopassin laajentaminen hyvä, konkreettinen ja kannustava keino näihin asioihin puuttumiseen.

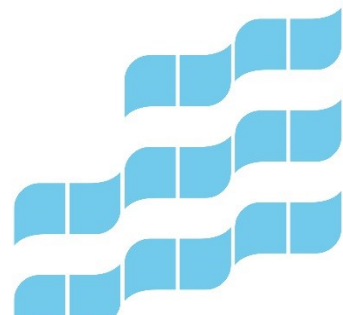
Nuorisopassin laajentaminen lisäisi toisen asteen opiskelijoiden harrastamista, urheilemista ja kiinnostusta esimerkiksi kulttuuria kohtaan. Nuorisopassin laajentaminen voisi myös toimia vetovoimatekijänä Tampereen kaupungille. Nuorisopassin laajentaminen ja sovelluksessa olevan summan tasaaminen ikäluokkien kesken edistäisi nuorten välistä harrastamisen tasa-arvoa. Nuorisovaltuusto olisi myös mielellään mukana viestimässä Nuorisopassin käyttömahdollisuudesta nuorille, jotta mahdollisimman moni hyödyntäisi etuuttaan.

Tampereen nuorisovaltuusto esittää, että Nuorisopassi laajennetaan tamperealaisiin toisen asteen opiskelijoihin ja että sovelluksessa oleva rahasumma tasattaisiin, jotta kaikilla olisi saman verran rahaa käytössään.

Lisätietoja

Tampereen Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto@tampere.fi

Valtuustoaloite historiikin kirjoittamiseksi Tampereen varhaiskasvatuksen historiasta alkuajoista lähtien – Anne Liimola

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.5.2023 jättämässään aloitteessa Tampereen sosialidemokraattisen valtuustoryhmän varavaltuutettu Anne Liimola esittää, että Tampereen varhaiskasvatuksen historiasta kirjoitetaan historiikki. Valtuustoaloitteessa todetaan, että varhaiskasvatuksen merkitys lapselle, henkilökunnalle ja vanhemmille on merkittävä, siksi olisi tärkeätä saada kirjattua ajankuvaa varhaiskasvatuksesta eri vuosikymmeniltä Tampereella. Historiikissa voisi olla kuvausta esimerkiksi varhaiskasvatuksen historiasta Finlaysonilla, sotien ajan lastentarhoista, jotka pääsivät lastentarhoihin 1950-luvulla, ja miksi osapäivähoito oli suosittua 1980-luvulla. Valtuustoaloitteessa mainitaan, että varhaiskasvatuksen historiikkeja on laadittu muun muassa Oulussa, Turussa, Lappeenrannassa ja Porissa.

Tampereen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmässä nähdään aloitteessa esitetyn Tampereen varhaiskasvatuksen historiikin kokoaminen hyödyllisenä ja arvokkaana. Varhaiskasvatus on tärkeä julkinen palvelu ja historiikin avulla ymmärtäisimme paremmin vuosikymmenten aikana tapahtunutta yhteiskunnallista kehitystä sekä ilmiöitä kehityksen takana. Historiikki olisi myös osoitus arvostuksesta varhaiskasvatuksessa tehtävää tärkeää työtä kohtaan sekä pohja jatkotutkimuksille ja lähdeaineisto opiskelijoiden lopputöihin.

Historiikki mahdollistaisi tamperelaisen varhaiskasvatuksen kehittymisen tutkimisen sekä tutkimustulosten ja historian peilaamisen nykytilanteeseen ja haasteisiin tulevaisuudessa. Teollisuus- ja tehdaskaupungin kehitys ja työelämän muutos ovat kulkeneet käsi kädessä varhaiskasvatuksen kasvavan palveluntarpeen kanssa. 1970-luvulta lähtien äidit ovat siirtyneet kodeista yhä enemmän työelämään, ja varhaiskasvatuksen tarve on entisestään lisääntynyt. Tällä hetkellä tehtävään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöhön voidaan saada uusia näkökulmia historiasta, joka peilaisi varhaiskasvatuksen kehityskaaren yhteiskuntaa demokratisoivasta palvelusta nykyiseen asemaan, joka korostaa lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen.

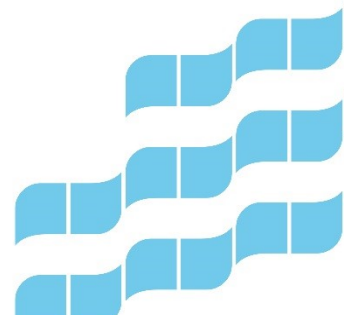
Historiikin laajuus ja julkaisumuoto vaikuttavat sekä sisältöön että kustannuksiin. Jos Tampereen historiikin erityisluontoisuus halutaan huomioida hyvin, toimeksianto olisi hyvä antaa historiantutkijalle. Selvitystyötä ja arkistolähteitä on käytävä läpi asian ymmärtämiseksi. Historiikin työstämisen aikataulu on vähintään 6–7 kuukautta. Toteuttamiseen tarvitaan kaupunkitasoinen rahoitus. Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteessa ehdotetun historiikin toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksen historiikin toteuttaminen on tärkeä asia ja sitä pyritään edistämään kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelman puitteissa.

Valmistelijat:

Varhaiskasvatusjohtaja Elli Rasimus, elli.rasimus@tampere.fi, puh. 050 523 7386

Museonjohtaja Marjo-Riitta Saloniemi, marjo-riitta.saloniemi@tampere.fi, puh. 050 553 8671

Valtuustoaloite

15.5.2023 / Anne Liimola(sdp)

Valtuustoaloitteessani esitän, että Tampereen varhaiskasvatuksen historiasta sen alkuaajoista lähtien kirjoitetaan historiikki.

Varhaiskasvatuksen merkitys opinpolun merkittävänä perustana on viime vuosina vahvistunut ja varmistunut. Varhaiskasvatus on lapsen oikeus eikä enää vain vanhemman oikeus saada lapsi päiväkotiin kun vanhempi itse käy työssä tai opiskelee. Päivähoidosta on siirrytty varhaiskasvatukseen ja suurin osa varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkodeissa.

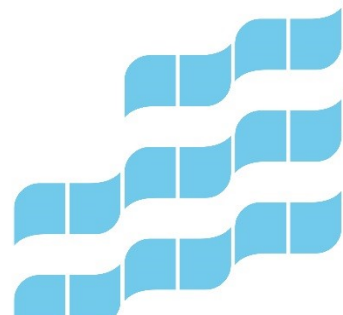
Laki lasten päivähoitosta annettiin 1973 eli laki (nykyisin Varhaiskasvatuslaki) täyttää 50 vuotta. Vuosi 1973 onkin merkittävä sillä aiemmin käytössä olleet seimi ja lastentarha korvattiin päiväkodeilla. Suomeen ensimmäinen päiväkoti perustettiin 135 vuotta sitten. Vuonna 1888 perustettu kansanlastentarha oli ensimmäinen lajiaan Pohjoismaissa.

Entä Tampere? Mitä tiedetään varhaiskasvatuksen historiasta Tampereella? Mikä rooli oli esimerkiksi Finlaysonilla? Millaista oli sotien aika lastentarhoissa? Ketkä pääsivät lastentarhaan 1950-luvulla? Miksi osapäivähoito oli suosittua vielä 1980-luvulla? Tampereella ei ole laadittu historiikkia varhaiskasvatuksesta eli seimistä ja lastentarhoista päiväkodeihin.

Varhaiskasvatuksen historiikkeja on laadittu Oulussa, Turussa, Lappeenrannassa ja Porissa. Muutamissa kunnissa on laadittu yksittäisten päiväkotien historiikkeja.

Varhaiskasvatuksen merkitys lapselle, henkilökunnalle ja vanhemmille on merkittävä ja siksi olisi tärkeitä saada kirjattua ajankuvaa eri vuosikymmeniltä.

On aika kirjoittaa historiikin muotoon myös Tampereen varhaiskasvatuksen historia.

Anne Liimola

Liite: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.9.2023

Vuoden 2024 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa

– Aila DüNDAR-Järvinen (TRE:5210/08.00.01/2019)

Valtuustoaloite Termopylen (Thermopylen) kentän historian tuomiseksi näkyväksi Pyynikillä

– Anne Liimola (TRE:3313/10.00.01/2020)

Valtuustoaloite Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana

kulttuuripääkaupunkihakua – Sinikka Torkkola ym. (TRE:7641/12.00.01/2020)

Valtuustoaloite esteettömän jääkiekkokaukalon saamiseksi Tampereelle – Joonas Kiviranta ym.

(TRE:6547/08.00.01/2021)

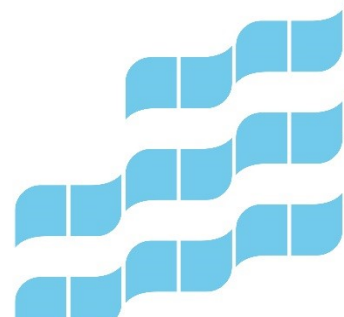
Nuorisovaltuuston aloite nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi (TRE:6513/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite tuen lisäämiseksi julkisille saunoille – Jouni Ovaska (TRE:707/12.00.01/2023)

Valtuustoaloite uimahallin rakentamiseksi Linnainmaalle – Aila DüNDAR-Järvinen

(TRE:1163/10.00.01/2023)

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta (TRE:2629/12.00.01/2023)

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila DüNDAR-Järvinen

Kulttuurin palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Aila DüNDAR-Järvisen valtuustoaloitteessa (jätetty 19.8.2019) esitetään kulttuuribussien käyttöönottoa Tampereen kaupungissa. Kulttuuribussihanke on syntynyt Pispalassa toimivien yhdistysten ja alueella asuvien yksityishenkilöiden halusta vahvistaa asuinalueensa joukkoliikennettä. Hankkeen tarkoitus on osaltaan tuoda esiin alueen taiteilijayhteisön toimintaa. Tässä kontekstissa hankkeessa esitetty Lauri Viita -bussi vahvistaa mielikuvaa Pispalan taiteilijayhteisöstä, Muumi-teemaisen bussin jäädessä heikommin perustelluksi.

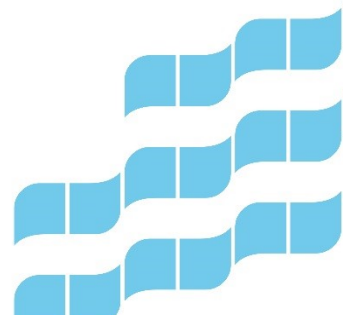
Valtuustoaloitteessa esitellään laaja joukko toimijoita, joita halutaan sitouttaa hankkeen toteutukseen aina yhdistyksistä Visit Tampereen ja Taiteen edistämiskeskuksen kautta Tampereen kaupungin Kulttuurin palveluryhmän toimijoihin. Aloitteessa ei kuitenkaan oteta kantaa toiminnan käytännön koordinointiin eikä hankkeen vastuutahoihin. Onkin tarkasti selvitettävä, kuka hankkeen koordinoinnin voisi ottaa vastuulleen ja kenellä tähän olisi tarpeeksi henkilö- ja taloudellisia resursseja. Hankkeen yhtenä perusteluna käytetty Euroopan kulttuuripääkaupunkihaku on perusteluna vanhentunut Oulun saatua vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungin tittelin itselleen.

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on todennut 15.9.2021 valtuustoaloitteen käsittelyssä, että Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut ovat uudistetussa ja 9.8.2021 käyttöönotetussa Linjasto 2021-suunnitelman mukaisessa linjastoratkaisussa vakiintuneet. Linja 27 liikennöi Järvensivulta Sorin aukion ja Ratinan kautta Hämeenpuistoon ja sieltä Pispalanharjulle arkisin noin kerran tunnissa klo 06–19 ja lauantaisin klo 9–17 välillä. Joukkoliikenteen vuoden 2022 talousarviossa oli myös tähän liikennetarjontaan varauduttu. Idea kulttuuribussista todettiin mielenkiintoiseksi mutta joukkoliikennelautakunta ei ollut varautunut sen toteuttamiseen muilta osin kuin edellä kerrotusti säilyttämällä liikennetarjonnan.

Kulttuurin palveluryhmästä Tampereen taidemuseo sekä Kirjastopalvelut ovat olleet erikseen pyydettyä valmiita antamaan asiantuntija-apua Muumi- ja Lauri Viita -teemaisten kulttuuribussien suunnittelussa. Bussien sisältösuunnittelun päävastuuta ja toteutusta Kulttuurin palveluryhmän eri yksiköt eivät kuitenkaan voi itselleen ottaa. Nämä vastuut tulee olla toisaalla. Koska Tampereen joukkoliikennelautakunta ei vastauksessaan ole varautunut edistämään Aila DüNDAR-Järvisen valtuustoaloitetta, eivät myöskään Kulttuurin palveluryhmän yksiköt ole varautuneet hankkeen edistämiseen. Aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta eikä muita resursseja vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelija:

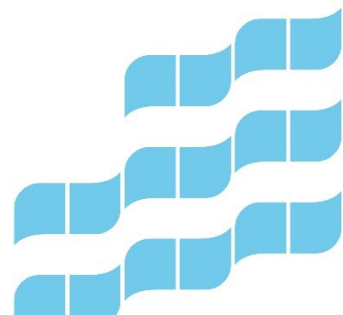
Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta käsitteli valtuustoaloitetta kokouksessaan 15.9.2021 (§ 80) ja antoi seuraavan lausunnon:

Aila Dündar-Järvinen esittää valtuustoaloitteessaan 19.8.2019, että Tampereen kaupunki yhteistyössä muiden toimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden kanssa aloittaa kulttuuribussi - pilotin Pispalan joukkoliikenteen osalta. Aloitteessa on kuvattu laajasti erilaisia teemoja, joiden ympärille kulttuuribussi-pilotin voisi rakentaa. Aloitteen alkusanoissa viitataan vuosien 2018-2019 aikaiseen vaikuttamistyöhön, jolla turvattiin lakkautusuhan alla olleet Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut. Tampereen kaupunginvaltuusto myönsi talousarviokokouksessaan 19.11.2018 määrärahan Pispalanharjun joukkoliikennepalveluille vuodelle 2019. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti sen jälkeen keväällä 2019, että Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut voivat jatkua kevääseen 2020. Aloite on tehty ajankohtana, jolloin Pispalanharjun joukkoliikennepalveluista oli tehty edellä mainittu turvaava päätös vain kevääseen 2020 asti.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toteaa, että Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut ovat uudistetussa ja 9.8.2021 käyttöön otetussa Linjasto 2021-suunnitelman mukaisessa linjastoratkaisussa vakiintuneet. Linja 27 liikennöi Järvensivulta Sorin aukion ja Ratinan kautta Hämeenpuistoon ja sieltä Pispalanharjulle arkisin noin kerran tunnissa klo 06 - 19 ja lauantaisin klo 9-17 välillä. Joukkoliikenteen vuoden 2022 talousarviossa on tähän liikennetarjontaan varauduttu. Idea kulttuuribussista on mielenkiintoinen mutta joukkoliikennelautakunta ei ole varautunut sen toteuttamiseen muilta osin kuin edellä kerrotusti säilyttämällä liikennetarjonnan.

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönotosta Tampereen kaupungissa

Pispalanharjun joukkoliikenteen jatkumisen puolesta on käyty jo liki kahden vuoden mittainen taistelu. Pispalan asukkaat ovat tehneet kaikkensa, jotta joukkoliikenne jatkuisi Pispalanharjulle. Lukuisia vetoamuksia lähetettiin valtuutetuille ja Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan jäsenille. Lisäksi kerättiin yli 1600 nimeä sisältävä adressi liikennöinnin jatkumisen puolesta. Allekirjoittanut teki valtuustoaloitteet 19.2.2018 sekä 29.1.2019 liikennöinnin jatkamiseksi Pispalanharjulle. Asukkaat ideoivat mm. kulttuuribussireitin Pispalanharjulle, koska Tampereen kaupunki hakee Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Tähän hienoon ideaan kaupunki ei ole vielä tarttunut. Taistelu bussilinjan jatkumiseksi Pispalanharjulle kuitenkin lopulta auttoi ja Tampereen kaupunginvaltuusto myönsi budjettikokouksessaan 19.11.2018 100 000 euroa pikkubussin liikennöintiä varten vuodelle 2019. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti vielä keväällä 2019, että liikennöinti linjalla 115 voi jatkua muiden linjojen tavoin kevääseen 2020.

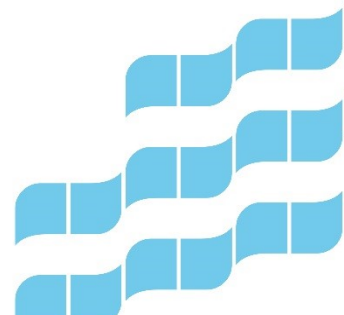
31.10.2018 Pispalan aktiivit ja yhdistykset tekivät esityksen päättäjille bussilinja 15:n palauttamisen puolesta ja ehdotuksen uudenaikaisesta kulttuurikonseptista **Pispala Bus**, joka palvelisi harjun asukkaiden lisäksi turisteja vetovoimaisella tavalla. Esitystä tukivat myös lukuisat Pispalan kulttuurivaikuttajat (alla):

Erityisesti kulttuuribussia ideoivat seuraavat vaikutusvaltaiset tahot:

Katja Villemonteix, työryhmän vetäjä ja esityksen kirjoittaja
Lauri Viita -seura, Arto Ilkka Jalonen, puheenjohtaja
Pispalan Asukasyhdistys ry, Katja A. Wallenius, puheenjohtaja
Toivo (Topi) Autiosaari ja Annamarja Ollikainen-Autiosaari
Pispalan Kirjastoyhdistys ry
Pispalan Kulttuuriyhdistys ry / Hirvitalo – Pispalan nykytaiteen keskus
Pispalan Musiikkiyhdistys ry, Ari Pulkkinen, puheenjohtaja ja Juha Hildén, rahastonhoitaja
Pispalan Moreeni ry
Pispalan Saunayhdistys ry
Pispan koulun vanhempainyhdistys ry, Jenni Partanen, puheenjohtaja

Tukijat

Mikko Alatalo, kansantaiteilija
Klaus Haapaniemi, suunnittelija ja kuvittaja
Satu Hassi, kansanedustaja, kirjailija
Juha Hurme, kirjailija
Anna Elina Isoaro, kirjallisuuden läänintaiteilija
Sirkku Peltola, näytelmäkirjailija, teatteriohjaaja
Jotaarkka Pennanen, teatteriohjaaja, kirjailija
Ville Pirinen, sarjakuvataiteen läänintaiteilija
Pispalan Pulteri, Juha Tuominen, ravintoloitsija
Aliisa Pulkkinen, näyttelijä
Tuire Salenius, näyttelijä

Mikko Viherjuuri, ohjaaja
Heikki Salo, säveltäjä, sanoittaja, laulaja
Tampereen Kulttuuriyhdistys ry, Juhana Mattila, puheenjohtaja
Tampereen Matkailuoppaat – Tampere Tourist Guides ry, Katja Wallenius, puheenjohtaja
Vastavirta-Klubi

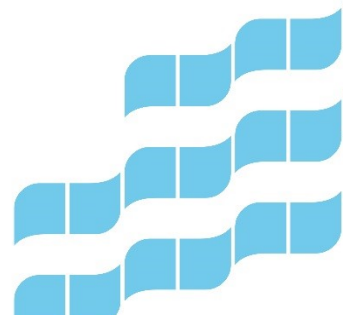
Kulttuuribussin idea on erinomainen ja sillä olisi toteutuessaan monia Tamperetta, asukkaita ja turisteja hyödyntäviä vaikutuksia; myös kulttuuripääkaupunkihaussa. Pispalalaisten halu kehittää ja parantaa ideoiden omaa aluettaan ja kaupunkiaan on merkille pantavaa ja ansaitsee sen, että kaupunginvaltuutetut pohtivat vakavasti esitettyä kulttuuribussi- konseptia. Esityksen allekirjoittajat ovat luvanneet tuottaa Pispala Bus - konseptia ja kehittää siitä vetovoimaa lisäävän tekijän kaupungin kulttuuritarjontaan. He ovat sitoutuneet tekemään työtä sen eteen, että yksityisautoilua saataisiin vähennettyä Pispalassa ja omalle bussille tulisi lisää matkustajia. He ovat haastaneet positiivisella tavalla pispalalaisia ja Pispalassa vierailevia ilmastotalkoisiin ja käyttämään bussi 115:ta. He ovat järjestäneet autottomia päiviä, jotta asukkaat jättäisivät oman auton kotiin ja käyttäisivät busseja. Huomionarvoista on, että linja 115 on ainoa, jolla pääsee esteetöntä tasaista reittiä pitkin Pyykin näkötorille. Säännöllinen bussiyhteys harjun nähtävyyksien äärelle on edellytys yksityisautoilun vähentämiseen.

Laajassa esityksessä päättäjille todetaan mm:

” Pispala tunnetaan sen rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja teollisuushistorian mukana syntyneestä työläisasutuksesta. Toteutuakseen Pispala Bus (kulttuuribussi) tarvitsee muitakin yhteistyökumppaneita kuin vain Pispalan yhdistykset. Jos kaupunki innostuu ajatuksesta, hanke toteutettaisiin yhteistyönä Pispalan yhdistysten, joukkoliikenteen, Visit Tampereen, Taiteen edistämiskeskuksen, Tampereen kulttuuripalveluiden, Tampereen taidemuseon Muumimuseon ja Tampere-talon kesken. Pispalan yhdistykset tarjoavat osaamistaan ja aikaansa toteuttamaan bussielämystä, ettei kaupungin tarvitse ottaa kaikkea vastuuta. Monialainen yhteistyö tukee kaupungin strategiaa, jossa kannustetaan ottamaan asukkaat ja yhdistykset mukaan elämysten ja ilmiöiden tuottamiseen. Ehdotamme, että linjasta 115 kehitetään konsepti Pispala Bus, jonka kaksi busseja kulkevat teemoilla muumit ja Lauri Viita. Pispala Bus olisi sähköbussi, jonka latauspiste olisi päätepysäkillä Harjunpäässä. Tämä tukisi kaupungin strategian hiilineutraaliuden tavoitteita ja sopisi erinomaisesti Pispalan henkeen. Päätepysäkille ja Vesisäiliönmäen viereen tulisivat opasteet näköalapaikalle. Kartoissa olisi Pispalan kiinnostavia paikkoja, kuten esimerkiksi Rajaportin sauna, Pispalan Pulteri, Vastavirtaklubi, Haulitorni, Lauri Viidan museo, Café Pispala, Pispalan pitkät portaat, Hirvitalo, lasten leikkipuistot ja niin edelleen.”

Lauri Viita –bussi

”Toinen busseja sisustettaisiin teemalla Lauri Viita. Linja kulkee harjulla Viidan muistomerkin, syntymäkodin ja Viidan kuvista tutun näköalapaikan ohi ja päättyy Lauri Viita -museon kulmille. Harjunpään päätepysäkestä tulisi Lauri Viidan pysäkki. Bussin sisällä olisi otteita Viidan teksteistä sekä tietoa suomeksi ja englanniksi Viidan elämästä ja Viitaan liittyvistä paikoista. Pispalan yhdistykset tuottaisivat sisällön ilmaiseksi.”

Muumibussi

"Muumilaakso on tunnettu boheemista elämäntavasta, persoonallisista tyypeistä, luonnonläheisestä elämänmenosta ja kauniista maisemista, villiintyneistä puutarhoista omenapuineen, yhteisöllisyydestä ja hyväntahtoisesta ilmapiiristä sekä sööteistä, värikkäistä puutaloista. Tampere-talon pysäkit nimettäisiin Muumipysäkeiksi. Tampere-talo ja Muumimuseo ovat menestystarinoita, jotka laajentuisivat entistä kokonaisvaltaisemmaksi elämykseksi Pispala Bussin myötä. Marriott- hotelli nousee Tampere-talon viereen. Hotellin ja Tampere-talon vierestä kulkeva Pispala Bus tarjoaisi turisteille mainion ja vaivattoman tavan saada ikimuistoisia kokemuksia Tampereesta. Tampereen taidemuseon Muumimuseon johtaja, Taina Myllyharju suhtautuu ideaan innostuneesti. Myllyharju lupasi Muumimuseon lähtevän ilman muuta mukaan Pispala Bus -hankkeeseen, jos se kehittyi konkreettiseen suunnitteluun. Muumimuseo tuottaisi itse sisällön Muumibussiin."

Kulttuuripääkaupunkihaku

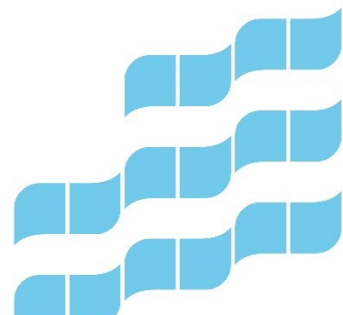
"Pispalalaisista on upeaa, että kaupunki tavoittelee kulttuuripääkaupungin titteliä. Uskomme, että Pispalalla on tarjota paljon myös kansainvälisellä tasolla. Joukkoliikenteen bussi kulttuurilinjana tarjoaisi matkailijalle vastustamattoman kokonaispaketin. Kulttuuripääkaupunkihakemuksissa menestyvät vain ne kaupungit, joissa jo on näyttöä kulttuuriin panostamisessa, osallistavaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä vireillä olevia omaperäisiä hankkeita. Kiinnostavimpia kulttuurikohteita ovat ne, joissa ilmiöt ovat lähteneet aidosti liikkeelle ihmisistä ja elämästä. Millaisen viestin Tampereen kaupunki antaa hakiessaan kulttuuripääkaupungin titteliä, mutta samalla on ollut lakkauttamassa joukkoliikenneyhteyden Pispalanharjulle – paikkaan, joka on kuulu rikkaasta kulttuuriperinteestä ja taiteilijoistaan? Pispalassa on asunut ja asuu taiteilijoita, muusikoita, runoilijoita, kirjailijoita ja näyttelijöitä, kuten esimerkiksi Hassan Blasim, Aaro Hellaakoski, Juha Hurme, Yrjö Jylhä, Suvi Karjula, Aki Kaurismäki, Sirkku Peltola, Hannu Salama, Heikki Salo, Seela Sella, Lauri Viita, Olavi Virta."

Esitän, että Tampereen kaupunki yhteistyössä muiden toimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden kanssa aloittaa kulttuuribussi – pilotin Pispalan joukkoliikenteen osalta esim. edellä kuvatuin teemoin. Jos pilotti osoittautuu onnistuneeksi, sitä voidaan myöhemmin laajentaa, myös muihin Tampereen alueisiin.

Tampereella 19.8.2019

Aila Dündar-Järvinen
Kaupunginvaltuutettu (sd)

Valtuustoaloite Termopylen (Thermopylen) kentän historian tuomiseksi näkyväksi Pyynikillä – Anne Liimola

Valtuutettu Anne Liimola esittää toukokuussa 2020 jättämässään valtuustoaloitteessa Pyynikillä sijaitsevan Termopylen kentän historian näkyväksi tekemistä alueella pystytettävän infotaulun avulla ja mahdollisesti myös muilla keinoin. Liimola esittää myös ennallistamissuunnitelman tekoa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja poikkihallinnollisesti.

Vastineena aloitteeseen Pirkanmaan maakuntamuseo (kulttuuriympäristötehtävää hoitava alueellinen vastuumuseo) toteaa, että Termopylen kentän historian tuominen esiin kaupunkilaisille maastoon pystytetyn infotaulun muodossa on perusteltua paikan moniulotteisen ja merkityksellisen historian vuoksi. Alueen ennallistamiseksi maakuntamuseo suosittelee ainoastaan kevyitä maisemanhoidollisia toimenpiteitä.

Kulttuurin palveluryhmään kuuluva Historialliset museot -yksikkö on kulttuuriperintötiedon ylläpitoon liittyvän tehtävänsä puitteissa tarvittaessa valmis tuottamaan tai tarkistamaan valtuustoaloitteessa mainitun historiainfotaulun sisällön, mikäli jokin toinen taho vastaa aloitteen mainitsemasta alueen ennallistamisesta ja/tai infotaulun pystyttämisestä. Myös Vapriikin kuva-arkiston aineistot ovat käytettävissä hankkeeseen. Taulun tarkemman sijoituspaikan soveltuvuudesta kulttuuriympäristön näkökulmasta sekä maahan kajoavista muista toimenpiteistä on pyydetty lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta.

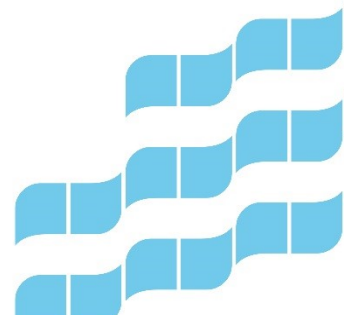
Varsinaiset alueen ennallistamistyöt tai infotaulun pystyttäminen eivät kuulu kulttuurin palveluryhmän tehtävään, eikä tähän ole varattu määrärahoja Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelijat:

Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

Kulttuuriympäristöyksikön päällikkö Anna Lyyra-Seppänen, anna.lyyra-seppanen@tampere.fi,
puh. 041 730 2909

Museonjohtaja Marjo-Riitta Saloniemi, marjo-riitta.saloniemi@tampere.fi, puh. 050 553 8671

Valtuustoaloite

Anne Liimola (SDP) 18.5.2020

Termopylen (Thermopylen) kentän historia näkyväksi Pyynikillä

Valtuustoaloitteessani esitän, että Pyynikillä olevan Termopylen kentän historia tuodaan näkyväksi alueella. Tämä onnistuu esim. "metsittyneen" alueen ennallistamisena osittain/kokonaan. Vähin mitä aloitteellani esitän toteutettavan on infotaulun pystyttäminen alueelle, esim. alueella olevien kuntoiluvälineiden viereen. Infotaulun merkitys on oleellinen, jotta kentän historia tuodaan esille. Kenttä on osa historiaamme, kulttuuriperintöämme. Aloitteessani edellytän, että kaupungissa tehdään yhteistyötä alueen suunnitelmassa eri toimijoiden kanssa, poikkihallinnollisesti. Historiainfotaulun ja mahdollisen ennallistamissuunnitelman voisi toteuttaa myös osallistaen opiskelijoita.

Aloitteeni tehtävä on tuoda esille kentän historiaa ja se, että historia tuodaan Pyynikillä liikkuvien tietoisuuteen kentän historiaa kuvaavassa infotaulussa ja mahdollisesti kentän rakenteiden esille tuomisena, ennallistamisena, luonnonsuojelualueen arvoa kunnioittaen.

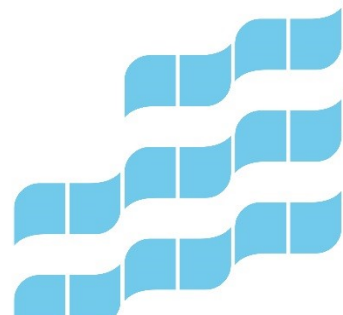
Termopylen kenttä sijaitsee Termopylen solan ja Pyynikin näkötornin välissä. Kansanvalistusseura on järjestänyt kentällä juhlia 1880-luvulta lähtien ja kenttä on toiminut 1906 vuodesta alkaen aina 1950-luvulle sosialidemokraattien vappujuhlien pitopaikkana. Vuonna 1945 vappujuhlaan osallistui 25000 henkeä. Partiolaiset ovat myös järjestäneet tapahtumia kentällä. Kentän joitakin rakenteita on vielä näkyvissä.

Kaupungin sivulla kerrotaan, että vuonna 1962 kaupunki rakensi Thermopylen kentälle uuden laululavan nimeltä Pyynikin laululava, josta ei ole jäljellä enää juuri mitään.

"Vanhan laululavan entisöintiin ja siellä järjestettäviin tapahtumiin suhtaudutaan myös kielteisesti, koska alueelle ei ole mahdollista järjestää yleisöpysäköintiä," todetaan Hoito- ja käyttösuunnitelmassa vuosille 2003-2012.

Entisöinti tai osittainen entisöinti ei mielestäni tarkoita yleisöpysäköinnin järjestämistä, vaan olisi Tampereen historian näkyväksi tekemistä.

Anne Liimola

Valtuustoaloite Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana kulttuuripääkaupunkihakua – Sinikka Torkkola ym.

Keväällä 1918 Tampereella käytiin Suomen sisällissodan verisin ja ratkaisevin taistelu. Taisteluissa ja myöhemmin Tampereen vankileirillä kuolleista punaisista valtaosa haudattiin nimettöminä Tampereen Kalevankankaan hautausmaalle avattuun joukkohautaan. Nykytutkimuksen esittämän arvion mukaan Kalevankankaan joukkohautaan olisi haudattu noin 2 700 vainajaa, mutta suurempiakin arvioita on esitetty.

Sinikka Torkkolan ynnä muiden valtuutettujen 14.12.2020 jättämän valtuustoaloitteen mukaan punaisten joukkohautaan haudattujen vainajien henkilöllisyydet tulee selvittää. Valtuustoaloitteeseen annettiin ensimmäisen kerran vastine syksyllä 2022 ja sitä käsiteltiin sivistys- ja kulttuurilautakunnan talousarviokokouksen yhteydessä (14.9.2022 § 139). Vastine palautettiin tuolloin valmisteluun.

Nimien selvitystyö

Tampereen Historialliset museot on saanut päätökseen joukkohautaan haudattujen henkilöiden nimien selvityksen. Tällä hetkellä nimiä on tunnistettu 2 608, mikä on arviolta hieman alle 90 % hautaan haudattujen vainajien määrästä. Tarkkuusluokka on tähän hankkeeseen verrattaviin muihin tutkimushankkeisiin nähden varsin korkea ja noudattaa kaavaa, jossa 80 % nimistä saadaan selville, 10 % nimistä on ristiriitaisuuksia ja 10 % nimistä ei saada koskaan selville.

Historialliset museot -yksikkö julkaisee listan tunnistetuista nimistä sähköisesti, mikä mahdollistaa mahdollisen lisätiedon ja palautteen saamisen ulkopuolisilta tutkijoilta sekä suurelta yleisöltä.

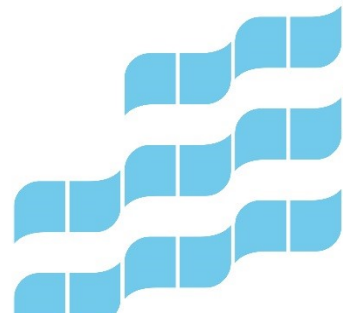
Nimilaattojen sijoittaminen hautamonumentin yhteyteen

Aloite sisälsi myös esityksen, että Jussi Hietasen vuonna 1941 veistämän hautamonumentin *1918 vakaumuksensa puolesta sortuneiden työläisten muistolle* yhteyteen sijoitetaan nimilaatta, jossa mainitaan selvitystyössä luetteloitujen Tampereella Suomen 1918 sisällissodassa punaisten puolella kuolleiden sotilaiden nimet.

Valtuustoaloitteessa esitettyä yhtenäistä nimilaattaa ei ole mahdollista toteuttaa nimilistan vaatiman suuren tilan vuoksi. Vaihtoehtoisina toteutustapoina on esitetty, että Hietasen muistomerkistä puuttuvien punavankien muisto huomioidaan joko sähköisellä nimilaatalla tai Hietasen veistämästä hautamuistomerkistä erillisellä itsenäisellä teoksella.

Hankkeen edistyminen

Nimilaattahanketta varten on perustettu apulaispormestari Pakka Salmen johtama, Tampereen kaupungin, työväenjärjestöjen sekä Tampereen seurakuntayhtymän välinen erillinen työryhmä. Hanketta on vuoden 2023 aikana olleissa kokouksissa on päätetty edistää niin, että Kalevankankaan hautausmaan alueelle suunnitellaan fyysinen muistolaatta/ -laatat, joissa on esillä joukkohautaan haudattujen vainajien nimet ja muut olemassa olevat tiedot. Hanketta edistetään Tampereen kaupungin kilpailuttamien maisema-arkkitehtitoimistojen kautta. Tähän ratkaisuun päädyttiin, koska hanke on alueen maisemallisen kokonaisuuden kannalta poikkeuksellisen merkittävä.

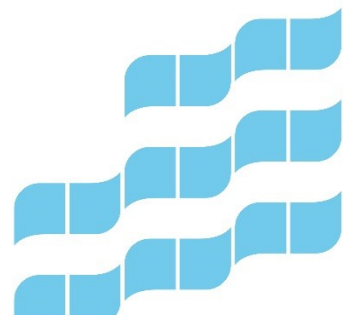
Hanke etenee Tampereen Kulttuurin palveluryhmään kuuluvassa Tampereen taidemuseossa ja suunnittelu tehdään tiiviissä yhteistyössä Tampereen seurakuntayhtymän kanssa. Suunnittelun etenemisessä huomioidaan myös työväenjärjestöjen edustajat. Tämän lisäksi on tärkeää, että hanke on osa Tampereen kaupungin julkisen taiteen ohjausryhmän toimintaa. Hankkeen suunnittelu valmistuu vuoden 2023 aikana ja se toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Hankkeen rahoitus

Tampereen kaupunki on varannut Tampereen taidemuseon kautta hanketta varten 60 000 euron erillisrahoituksen vuodelle 2023. Hankkeeseen osallistuvat työväenjärjestöt sopivat hankkeen mahdollisesta loppurahoituksesta. Aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelija:

Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

14.12.2020

Tampereen kaupunginvaltuustolle

Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeäminen osana kulttuuripääkaupunkihakua

Tampereen ja ympäristökuntien hakemus Euroopan kulttuuripääkaupungiksi osoittaa syvällistä ymmärrystä kulttuurista ja kaupungin historiallisista juurista. Haku nivoo lukuisia toimia yhteen yhdenvertaisuuden pääkaupunki -teemalla. Haun suomenkielisessä esittelyssä sisällissotaan ja sen seurauksiin viitataan muun muassa näin: ” Sisällissodan taisteluista tasa-arvon tavoittelijaksi nousseella kaupungilla on historialliset ansionsa yhdenvertaisuuden pääkaupungiksi”. Englanninkielisessä hakukirjassa vallankumous-sanalla viitataan paitsi kaupungissa tapahtuneisiin teollisiin ja teknologisiin vallankumouksiin myös sisällissotaan. Osana haun kattokäsitteen ”Quality by Equality” kuvaamista vallankumouksesta todetaan hakukirjassa näin:

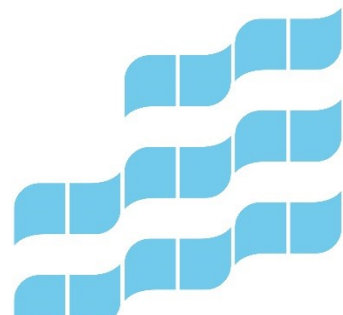
A city of equality, by historical necessity, has faced various revolutions. Our history of revolutions ranges from the Civil War of 1918 to different industrial and technological revolutions – and it certainly includes the struggle for social equality such as manifested through education. The theme of revolutions is urgent today, as democracy and equality are being challenged in Europe. We need to understand how revolutions can be constructive, and we want to make them happen now.

Sisällissodanaikainen, tuhansien uhrien nimetön joukkohauta on luo ristiriitaisen varjon Tampereen hakemukselle kulttuuripääkaupungiksi. Nimetön joukkohauta on ristiriidassa myös nykyeurooppalaisten käytäntöjen kanssa. Sisällissotien uhrien tunnistaminen on ollut merkittävä osa rauhan rakentamista muun muassa entisen Jugoslavian alueen sisällissodissa. Uhrien tunnistamisessa on ollut mukana myös suomalaisia, kansainvälisesti arvostettuja asiantuntijoita.

Vuosien varrella aloitteita nimien lisäämiseksi on tehty useitakin. Viimeksi aloite on tehty vuonna 2013. Tuolloin tavoitteena oli nimien saaminen muistomerkkiin vuoteen 2018 mennessä, jolloin sodan alkamisesta tuli kuluneeksi sata vuotta. Muualla Suomessa ja Pirkanmaalla moniin muistomerkkeihin uhrien nimiä onkin lisätty. Tampereella, joka oli yksi sisällissodan keskeisiä tapahtumapaikkoja, nimien lisääminen ei kuitenkaan ole edennyt. Nimien lisäämättömyyttä on perusteltu paitsi taloudellisilla syillä myös uhrien kattavan nimiluettelon puuttumisella ja nimitaulujen lisäämisen vaikutuksella muistomerkin taiteelliseen arvoon. Kalevankankaan joukkohaudan noin 2700 uhrin nimiä on saatu selville Suomen sotasurmat -projektin yhteydessä. Sittenmin uhrien nimiä on selvitetty lisää. Täydellisen nimilistan puuttuminen tai muistomerkin taiteellinen arvo eivät kuitenkaan ole sellaisia esteitä, etteikö niitä voisi voittaa.

Nimetön joukkohauta on häpeätahra, jollaista ei voine Euroopan kulttuuripääkaupungiksi pyrkivän Tampereen sydämessä olla. Hakemuksen arvioitsijat ovat tulossa Tampereelle ensi vuonna. Me allekirjoittaneet Tampereen kaupunginvaltuutetut esitämme, että kaupunki ryhtyy pikaisiin toimiin, jotta Kalevankankaan muistomerkkiin saadaan lisättyä uhrien nimet mahdollisimman nopeasti.

Sinikka Torkkola

Kokouksen aikana aloitteen Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeäminen osana kulttuuripääkaupunkihakua allekirjoittivat lisäksi seuraavat valtuutetut:

Mikko Aaltonen

Ulla-Leena Alppi

Milka Hanhela

Minna Minkkinen

Noora Tapio

Riitta Ollila

Petri Siuro

Ilkka Porttikivi

Johanna Loukaskorpi

Pekka Salmi

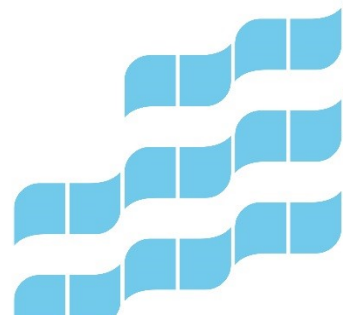
Henri Backman

Tiina Elovaara

Ulla Kampman

Merve Caglayan

Anne Liimola

Valtuustoaloite esteettömän jääkiekkokaukalon saamiseksi Tampereelle – Joonas Kiviranta ym.

Valtuutettu Joonas Kiviranta ynnä muut valtuutetut ovat esittäneet 20.9.2021 jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki selvittäisi esteettömälle jääkiekkokaukalolle soveltuvaa paikkaa ja sen toteuttamista.

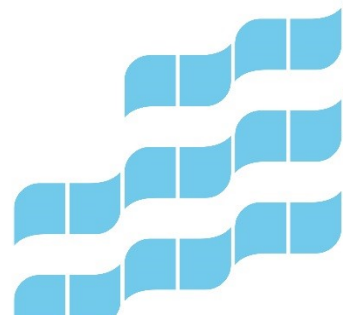
Tampereen kaupungissa ei ole tällä hetkellä yhtään esteetöntä jääkiekkokaukaloa ja tarve esteettömälle kaukalolle on myös ollut verrattain vähäinen. Esteettömän jääkiekkokaukalon toteuttaminen on Liikunnan ja nuorison palveluryhmän näkökulmasta kannatettavaa, mutta tämänhetkisen riittämättömän jäähallikapasiteetin yhteydessä sen toteuttaminen ei ole mahdollista.

Aloitteessakin mainittu Hakametsän Sport Campus tulee rakentumaan vuodesta 2024 alkaen. Hakametsä Sport Campus -hankkeen toteuttavat Tampereen kaupunki, Peab Oy ja YH Kodit. Tampereen kaupunki pitää huolen, että alueen jäähallien suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan myös esteettömyys ja esteettömän kaukalon toteuttaminen.

Aloitteen sisältämillä toimenpiteillä ei ole osoitettu erillistä rahoitusta Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelijat:

Liikunta- ja nuorisajohtaja Jukka Etu-Seppälä, jukka.etu-seppala@tampere.fi, puh. 050 342 2812
Suunnittelija (liikuntapalvelut) Anna Henttonen, anna.henttonen@tampere.fi, puh. 040 660 2057

Valtuustoaloite esteettömästä jääkiekkokaukalosta Tampereelle

Parajääkiekko on urheilulaji, jossa pelaajat liikkuvat jäällä kelkassa istuen. Lajilla on harrastajia ympäri maailmaa, sitä pelataan paralympialaisissa, ja siitä järjestetään mm-kisat. Suomessa laji on verrattain pieni, ja yhden haasteen asettaa asianmukaisten harrastuspaikkojen vähäisyys. Vaikka muuten esteettömyys toteutuisi jäähallissa ja pelaajat pääsevät kentälle, on esteettömiä kaukaloita Suomessa vain muutama. Erona tavanomaiseen kaukaloon, esteettömässä jääkiekkokaukalossa ei ole kynnystä vaihto-, ja rangaistusaitioihin, ja niiden kohdalla kaukalo on läpinäkyvää muovia, jotta pelaajat näkevät kentälle. Tämä mahdollistaa itsenäisen liikkumisen aitioihin, kentän tapahtumien seuraamisen, sekä näköyhteyden tuomareihin. Vaikka harjoittelu onnistuu pienellä porukalla tavanomaisessa kaukalossa, mahdollistaa esteetön kaukalo suuremmalla joukkueella harjoittelun, sekä virallisten pelien järjestämisen.

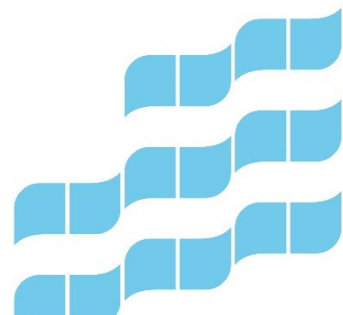
Tampereella lajia on pelattu vuodesta 2011. Koko maassa aktiivipelaajia on noin 50, harrastajien määrä on tätä suurempi. Harrastajia löytyy mm. Turusta, Jyväskylästä, ja Helsingistä, joten Tampere olisi myös heidän pelejään varten sopivan keskeinen sijainti. Esteetön kaukalo auttaisi useamman löytämään lajin pariin, niin Tampereella kuin valtakunnallisestikin. Toteutuessaan esteetön kaukalo edistäisi kaupunkilaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia liikuntaan ja sementtoisi asemaamme jääkiekkopääkaupunkina.

Esteetön kaukalo voidaan toteuttaa muokkaamalla tavanomaista kaukaloa, ja sitä voidaan käyttää myös tavanomaisen jääkiekon pelaamiseen. Vaihtoaition alueeseen tulee suunnittelussa kiinnittää huomiota, jotta se palvelee parhaalla mahdollisella tavalla molempia jääkiekon tyyppejä. Verrattuna tavanomaiseen kaukaloon, esteettömän kaukalon lisäkustannus lasketaan muutamissa tuhansissa euroissa, minkä lisäksi kuluja aiheutuu itse jäähallin esteettömyyden toteutumisesta. Kustannustehokkainta voisi olla valita kohde, jota ollaan muutenkin uudistamassa. Esimerkiksi Hakametsä Sport Campuksen toteutuksen yhteydessä yksi kaukalo ja halli voitaisiin toteuttaa esteettömänä. Mikäli Hakametsä osoittautuisi soveltuvaksi kohteeksi, tarjoaisi se samalla hienot puitteet esimerkiksi parajääkiekon leiritoiminnalle, ja kansainvälisille otteluille.

Esitämme, että Tampereen kaupunki selvittää esteettömälle jääkiekkokaukalolle soveltuvaa paikkaa ja sen toteuttamista.

Tampereella, 20.09.2021
Joonas Kiviranta

Kaupunginvaltuutettu (ps)

Aloitteen ovat myös allekirjoittaneet sähköisesti:

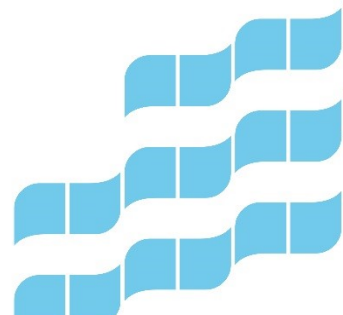
Kaupunginvaltuutetut:

Milka Hanhela (vas.)
Kirsi Kaivonen (sd.)
Jaakko Mustakallio (vihr.)
Antti Moisander (ps.)
Anni Molari (ps.)
Jouni Ovaska (kesk.)
Marika Puolimatka (ps.)
Pekka Salmi (sd.)
Mirja Salmijärvi (vihr.)
Oras Tynkkynen (vihr.)

sekä

Varavaltuutettu:

Teija Hautanen (vas.)

Nuorisovaltuuston aloite nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi

Nuorisovaltuusto on 6.9.2022 jättämässään aloitteessa edellyttänyt, että Tampereen kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi.

Hyväksyessään Nuorisopalveluiden palveluverkkosuunnitelman 2021–2035 sivistys- ja kulttuurilautakunnan kokouksessa elokuussa 2021 (26.8.2021 § 116) Tampereen kaupunki on ryhtynyt suunnitelmallisiin toimenpiteisiin nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi Tampereella nyt ja tulevaisuudessa.

Vuonna 2022 nuorisotyön resursseja lisättiin liikkuvalla nuorisotilalla (Liikkis, investointien puolelta 80 000 euroa) sekä kahdella nuoriso-ohjaajalla. Vuoden 2023 alusta hyvinvointialueudistuksen seurauksena nuorisolain alaiset etsivät nuoriso-ohjaajat (6 henkilötyövuotta) siirtyivät Sosiaali- ja terveystieteiden nuorisopalveluiden organisaatioon ja lisäksi heille saatiin koordinaattori (1 henkilötyövuosi) lähiesihenkilöksi. Keväällä 2023 myönnettiin kauppakeskuksen nuorisotilalle 115 000 euroa loppusyksyyn 2023 tilan käynnistämiseen, tilavuokriin sekä neljän nuoriso-ohjaajan palkkaamiseen. Tavoitteena on saada pysyvä nuorisotila kauppakeskukseen vuoden 2024 alusta alkaen. Neuvottelut tilan käyttöönotosta ovat käynnissä Tampereen Tilapalvelut Oy:n ja kauppakeskuksen kanssa.

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä on huomioitu kauppakeskusnuorisotilan pysyvä rahoitus vuoden 2024 alusta alkaen sekä kolmen nuoriso-ohjaajan palkkaaminen Vuoreksen nuorisotyön tarpeeseen vastaamiseksi.

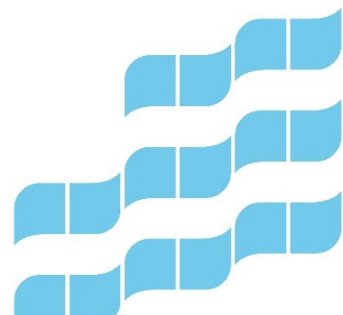
Vuosien 2025–2030 aikana esitettävät lisäresursoinnit nuorisotyöhön ovat:

- toisen asteen koulunuorisotyön vakinaistaminen aluehallintoviraston myöntämän hankekokeilun (2023–2024) jälkeen
- Hervannan nuorisokeskus Kupolin uusien tilojen valmistuminen ja muutto Hervannan vapaa-aikakeskukselle
- Peltolammin hyvinvointikeskus
- Hiedanrannan nuorisotila
- Kaukajärven nuorisotila
- Viinikanlahden nuorisotila

Näihin suunniteltuihin tiloihin uusia nuoriso-ohjaajien vakansseja tarvitaan tulevaisuudessa 8 henkilötyövuotta, jakautuen arviolta seuraavasti: Peltolampi 2 henkilötyövuotta, Hiedanranta 3 henkilötyövuotta ja Viinikanlahti 3 henkilötyövuotta. Hervantaan ja Kaukajärvelle siirtyvät olemassa olevat henkilöstöresurssit Hervannasta Kupolin nykyisistä tiloista sekä Annalan nuorisotilasta.

Valmistelija:

Liikunta- ja nuorisajohtaja Jukka Etu-Seppälä, jukka.etu-seppala@tampere.fi, puh. 050 342 2812

Nuorisovaltuuston aloite nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi

Tampere on Suomen kolmanneksi suurin kaupunki, jossa asuu jopa noin 86 000 alle 29-vuotiasta lasta ja nuorta. Tampereella ihmetellään, miksi nuoret voivat huonosti, vaikka selkeitä syitä tähän kyllä löytyy: esimerkiksi kaupungin nuorisotyöhön kohdistetut varat nuorten lukumäärään suhteutettuna ovat Tampereella huomattavasti pienemmät kuin muissa Suomen suurissa kaupungeissa. Jos Tampereen kaupunki ei halua, että yhä useampi nuori Tampereella syrjäytyy tai voi pahoin, niin kaupungin täytyy ensi vuoden talousarviossa nuorisopalveluihin ehdottomasti kohdistaa vielä nykyistäkin enemmän resursseja ja toimintamahdollisuuksia.

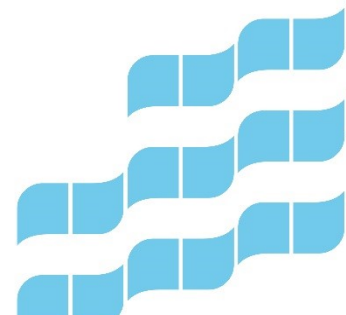
Nuoret tarvitsevat omia tiloja, sillä leikkipuistoissa, parkkipaikoilla ja kauppakeskuksissa oleskelu häiritsee muita, eivätkä nämä paikat ole nuorillekaan oleskeluun ihanteellisia taikka tähän tarkoitettuja. Nuoret kuitenkin kokoontuvat näihin paikkoihin, koska heillä ei välttämättä ole muita paikkoja missä oleskella. Nuorisokeskukset ovat turvallisia ja erittäin tärkeitä oleskelupaikkoja nuorille, sillä niissä nuoret voivat vahvistaa sosiaalisia verkostojaan koulunkin ulkopuolella. Valitettavasti moni nuori ei kuitenkaan tiedä näiden tilojen aukioloajoista tai edes olemassaolosta, joten nuorisokeskusten toiminnasta pitäisi tiedottaa aiempaa paremmin muun muassa lähialueen kouluissa. Tamperelaiset koulut voisivat myös tehdä enemmän yhteistyötä nuorisokeskusten kanssa esimerkiksi järjestämällä erilaisia tapahtumia.

Nuorisovaltuuston mielestä olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa nuorisokeskuksia lähelle sellaisia sijainteja, joiden välittömässä läheisyydessä nuoret oleskelevat. Näin ollen esimerkiksi kauppakeskukseen sijoitettava nuorisokeskus olisi perusteltu. Lisäksi kaupungin nuorisopalveluiden käyttöön on hankittu matkailuauto, joka toimii liikkuvana nuorisotilana. Se on osoittanut toimivuutensa nuorten antaman palautteen perusteella sekä saavutettavuuden osalta. Liikkuva nuorisotila tuo nuorisotyön sellaisessa muodossa nuorten luokse, jota on kaivattu Tampereen kaupungissa jo pitkään. Siksi nuorisovaltuusto ehdottaakin toisen liikkuvan nuorisotilan hankkimista Tampereen kaupungin nuorisopalveluille, jotta jalkautuva nuorisotyön toteuttaminen olisi nykyistä kätevämpää ja helpompaa. Myös nuorisokeskusten aukioloaikoja olisi hyvä lisätä viikonloppuihin ja pidentää arkisin ilta-aikaan.

Nuorisotyönohjaajat toteuttavat nuorisotyötä kaupungilla. He muun muassa mahdollistavat, ovat läsnä, keskustelevat, auttavat ja mahdollistavat nuorille erilaisia sekä tärkeitä asioita. Nuorisotyönohjaajien määrää tulisi lisätä, jotta jokainen tamperelainen nuori tulisi kohdatuksi yksilönä. Erityisesti jalkautuvaa nuorisotyötä tulisi lisätä eri puolille kaupunkia.

Nuorisovaltuuston kokee, että kaupungin tulisi tehdä organisaatiomuutos ja sijoittaa Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön kaupungin nuorisopalveluihin. Tällöin Suomen nuorisolain määrittelemä alle 29-vuotiaat nuoret olisivat samojen palveluiden piirissä, jolloin nuorisotoiminnan organisointi kaupunginlaajuisesti olisi helpompaa. Samalla nuoret aikuiset tulisivat huomioiduksi palveluissa nykyistä paremmin. Tampereen kaupungissa on tällä hetkellä heikosti palveluita ja tiloja nuorille aikuisille, mutta hekin kaipaavat paikkoja oleskella, tavata uusia ihmisiä ja keskustella jonkun aikuisen kanssa. Vähintään kaupungin tulisi tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä nuorisotoimintaa harjoittavien yksiköiden kanssa, jotta kaikki nuoret pääsevät palveluiden piiriin saumattomasti, eivätkä palveluketjut katkea jossain vaiheessa nuoren elämää. Nuorisopalveluiden tulisi myös tehdä tiivistä yhteistyötä muiden nuorisotyötä järjestävien toimijoiden kanssa, jotta nuorisotoiminta olisi Tampereella toimivaa, saumatonta ja nuoret tavoitettavaa.

Nuorisovaltuuston aloitteessa sivistys- ja kulttuurilautakunnan alaisen nuorisajaoston perustamiseksi Tampereen kaupunkiin mainitaan nuoria koskeviin asioihin liittyvän päätöksenteon siirtämisen kollektiivisesti yhden toimielimen käsiteltäväksi. Tämä mahdollistaisi resurssien kohdentamisen nuoria koskeviin palveluihin ja edistäisi nuorille suunnattujen toimintojen kehittämisen kokonaisvaltaisesti.

 TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO

Nuorisovaltuusto toivookin, että nuorisajaoston roolia Tampereen kaupungin päätöksenteossa tulitaisiin kehittämään yhdessä nuorisopalveluiden ja sivistyspalveluiden palvelualueen kanssa tämän aloitteen käsittelyn yhteydessä.

Nuorisovaltuusto edellyttää, että Tampereen kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin nuorisopalveluiden resurssien lisäämiseksi.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuuston puolesta,

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja
Arttu Vuori

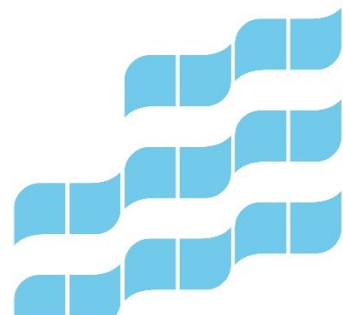
Lisätietoja:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto

nuorisovaltuusto@tampere.fi

www.tampere.fi/nuorisovaltuusto

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 6.9.2022.

Valtuustoaloite tuen lisäämiseksi julkisille saunoille – Jouni Ovaska

Valtuutettu Jouni Ovaska esittää 30.1.2023 jättämässään aloitteessa, että julkisille saunoille tulisi osoittaa nykyistä enemmän kaupungin tukea. Lisäksi Ovaska vaatii kaupunkia tekemään saunaselvityksen, jossa on kartoitettava saunomista, saunomisen tapoja ja perinteitä osana aineetonta ja elävää suomalaista ja tamperelaista kulttuuriperintöä.

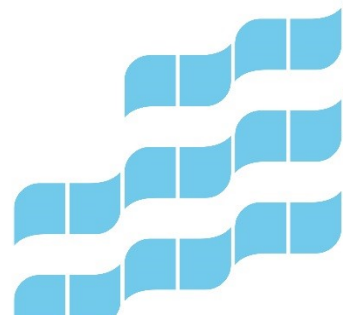
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (aiemmin sivistys- ja kulttuurilautakunta) päättää vuosittain avustuksesta talviuintitoiminnan järjestämiseksi. Talviuintisaunojen hoitoavustusta myönnetään yhdistyksille, jotka ovat vuokrasuhteessa Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kanssa, ja jotka ovat ottaneet vastuun tilojen kunnossapidosta ja toiminnan järjestämisestä määritellyllä lähialueella erillisen vastuunjako-aulukon mukaisesti. Avustustoiminnalla mahdollistetaan talviuintisaunatoiminnan kohtuulliset asiakasmaksut. Avustustoimintaan sovelletaan Tampereen kaupungin avustusten ja apurahojen yleisiä periaatteita (kaupunginhallitus 19.9.2022, § 367) sekä Tampereen kaupungin liikunta-avustusten myöntämisperusteita (sivistys- ja kulttuurilautakunta 14.2.2023 § 28)

Kaupunginvaltuusto päättää avustuksiin käytettävissä olevista määrärahoista talousarviosta päättämisen yhteydessä. Talviuintitoiminnan avustamisen määrärahoja on vähennetty viime vuosina muun muassa Tampereen kaupungin talouden tehostamistoimenpiteenä.

Liikunnan ja nuorisoyhteisöjen palveluryhmä kannattaa laajemman saunaselvityksen toteuttamista ja asukkaiden tarpeiden kartoittamista. Selvityksen toteuttamiselle ei kuitenkaan ole osoitettu erillistä rahoitusta Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa. Erillistä avustusta julkisille saunoille (muille kuin talviuintisaunatoimintaa harjoittaville) ei ole suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2024.

Valmistelijat:

Liikunta- ja nuorisoyhteisöjen johtaja Jukka Etu-Seppälä, jukka.etu-seppala@tampere.fi, puh. 050 342 2812
Suunnittelija (liikuntapalvelut) Anna Henttonen, anna.henttonen@tampere.fi, puh. 040 660 2057

Valtuustoaloite: Enemmän tukea julkisille saunoille

Terveellinen ja sosiaalinen talviuintiharrastus on Tampereella kovassa kasvussa. Monet saunat ovat joutuneet tänä talvena rajoittamaan asiakasmääriään kävijäennätysten rikkoutuessa.

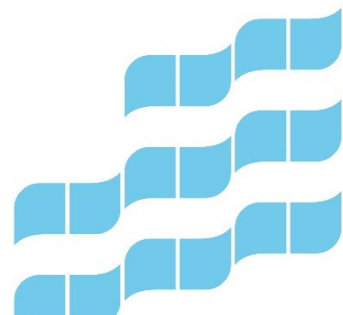
Tampere on valittu vuonna 2018 Suomen saunapääkaupungiksi. Jotta voisimme entistä paremmin tarjota kaupunkilaisille ja turisteille elämyksellisiä saunakäyntejä, on tukea julkisille saunoille kasvatettava ja kartoitettava alueen saunojen ja asiakkaiden tarpeet. Nyt saunatuesta on leikattu.

Saunoista pitää tehdä myös Tampereen vetovoimatekijä. Pääkaupunkiseudulla katsotaan kateellisina, mihin Tampere on kyennyt myös saunojen osalta. Siksi laajempi saunaselvitys on tarpeen.

Selvityksessä on kartoitettava elävää, aineetonta kulttuuriperintöämme, johon liittyvät myös saunomisen tavat ja perinteet. Saunotuspalveluita on arvioitava kokonaisuutena yhdessä alueen toimijoiden kanssa.

Esitän, että Tampere vahvistaa rooliaan Suomen saunapääkaupunkina lisäämällä tukea julkisille saunoille ja kartoittamalla asukkaiden tarpeita.

Jouni Ovaska
Kaupunginvaltuutettu

Valtuustoaloite uimahallin rakentamiseksi Linnainmaalle – Aila Dündar-Järvinen

Valtuutettu Aila Dündar-Järvinen esittää 20.2.2023 jättämässään aloitteessa, että Linnainmaan kaupunginosaan tulee pikimmiten rakentaa esteetön ja helposti saavutettavissa oleva uimahalli.

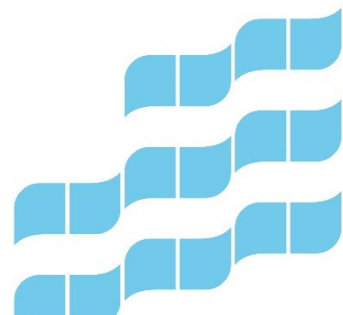
Sivistys- ja kulttuurilautakunta on kokouksessaan 14.6.2022 hyväksynyt Tampereen kaupungin liikunnan palveluverkkosuunnitelman vuosille 2022–2035. Palveluverkkosuunnitelmassa on toimenpide-ehdotuksena uimahalliverkon kehittäminen ja toteuttamisjärjestys. Ensisijainen tarve on tunnistettu koillisen palvelualueen uimahallille. Linnainmaan kaupunginosa sijaitsee kyseisellä palvelualueella.

Rakentamisajankohtaa koillisen palvelualueen uimahallille liikunnan palveluverkkosuunnitelmassa ei ole määritelty. Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä vastaa palvelutilaverkkojen suunnittelusta ja kehittämisestä. Tilahankkeet esitetään vuosittain laadittavassa talonrakennusohjelmassa.

Liikunnan ja nuorison palveluryhmä kannattaa alueen asukkaiden sekä eri käyttäjäryhmien tarpeiden ja toiveiden huomioimista jo suunnitteluvaiheessa. Aloitteen sisältämillä toimenpiteillä ei ole osoitettu erillistä rahoitusta Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelijat:

Liikunta- ja nuorisajohtaja Jukka Etu-Seppälä, jukka.etu-seppala@tampere.fi, puh. 050 342 2812
Suunnittelija (liikuntapalvelut) Anna Henttonen, anna.henttonen@tampere.fi, puh. 040 660 2057

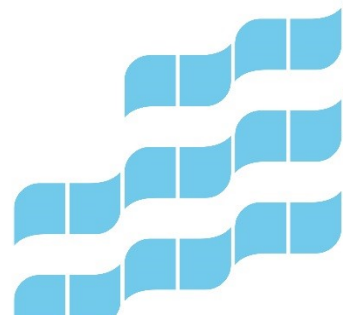
Valtuustoaloite uimahallin rakentamiseksi Linnainmaalle

Linnainmaa on noin 6 000 asukkaan kaupunginosa Itä-Tampereella, noin kuuden kilometrin päässä kaupungin keskustasta. Linnainmaan rakennuskanta koostuu lähinnä 1950–1960-luvuilla rakennetuista omakotitaloista sekä uudemmista omakoti-, kerros- ja rivitaloista. Linnainmaan keskuksen muodostaa Koilliskeskus, josta kehitetään Tampereen kolmatta aluekeskusta; se palvelee linnainmaalaisten lisäksi myös muiden itäisten kaupunginosien asukkaita. Linnainmaalla on kaksi päiväkotia, yhtenäiskoulu, terveysasema, nuorisotila ja kirjasto. Linnainmaalla on ympäri vuorokauden avoinna olevia marketteja, joiden yhteydessä toimii niin kaupallisia kuin julkisiakin palveluita. Lisäksi löytyy muutama liikuntakeskus ja kuntosali. Linnainmaan alue on luonnonläheinen, metsäpolut ja ulkoilumahdollisuudet ovat lähellä.

Alueelle on laadittu kaupungin toimesta kehittämissuunnitelma, johon kuuluu tulevaisuudessa raitiotien rakentaminen. Raitikan reitin on suunniteltu kulkevan Taysilta eteenpäin Linnainmaan läpi aina Kangasalan puolella sijaitsevan Lamminrahkan alueelle saakka. Koilliskeskus on vahva painopistealue Tampereen pormestariohjelmassa vuosille 2021-2025. Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman yhteydessä laaditun alustavan arvion mukaan Pirkkala- Koilliskeskus -ratahaara on mahdollista rakentaa jo v. 2025-2028. Kaupunki kaavailee myös hyvinvointikeskukselle ja sen palveluille keskeisempää paikkaa Koilliskeskuksen vaihtopysäkin lähiympäristöstä. Koilliskeskuksen aktiivinen keskipiste muodostuisi raitiotien vaihtotermiinalin ympärille. Terminiinalin sijoituspaikka olisi K-Citymarketin edessä Mäentakusenkadulla.

Linnainmaalle on noussut vuosien aikana vanhojen omakotitalojen rinnalle kerrostaloasuntoja tuhansille ihmisille. Koilliskeskuksen alueelle tulisi kehittämissuunnitelmaluonnoksen pohjalta arvioiden noin 4000 uutta asukasta. Suunnitelmassa on varaus myös uimahallille, jota alueen pitkäaikaisemmat asukkaat ovat odottaneet innokkaasti jo liki 20 vuotta. Uimahallivaraus on Aitolahdentien ja Heikkilänkadun kulmassa olevalla metsäsaarekkeella, jota monet paikalliset kutsuvatkin uimahallin tontiksi. Uimahalli on tärkeä liikuntapaikka, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia eri-ikäisille ja eri kuntoisille ihmisille. Tampereella on tällä hetkellä useita uimahalleja, mutta Linnainmaan alueella ei ole omaa uimahallia, vieläkään. Linnainmaan asukkaat ovat odottaneet vuosia omaa uimahallia. Alueen kehittyessä ja kasvaessa tulee kaupungin tarjota alueen asukkaille helpompi pääsy liikuntapalveluihin. Uimisen psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen liittyvät positiiviset vaikutukset ovat kiistattomat. Linnainmaan uimahallin rakentamisella olisi monia positiivisia vaikutuksia Itä- Tampereen asukkaille. Se lisäisi liikuntamahdollisuuksia ja parantaisi alueen asukkaiden hyvinvointia. Lisäksi se toisi alueelle uusia työpaikkoja ja elvyttäisi alueen taloutta. Uimahallin kaavavarauksena on jo olemassa ja sen pohjalta tulee edetä päätös-, suunnittelu-, ja rakentamisvaiheeseen. Olisi hyvä, että asukkaat otetaan mukaan uimahallin suunnitteluun jo varhaisessa vaiheessa. Tapoja on monia, mm. asukaskyselyt, asukastilaisuudet, verkkokeskustelut, asukasraadit ja työpajat.

Uimahallin tulee olla esteetön ja helposti saavutettavissa erityisesti liikuntarajoitteisille henkilöille. Uimahallin sisustus ja tilajärjestelyt tulee suunnitella kestäviksi ja helppohoitaisiksi, jotta tilojen ylläpito on kustannustehokasta. Lisäksi tilan tulee olla energiatehokas ja ympäristöystävällinen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi valitsemalla

kestäviä rakennusmateriaaleja ja suunnittelemalla energiatehokas ilmanvaihtojärjestelmä. Tilan suunnittelussa on huomioitava myös asiakkaiden turvallisuus ja viihtyvyys. Tilan tulee olla monikäyttöinen ja tarjota erilaisia liikuntamahdollisuuksia eri-ikäisille ja eri kuntoisille ihmisille. Uimahallin suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös alueen asukkaiden tarpeet ja toiveet.

On tärkeää, että uimahallin rakentamisen kustannukset arvioidaan realistisesti ja että kaupunki varaa riittävästi varoja hankkeen toteuttamiseen. Uimahallin rakentamiseen tulee varata riittävät määrärahat kaupungin budjetissa. Investointi on merkittävä, mutta se palvelee alueen asukkaita pitkällä aikavälillä. Uimahalli tulee suunnitella energiatehokkaaksi ja ympäristöystävälliseksi, jotta sen ylläpito on kestävä ja ympäristön kannalta mahdollisimman vähän kuormittavaa. Tampereen kaupunki voi myös harkita erilaisia rahoitusratkaisuja yhdessä muiden sidosryhmien kanssa, jotta uimahallin rakentamisen kustannukset saadaan katettua. Uimahallin rakentamisen rahoitusta voidaan myös jakaa useiden eri tahojen kesken. Tampereen kaupunki voi esimerkiksi hakea avustuksia valtiolta tai yksityisiltä sijoittajilta. Lisäksi kaupunki voi hakea yhteistyökumppaneita, kuten yrityksiä tai järjestöjä, jotka voivat osallistua rakentamisen rahoitukseen. Uimahallin yhteyteen voidaan liittää muitakin toimintoja ja palveluja. Tampereen kaupunginhallitus pitää investointiseminaarin 14.8.2023. Uimahallin rakentaminen Linnainmaalle voidaan ottaa tuossa yhteydessä käsittelyyn.

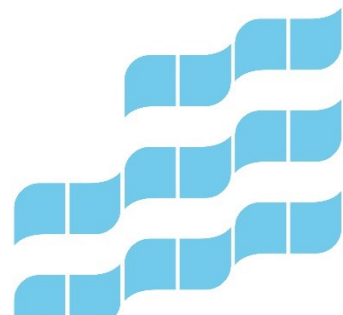
Tampereen vammais- ja terveydenhuollon neuvottelukunta (VATENK) on lähestynyt allekirjoittanutta huolestuneena, että kaikista Tampereen uimahalleista puuttuu lämminvesiallas, joissa vammais- ja potilasjärjestöjen kuntoryhmät voisivat ylläpitää fyysistä työ- ja toimintakykyään. Pyynikin uimahallissa lämminvesiallas on, mutta sinne ei kaupunki pysty osoittamaan yhdistyksille vesijumppavuoroa. Lämminvesiallas on kuitenkin osalle ainoa mahdollisuus käyttää uimahalleja. Sama vetoamus on lähetetty kaupungille, tuloksetta. Uimahalleissa tulee ottaa huomioon erilaisten käyttäjien tarpeet. Etenkin lämpimässä vedessä toteutetusta liikunnasta katsotaan olevan hyötyä monille erityisryhmille. Tampereella on kuitenkin iso joukko ihmisiä, joille normaali uimahallin veden lämpötila on liian alhainen. Monet sairaudet ja vammat ovat sen laatuista, että ne ärtyvät tai vaivat pahenevat viileässä vedessä. Lämminvesialtaan veden lämpötilan on oltava vähintään +28 /+31 astetta. Lämminvesialtaassa harjoittelu parantaa toimintakykyä turvallisesti eri sairauksien, leikkausten sekä vammojen kuntoutuksessa. Monissa Tampereen ympäristökunnissa lämminvesiallas on myös potilas- ja vammaisyhdistyksien käytössä, mutta esteettömyyttä ja yhdenvertaisuutta korostavalta Tampereelta vammais- ja potilasjärjestöjen käyttöön soveltuva lämminvesiallas puuttuu kokonaan. Linnainmaan uimahalliin tulisi varata myös lämminvesiallas sitä tarvitseville.

Esitän, että Tampereen kaupunki ryhtyy nopealla aikataululla valmistelemaan päätöstä uimahallin rakentamiseksi Linnainmaalle ja varaa talousarvioon määrärahan. Uimahallin rahoitusmalleja on hyvä selvittää. Uimahallin tulee vastata eri väestöryhmien tarpeita. Kaupunki voi myös avata suunnittelukilpailun uimahallin rakentamiseksi.

Tampereella 20.2.2023

Aila Dünder-Järvinen

Kaupunginvaltuutettu (sd)

Nuorisovaltuuston aloite Nuorisopassin laajentamisesta

Tampereen nuorisovaltuusto esittää kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.5.2023 jättämässään aloitteessa, että Nuorisopassin käyttöä laajennetaan koskemaan myös toisen asteen opiskelijoita sekä samalla harrastusrahaksi ladattavaa summa tasattaisiin siten, että kaikilla oppilailla ja opiskelijoilla olisi samansuuruinen summa käytettävissä lukuvuosittain.

Tampereen Nuorisopassin kohderyhmän rajaamisen taustalla ja perusteena on THL:n kouluterveyskyselyn (2019) tuloksista esiin noussut havainto, että yläkoululaisilla aktiivinen harrastaminen on merkittävästi vähäisempää kuin alakoululaisilla. Kouluterveyskyselyn vastausten mukaan kulttuuria ja taidetta harrasti 4.-5.-luokkalaisista viikoittain 80 prosenttia, kun 8.-9.-luokkalaisista vastaava luku oli noin 55 prosenttia. Lisäksi vastauksissa ilmeni, että liikuntaa harrasti vähintään tunnin päivässä 4.-5.-luokkalaisista noin 40 prosenttia. Yläkoululaisten vastaukset kertoivat, että 8.-9.-luokkalaisista liikuntaa harrasti vähintään tunnin päivässä vain noin 20 prosenttia.

Nuorisopassi -etus on otettu käyttöön tamperelaisille nuorille vaiheittain vuodesta 2020 alkaen. Nuorisopassi -sovellusta pilotoitiin 2020 7. luokan oppilaille syksyllä 2020 viidessä koulussa, joissa kouluterveyskyselyn mukaan harrastaminen oli suhteellisesti vähäisempää kuin muissa kouluissa. Vuonna 2021 Nuorisopassi -sovelluksen piirissä olivat kaikki tamperelaiset 7.- ja 8.-luokkalaiset. Koronavuodesta johtuen nuorten harrastamiseen kohdennettu määräraha pyrittiin käyttämään täysimääräisesti, minkä vuoksi sovelluksen piirissä olivat poikkeuksellisesti myös toisen asteen 2. ja 3. vuoden tamperelaisopiskelijat. Vuodesta 2022 Nuorisopassi -sovelluksen piirissä ovat olleet kaikki tamperelaiset yläkouluikäiset 7.-9.-luokkalaiset.

Nykyisin Nuorisopassi -sovelluksen kautta yli 60 toimijaa tarjoaa noin 250 erilaista harrastusmahdollisuutta lapsille ja nuorille. Kaikki tamperelaiset 7.-9.-luokkalaiset ovat Nuorisopassi -sovelluksen piirissä. Saldoa ladataan sovellukseen 7. luokan syksystä alkaen 9. luokan kevääseen asti. Nuorisopassi -sovellukseen ladattavat saldot ovat:

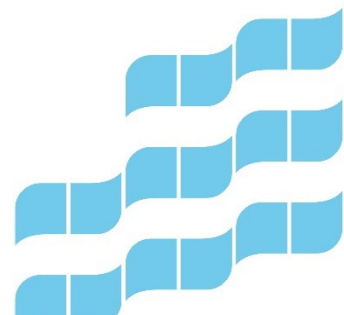
- 7. luokan syksy 50 euroa
- 7. luokan kevät ja 8. luokan syksy, yhteensä 100 euroa / vuosi
- 8. luokan kevät ja 9. luokan syksy, yhteensä 100 euroa / vuosi
- 9. luokan kevät 50 euroa

Yhteensä yläkoulun aikana tamperelaisnuorten harrastamista tuetaan Nuorisopassi -sovelluksen kautta siis 300 eurolla.

Tampereen kaupungin talousarviossa 2023 Nuorisopassitoimintaan on kohdennettu 240 000 euroa. Nuorisopassi -sovelluksen käyttömahdollisuuden piiriin kuuluu 6400 tamperelaista 7.-9.-luokkalaista, joista etuuden on ottanut käyttöön yli 60 prosenttia.

Tampereella käytössä oleva Nuorisopassi -sovellus on valtakunnallinen. Järjestelmän tuottaa ja ylläpitää Otium Innovations Oy. Tampereen lisäksi Nuorisopassi -sovellusta käyttää 17 kuntaa, muun muassa Turku, Pori ja Rauma. Sovelluksen käytön periaatteista kukin kunta päättää itsenäisesti. Tampereella Nuorisopassi -sovelluksen käyttökustannukset vuositasolla ovat noin 6000 euroa, mikä on riippuvainen Nuorisopassi -sovelluksen käyttäjämäärästä.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetään Nuorisopassin laajentamista toisen asteen opiskelijoille. Tampereella toisen asteen oppilaitoksissa opiskelee (lukuvuosi 2022-2023) noin 10 000 opiskelijaa, joista noin 60 prosenttia eli 6000 opiskelijaa on tamperelaisia. Nuorisopassi -sovelluksen laajentaminen tamperelaisille toisen asteen opiskelijoille edellyttää etuuden laajentamiseksi periaatepäätöksiä, lisämäärärahaa ja hallinnon organisointia.

Ensisijaisesti tulisi linjata, koskeeko Nuorisopassi -sovelluksen etuus tamperelaisia toisen asteen opiskelijoita sekä tamperelaisissa oppilaitoksissa että muissa Tampereen Tredun hallinnoimissa yksiköissä Tampereen ulkopuolella. Lisäksi tulisi linjata, koskeeko etuus kaikkia tamperelaisia toisen asteen opiskelijoita riippumatta koulutuksen järjestäjästä ja oppilaitoksen sijainnista.

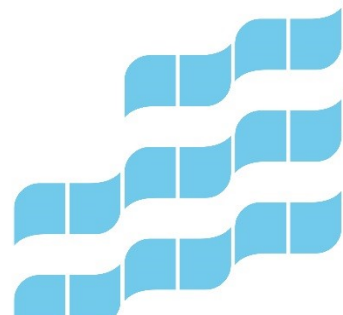
Tampereella on toisen asteen opiskelijoista noin 60 prosenttia tamperelaisia, eli noin 6000. Esimerkki kustannusarviosta: mikäli kaikille tamperelaisille ja Tampereella opiskeleville toisen asteen opiskelijoille kohdennetaan Nuorisopassi -etuutta 100 euroa lukuvuoden aikana, on vuosikustannus noin 600 000 euroa. Lisäksi sovelluksen ylläpito edellyttää 9300 euron kustannusta vuosittain, joko laajentamalla Nuorisopassi -sovelluksen käyttöä uusille kohderyhmille tai ottamalla käyttöön Otium Innovations Oy:n erityisesti toisen asteen opiskelijoille kohdennettu Fredo App -sovellus. Fredo App -sovellus hyödyntää Nuorisopassin hallintajärjestelmää.

Toisen asteen opiskelijoiden Nuorisopassi -etuuden laajentaminen edellyttää erillistä määrärahaa etuuden maksamiseksi, sovelluksen ylläpitämiseksi ja järjestelmän hallinnon toteuttamiseksi. Tampere Junior -kehitysohjelman kausi päättyy vuoden 2023 lopussa. Mikäli Nuorisopassi etuutta laajennetaan toisen asteen opiskelijoiden käyttöön, tulee etuuteen kohdentuvan määrärahan lisäksi huomioida sovelluksen hallinnointi ja organisoida toiminta kaupunkiorganisaatiossa elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan yhteistyössä.

Aloitteen sisältämillä toimenpiteillä ei ole osoitettu erillistä rahoitusta Tampereen kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Valmistelija:

Leena Viitasaari, suunnittelujohtaja (Tampere Junior), leena.viitasaari@tampere.fi, puh. 050 553 8672

TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO

Aloite Nuorisopassin laajentamisesta

Päiväys 3.5.2023

Tamperealaisilla yläkouluikäisillä on mahdollisuus käyttää Nuorisopassia uusiin harrastuksiin tutustumiseen, elämyksiin ja aktiviteetteihin. Nuorisopassin tarjoamat mahdollisuudet eivät kuitenkaan ole tasa-arvoisia kaikkia nuoria kohtaan. Yhdeksäsluokkalaisille Nuorisopassin kesto on puolet lyhyempi kuin seitsemäs- ja kahdeksäsluokkalaisille. Nuorisopassin saldo myös vaihtelee käyttäjän luokka-asteen mukaan. Toisen asteen opiskelijoille mahdollisuutta Nuorisopassiin ei tarjota lainkaan.

Nuorisovaltuusto haluaa aloitteellaan laajentaa mahdollisuutta Nuorisopassin käyttöön myös toisen asteen opiskelijoille. Lisäksi olisi tärkeää, että jokainen Nuorisopassin käyttäjä saisi saman määrän rahaa käyttöönsä, joka saavutettaisiin rahojen tasapuolisemmalla kohdentamisella. Nämä toimet vaatisivat, että Nuorisopassiin ja Tampere Junior -kehitysohjelmaan budjetoitaisiin lisää rahaa.

Nuorisovaltuustolle on perusteltu Nuorisopassin ikähaarukkaa sillä, että yläasteikään tultaessa harrastuksesta poisjättäytyviä on eniten. Kuitenkin monelle yksinasuvalle lukio- tai ammattikouluopiskelijalle Nuorisopassin käyttömahdollisuus tarjoaisi paljon lisää edellytyksiä harrastamiseen, kun ei tarvitsisi miettiä aktiviteettien vaikutusta omaan talouteen. Vaiheessa, jossa nuori alkaa itsenäistymään taloudellisesti, olisi tärkeää, että nuorta tuetaan myös harrastamiseen ja kulttuuriin, ja että jokaisella nuorella olisi mahdollisuus käyttää näitä palveluita hyväkseen vapaa-ajan hyvinvointiinsa ystäviensä kanssa.

Nuorisopassin pitäisi olla tasavertainen jokaiselle nuorelle. Hankkeen nimi on Nuorisopassi, ei Yläastepassi. Myös toisen asteen opiskelijat kuuluvat nuorisoon ja ansaitsevat tukea harrastamiseen ja vapaa-ajan aktiviteetteihin. Jos haluamme saada lisää nuoria kiinnostumaan kulttuurista, saada nuoria liikkumaan enemmän ja saada heille jotain muuta tekemistä ostoskeskuksissa hengailun rinnalle, olisi Nuorisopassin laajentaminen hyvä, konkreettinen ja kannustava keino näihin asioihin puuttumiseen.

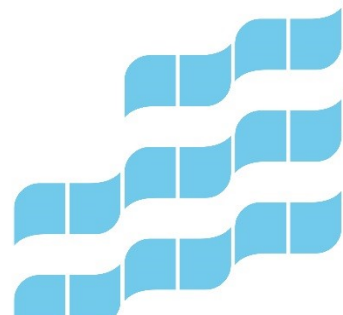
Nuorisopassin laajentaminen lisäisi toisen asteen opiskelijoiden harrastamista, urheilemista ja kiinnostusta esimerkiksi kulttuuria kohtaan. Nuorisopassin laajentaminen voisi toimia vetovoimatekijänä Tampereen kaupungille. Nuorisopassin laajentaminen ja sovelluksessa olevan summan tasaaminen ikäluokkien kesken edistäisi nuorten välistä harrastamisen tasa-arvoa. Nuorisovaltuusto olisi myös mielellään mukana viestimässä Nuorisopassin käyttömahdollisuudesta nuorille, jotta mahdollisimman moni hyödyntäisi etuuttaan.

Tampereen nuorisovaltuusto esittää, että Nuorisopassi laajennetaan tamperealaisiin toisen asteen opiskelijoihin ja että sovelluksessa oleva rahasumma tasattaisiin, jotta kaikilla olisi saman verran rahaa käytössään.

Lisätietoja

Tampereen Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto@tampere.fi

Liite: Elinvoima- ja osaamislautakunta 13.9.2023

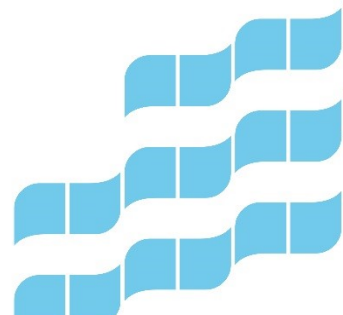
Vuoden 2024 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite Tiedekeskuksen perustamiseksi Tampereelle – Aila DüNDAR-Järvinen

(TRE:6510/14.00.01/2022)

Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille

(TRE:7375/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite Tiedekeskuksen perustamiseksi Tampereelle – Aila Dündar-Järvinen

Valtuutettu Aila Dündar-Järvisen esittää 19.9.2022 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki yhteistyössä Särkänniemen ja mahdollisesti muiden yhteistyökumppaneiden kanssa käynnistäisi neuvottelut ja suunnitelmat tiedekeskuksen perustamiseksi Särkänniemen uudelle elämysalueelle. Aloitteen perusteluina esitetään, että tiedekeskus sopisi uuteen Särkänniemen elämysalueeseen ja täydentäisi omalta osaltaan elämystarjontaa luoden vetovoimaa ja vahvistaen matkailua sekä tapahtumaelinkeinojen toimialaa. Lisäksi Vantaalla sijaitseva tiedekeskus Heureka mainitaan esikuvana Tampereen mahdolliselle tiedekeskukselle.

Tampereen Särkänniemi Oy on vuonna 1966 perustettu Tampereen kaupungin omistama matkailuyhtiö. Se on Tampereen kaupungin merkittävä yhtiöomistus ja siihen kohdistuu merkittävä taloudellinen omistaja-arvo. Särkänniemi on yksi Suomen monipuolisimmista matkailukohteista ja Tampereen matkailun merkittävä vetovoimatekijä. Särkänniemen elämyskokonaisuuteen kuuluvat tällä hetkellä huvipuisto, akvaario, Näsinneulan näkötorni, Koiramäen eläinpuisto sekä Ravintola Näsinneula. Alueelta löytyy myös Tampereen kaupungin hallinnoima Sara Hildénin taidemuseo.

Särkänniemen elämyskokonaisuuden kehittäminen ja sen liittyminen osaksi Tampereen keskustan palvelukokonaisuutta vahvistaa läntisen keskusta-alueen vetovoimaa ja kasvattaa ihmisvirtoja. Kehityshankkeeseen sisältyviä hankkeita ovat mm. rantaravintolat ja tapahtumakatu, hotelli, järvikeskus ja kylpylä sekä mediamaailma. Edellä mainittujen hankkeiden edistämiseen on laadittu alustavat aikataulut. Kehityshankkeen seurauksena yhtiö tavoittelee merkittävää kävijämäärien ja liikevaihdon kasvua sekä kannattavuuden parantumista. Näiden toteutuessa myös omistaja-arvon odotetaan kasvavan nykytilanteeseen verrattuna, mikä on kehittämishankkeen keskeinen tavoite.

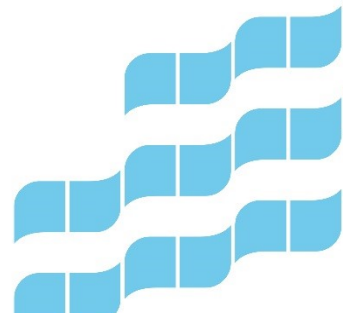
Tampereen Särkänniemi Oy on yhtiö, joka toimii avoimilla markkinoilla ja tekee kokonaistarjontaan parhaiten sopivat sisällölliset ratkaisut markkinaehtoisesti. Huomioitavaa on myös, että Tampereen Särkänniemi Oy ei ole suoraan kaupungin sidosyksikkö, jolta kaupunki voisi tilata palveluita ilman kilpailutusta. Suurin osa tiedekeskuksista vaatii toimintansa aloittamiseksi ja ylläpitämiseksi merkittäviä julkisia resursseja. Vertailun vuoksi esimerkiksi Vantaan kaupunki oli varannut vuoden 2022 talousarviossaan tiedekeskuksen toimintaan 3,7 miljoonaa euroa.

Oppimisen ja tieteen edistäminen sekä matkailun ja elämystalouden parantaminen ovat strategisesti merkittäviä asioita Tampereen vetovoiman kannalta. Särkänniemen elämysalueen tavoitteiden kannalta yhtiö tekee itsenäisesti priorisoinnin avainhankkeidensa osalta, joiden tulisi toteutua heti kehittämisen alkuvaiheessa alueen vetovoiman varmistamiseksi. Mikäli kaupungilla on tulevaisuudessa tahtotila edistää tiedekeskusta, on ensin selvitettävä huolellisesti, onko kaupungin mahdollista olla tämäntyyppisessä toiminnassa mukana, millä ehtoilla ja mikä olisi sopivin toimintamalli ja toteuttajataho. Taustatyö tulisi tehdä huolella etenkin siksi, koska toiminta ei ole verrokkitapauksiin viitaten todennäköisesti markkinaehtoista ja vaatii siten todennäköisesti kaupungilta rahoitusta toimintaansa ja päätökset sitä varten. Tämän vuoksi tiedekeskuksen perustamisen suunnitteluun vaadittavia resursseja ei esitetä sisällytettävän vuoden 2024 talousarvioon.

Valmistelijat:

Asiakkuuspäällikkö (Vetovoima ja edunvalvonta) Maiju Viiki, maiju.viiki@tampere.fi, puh. 040 646 2841

Hankejohtaja (Strateginen hankekehitys) Tero Tenhunen, tero.tenhunen@tampere.fi, puh. 050 540 2860

Valtuustoaloite Tiedekeskuksen perustamiseksi Tampereelle

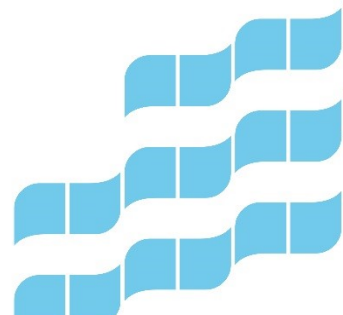
Jätin 2.5.2001 ja 20.6.2007 valtuustoaloitteet tiedekeskuksen perustamiseksi Tampereelle. Tuolloin ei katsottu tarpeelliseksi ryhtyä tutkimaan mahdollisuutta tiedekeskuksen perustamiseksi. Aikaa on kulunut ensimmäisestä aloitteestani yli 21 vuotta. Tampere on vuodesta toiseen sijoittunut Suomen imago tutkimusten kärkeen, myös matkailijamäärät ovat vuosi vuodelta nousseet, poikkeuksena koronan aiheuttama notkahdus, joka kosketti kaikkia muitakin Suomen kaupunkeja. Yhtenä Suomen vetovoimaisimmista kaupungeista Tampere voisi laajentaa matkailutarjontaa perustamalla tiedekeskuksen. Tiedekeskus palvelisi erityisesti myös tamperelaisia tuoden koko Pirkanmaan alueelle vetovoimaa. Tiedekeskus sopisi erityisen hyvin Särkänniemen alueen yhteyteen. Vuonna 2007 jätin aloitteen myös Särkänniemen alueen kehittämiseksi.

Suomen tiedekeskusyhdystys ry. on vuonna 2020 perustettu suomalainen tiedekeskusverkosto. Se kokoaa yhteen kymmenen tiedekeskusta ja -museota ympäri Suomea. Sen päätehtäviä on edistää tiedekeskusten yhteiskunnallista vaikuttavuutta verkostoyhteistyöllä sekä vahvistaa kansallista tiedepääomaa ja yhdenvertaisuutta uusien lähestymistapojen avulla. Yhdistys on osa FINSCI-tutkimuskonsortiota, joka keskittyy tiedepääoman tutkimiseen ja sen kasvattamiseen.

Tällä hetkellä yhdistyksellä on 10 varsinaista jäsentä: Arktikum ja Tiedekeskus Pilke Rovaniemellä, Tiedekeskus Tietomaa Oulussa, Tiedekeskus Heureka Vantaalla, Tekniikan museo Helsingissä, Suomen luontokeskus Haltia Espoossa, Suomen Metsämuseo Lusto Punkaharjulla, Joensuun Tiedeseura ry ja Sodan ja rauhan keskus Muisti Mikkeliissä. Lisäksi Turun yliopiston Tiedekeskus ja Avaruuskeskus Väisälä.

Tunnetuin on tiedekeskus Heureka Vantaalla. Se on monipuolinen elämyskokonaisuus, joka tarjoaa vuorovaikutteisia näyttelyitä, planetaarioelokuvia, tiedeohjelmia ja tapahtumia ympäri vuoden. Heurekassa käy noin 300 000 tieteestä kiinnostunutta vuosittain ja se kuuluu Suomen suosituimpiin vapaa-ajankeskuksiin. Heureka palvelee perheiden lisäksi myös koululuokkia, oppilaitoksia ja varhaiskasvatusryhmiä. Heurekan toimintoihin kuuluvat vaihtuvat näyttelyt, planetaario, Tiedepuisto Galilei, tiedeleirit ja -kerhot, kokoustiloja, tiedekauppa ja tiederavintola. Heureka osallistuu myös kansainväliseen yhteistyöhön. Heurekaan perustettiin keväällä 2021 Euroopan avaruusjärjestö ESA:n rahoittaman European Space Education Resource Office -verkoston Suomen yhteyspiste ESERO Finland (www.esero.fi). Lisäksi Heureka on mukana sekä kansallisissa että kansainvälisissä oppimista, opettamista ja opettajuutta kehittävässä hankkeissa.

Heurekassa järjestetään myös vuosittain keskimäärin 12 tapahtumaa, 2–3 opettajailtaa ja luentoja. Perhekävijöille ja koululaisille suunnatuissa tapahtumissa on kokeellista ohjelmaa ja tekemistä: rakentelutyöpajoja, ohjattuja laboratorio- ja työpajaohjelmia, tiedeteatteri- ja Tiedettä pallolla -esityksiä, tietokilpailuja, kumppaneiden kokeilu- ja tutustumispisteitä sekä asiantuntijakohtauksia. Heurekan toiminnalliset oppimishjelmat yhdistävät eri tieteitä ja teknologiaa monialaisesti ja innostavasti. Ne syventävät tiedeoppimista sekä kannustavat lapsia ja nuoria STEM-aloille (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Oppimishjelmat rakentavat osaamista sekä kehittävät tutkimus- ja työelämätaitoja, luovaa ongelmaratkaisukykyä ja vastuullisuutta.

Heureka-toiminnasta vastaa Tiedekeskussäätiö. Tiedekeskussäätiön 10 taustayhteisöä ovat

- Aalto-yliopisto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Helsingin yliopisto
- Opetusalan ammattijärjestö OAJ
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK
- Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Vantaan kaupunki

Ne osallistuvat aktiivisesti Heureka-toimintaan sitä tukien ja kehittämällä.

Särkänniemeeseen ollaan suunnittelemassa suurta elämysaluetta. Särkänniemen alueen kehittämisellä halutaan vahvistaa läntisen keskustan vetovoimaa ja kasvattaa ihmisvirtoja. Aluetta kehittämällä halutaan lisätä myös Tampereen houkuttelevuutta. Alueelle kehitetään muun muassa teemoitettu hotelli ja kylpylä-vesipuisto, ravintola- ja tapahtumakatu, digitaalisiin elementteihin perustuva sisäkohde aikuisille sekä Ylen kanssa kehitetyn konseptin mukainen Mediamaailma.

Särkänniemen huvipuiston, Mustalahden, Kortelahden, Onkiniemen ja Santalahden rantapuiston muodostama kehitysalue on merkittävä kaupunkikulttuurin, tapahtumien ja matkailun kokonaisuus. Alueen kehittäminen vetovoimaiseksi elämyskokonaisuudeksi tukee sekä tapahtumaelinkeinojen toimialaa ja lisää Tampereen työllisyyttä. Tärkeää on, että myös alueen ympärivuotinen käyttö kasvaa kaupunkilaisten ja matkailijoiden keskuudessa. Tavoitteena on toteuttaa kehittämissuunnitelma vuoteen 2028 mennessä.

Tiedekeskus sopisi erittäin hyvin uuteen Särkänniemen elämysalueeseen ja täydentäisi hienosti monipuolista elämystarjontaa omalta osaltaan. Olen vuosien aikana eri yhteyksissä useasti tuonut esiin tiedekeskuksen tarpeellisuuden kaupunkiimme. Se olisi myös uusi vetovoimatekijä Tampereelle ja erityisesti Särkänniemen elämysalueelle.

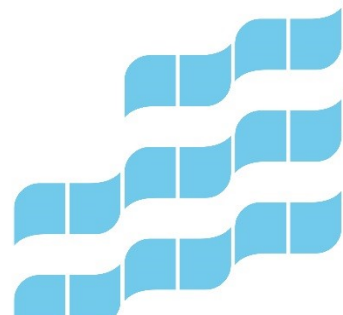
Esitän, että Tampereen kaupunki yhteistyössä Särkänniemen ja mahdollisesti muiden yhteistyökumppaneiden kanssa käynnistää neuvottelut ja suunnitelmat tiedekeskuksen perustamiseksi Särkänniemen uuteen elämysalueeseen. Tiedekeskus Heureka kokonaisuus, sisältö ja toiminta toimisi erinomaisena esikuvana Tampereen tiedekeskukseksi.

Tampereella 19.9.2022

Aila Dündar-Järvinen

Kaupunginvaltuutettu (sd)

Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille

Nuorisovaltuusto esittää 24.10.2022 vireille tulleessa aloitteessaan, että yhteiskunnallisesti aktiivisille nuorille myönnettäisiin stipendejä peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Nuorisovaltuusto teki myös keväällä 2022 yhteistyötä perusopetuksen palveluryhmän kanssa stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille ja kokemukset tästä olivat positiivisia. Nuorisovaltuuston aloitteessa todetaan, että stipendien summan olisi hyvä olla maltillinen, ja että tärkeintä on konkreettinen huomionosoitus yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta. Aloitteessa esitetään, että stipendien jakamista tulisi laajentaa toiselle asteelle sekä vakiinnuttaa pysyväksi käytännöksi Tampereen kaupungissa.

Sivistyspalvelujen palvelualueen perusopetuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto ja perusopetus tekivät vuoden 2022 keväänä yhteistyötä yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille. Nuoret saivat lähettää stipendihakemuksia ja ehdottaa stipendinsaajaksi nuorta, jonka toiminnan he katsoivat olevan yhteiskunnallisesti aktiivista. Stipendit olivat 20 euron kannustusrahoja. Nuorisovaltuuston mielestä kokemukset stipendien myöntämisestä olivat hyvin positiivisia.

Perusopetus toivoo, että stipendinsaajan valitseminen tulisi jatkossa yläkoulujen oppilaskuntien tehtäväksi, koska näin stipendinsaajan valintatapa vahvistaa ja tuo näkyväksi koulujen oppilaskuntien toimintaa, sekä korostaa nuorten itsensä roolia toimimisessa oman yhteisönsä hyväksi. Lisäksi stipendin nimi voidaan päivittää vastaamaan paremmin nuorten ajatuksia ja stipendin yhteisöllistä luonnetta.

Perusopetus esittää, että kevätlukukaudesta 2024 alkaen jokaiselta perusopetuksen yläkoululta oppilaskunta valitsisi yhden Aktiivisen koulukulttuurin edistäjä -stipendin saajan. Aktiivisen koulukulttuurin edistäjä on nuori, joka vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria omalla käytöksellään. Hän ottaa koulu yhteisönsä jäsenet kannustavalla tavalla huomioon ja edistää koulu yhteisön jäsenten osallisuuden kokemusta omalla toiminnallaan sekä kohtelee kaikkia yhdenvertaisesti ja ystävällisesti.

Perusopetuksen osalta aloitteen sisältämillä toimenpiteillä ei ole osoitettu erillistä rahoitusta kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

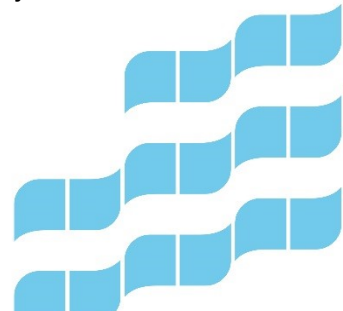
Valmistelijat:

Opetusjohtaja (perusopetus) Ulla Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Erikoissuunnittelija (perusopetus) Maija Viherkari, maija.viherkari@tampere.fi, puh. 041 730 6388

Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueen lukiokoulutuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Lukio-opiskelijoille maksettavista stipendirahoista merkittävä osa tulee ulkopuolisina lahjoituksina, ja lahjoituksen antaja on usein määritellyt myös perusteet, joilla stipendi myönnetään. Lukiokoulutuksen omista määrärahoista stipendejä myönnettäessä otetaan opintomenestyksen ohella jo tällä hetkellä huomioon myös muun muassa harrastuneisuus, yhteiskunnallinen aktiivisuus ja opiskelijakuntatoiminta. Opettajakokouksen

esityksen pohjalta tehdään rehtorin päätös stipendien saajista. Aloitteessa mainittu esitys yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä on siis jo huomioitu lukiokoulutuksen stipendien myöntämisperusteissa.

Lukiokoulutuksen osalta aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

Valmistelija:

Lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, mari.aalto1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen ammatillisen koulutuksen palveluryhmän lausunto aloitteeseen:

Tällä hetkellä Tampereen seudun ammattiopiston (Tredun) myöntämät stipendit jaetaan ensisijaisesti useista eri rahastoista kyseessä olevien rahastojen sääntöjen mukaisesti: Osa stipendien lahjoittajista päättää myös saajasta, ja osa lahjoitetuista stipendeistä jaetaan Tredun opetustiimien esitysten perusteella. Lisäksi jaetaan päätettyjen myöntämisperusteiden mukaisesti muita opiskelijastipendejä Tredun talousarviomäärärahoista, muussa tapauksessa ammattiopiston budjettivaroista.

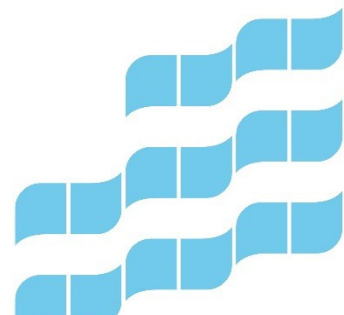
Yritysten, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden lahjoittamien stipendien jakamisessa otetaan huomioon lainsäädäntö ja erityisesti stipendien verotuskäytäntö. Stipendin perusteena ei saa olla työsuoritus, jonka perusteella yritys maksaa palkkaa opiskelijalle stipendin muodossa. Kun yritysten, järjestöjen ja elinkeinoelämän lahjoittamat stipendit osoitetaan kaupungin tilille oppilaitoksen jaettavaksi, stipendien jakoperusteet sekä saajat määritellään opetustiimeissä. Osa stipendin antajista päättää myös stipendin saajan itse, ja tällöin stipendiä ei suoriteta kaupungin tilille oppilaitoksen jaettavaksi.

Muut opiskelijastipendit jaetaan Tredun kampuksien määrärahoista tai talousarviomäärärahoista. Koulutus-/tutkintoalalla on mahdollista huomioida opiskelijastipendillä poikkeuksellisen hyvän suorituksen jollain oppimisen tai kehittymisen alueella. Muun opiskelijastipendin myöntämisperusteina ovat esimerkiksi menestyksellinen oppilaitoksen edustaminen Taitaja-kilpailuissa tai muissa vastaavassa kilpailuissa, erityisen hyvin toteutettu oppinnäytetyö, opiskelijan kehittyminen, työpaikalla tehty koko työyhteisöä koskeva työ tai työkokonaisuus sekä erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan Sisu-stipendi. Tampereen seudun ammattiopiston omalla päätöksellä on mahdollista päättää, että Tredun talousarviomäärärahoista suoritettavien muiden opiskelijastipendien myöntämisperusteeksi lisätään opiskelijoiden yhteiskunnallinen aktiivisuus ja määritetään samalla myös jaettava euromäärä.

Tredussa asiaa on vuoden 2023 aikana käsitelty opiskelijakuntatoimintaa ohjaavien ja koordinoivien opettajien sekä opiskelijakunnan edustajien kanssa ja keskustelujen perusteella etenemisen osalta esitetään seuraavaa:

Täsmennetään Tampereen seudun ammattiopiston stipendien myöntämisperusteita siten, että niihin lisätään myöntämisperusteeksi opiskelijoiden yhteiskunnallinen aktiivisuus ja toiminta opiskelukuntatoiminnassa ja määritetään samalla myös jaettava euromäärä.

Stipendit myönnettäisiin opiskelijakuntatoimintaa ohjaavien ja koordinoivien opettajien esityksestä ja stipendien myöntäminen otettaisiin huomioon opiskelijakuntatoiminnan vuosittaisessa toimintarahoituksessa.

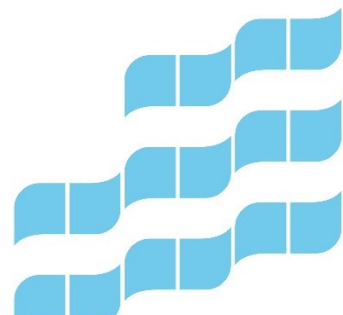

Toimintarahoituksessa tulisi huomioida mahdollisuudet opiskelijakuntatoiminnan laajentamiseen opiskelijamäärien kasvaessa ja aktiivisuuden lisääntyessä.

Ammatillisen koulutuksen osalta aloitteen sisältämille toimenpiteille ei ole osoitettu erillistä rahoitusta elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksessä.

Valmistelija:

Johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, kirsi.viskari@tampere.fi, puh. 0400 376 420

 TAMPEREEN NUORISOVALTUUSTO**Nuorisovaltuuston aloite yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämisestä tamperelaisten peruskoulujen oppilaille ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille**

Monissa oppilaitoksissa myönnetään jo nyt eri aihealueiden stipendejä. Yleensä nuoria palkitaan koulutyön ohella akateemisesta osaamisesta ja onnistumisista. Kuitenkin yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta palkitaan harvoin. Olisikin tarkoituksenmukaista myöntää myös yhteiskunnallista aktiivisuutta ja toimijuutta osoittaneille nuorille stipendi, joka olisi muodoltaan kannustusraha. Stipendin summa voisi olla maltillinen, mutta konkreettinen palkkio aktiivisuutta osoittaneelle nuorelle voisi kannustaa jatkamaan yhteiskunnallisen ja omaehtoisen toimijuuden parissa myös tulevaisuudessa.

Jokaisella nuorella on oma tapansa vaikuttaa ympäröivään maailmaan ja yhteiskuntamme toimintaan. Nuorisovaltuusto haluaa tukea nuorten monimuotoisia tapoja osallistua ja vaikuttaa. On tärkeää tunnistaa erilaiset vaikuttamisen muodot. Jotkut haluavat vaikuttaa istumalla kokouksissa pöydän ympärillä ja toiset osoittamalla mieltään kadulla. Kaikki tavat ovat olennaisen tärkeitä kansalaisyhteiskunnan toimivuuden suhteen ja demokratian jatkuvuuden osalta. Siksi olisikin tärkeää tukea nuorten tekemää monipuolista vaikuttamistyötä stipendien myöntämisen avulla.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto ja perusopetus tekivät vuoden 2022 keväänä yhteistyötä yhteiskunnallisesti aktiivisten nuorten stipendien myöntämiseksi yläkouluikäisille nuorille. Stipendit olivat 20 euron kannustusrahoja. Stipendejä myönnettiin kaksi jokaiseen Tampereen alueella sijaitsevien peruskoulujen yläkouluihin. Jokaisella koulu yhteisöön kuuluvalla nuorella ja opettajalla oli mahdollisuus ehdottaa stipendin saajaa. Ehdotuksia tuli noin 100 kappaletta 20 eri oppilaitoksesta. Päätökset stipendien saajista teki nuorisovaltuusto kokouksessaan ehdotusten pohjalta ja rahojen käytännön jakamisen hoiti kaupungin perusopetus. Kevään osalta kokemukset stipendien myöntämisestä olivat hyvin positiivisia. Stipendien jakamista tulisi laajentaa toiselle asteelle sekä vakiinnuttaa pysyväksi käytännöksi Tampereen kaupungissa.

Nuorisovaltuusto vaatii Tampereen kaupunkia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin stipendien myöntämiseksi yhteiskunnallisesti aktiivisille nuorille peruskouluihin, lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Stipendien summan on hyvä olla maltillinen, tärkeintä on konkreettinen huomionosoitus. Hyväksi käytännöksi peruskouluissa havaittiin 20 euroa, se voisi toimia myös toisella asteella.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuuston puolesta,

Arttu Vuori

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja

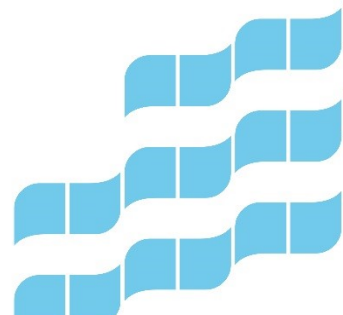
Lisätietoja:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto

nuorisovaltuusto@tampere.fi

www.tampere.fi/nuorisovaltuusto

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 28.9.2022.

Liite Yla 12.9.2023

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

TRE:7372/12.00.01/2022 Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Hervannan laskettelurinteeseen – Anni Molari ym.

TRE:5981/02.00.01/2022 Valtuustoaloite lukittavien pyöräsäilöjen hankkimiseksi keskustaan - Antti Moisander ym.

Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Hervannan laskettelurinteeseen

Anni Molari ja 9 muuta allekirjoittajaa ovat jättäneet 24.10.2023 valtuustoaloitteen kuntoportaiden rakentamiseksi Hervannan entisen laskettelurinteen alueelle.

Tampereen Hervannassa sijaitsevan laskettelukeskuksen toiminta alkoi 1970-luvulla ja päättyi vuonna 2019. Alueella aiemmin käytössä olleet hiihtohissit ja rakennukset on purettu. Alueella sijaitsevat mäkihyppytornit ja niiden hyppytoiminta ovat pysyneet ennallaan. Alueelle toteutettiin avoin Fiilis-kysely, jossa selvitettiin kuntalaisten toiveita kehittämisen suhteen. Kysely oli avoinna 1.6.-25.6.2023. Kyselyyn saatiin yli tuhat vastausta.

Palautteita antoivat yksityishenkilöt ja kuusi yhdistystä. Toiveita annettiin kesäkäytön aktivoinnista ja talvikäytön mahdollistamisesta. Suurin yksittäinen toive oli kuntoportaiden rakentaminen. Seuraavina olivat alamäkiajo, ulkokuntoilualue, pulkkamäki ja frisbeegolf. Aluetta lähdetään kehittämään virkistysalueena palautteiden pohjalta. Suunnittelu käynnistyy vuoden 2023 aikana ja toimenpiteitä aloitetaan pienimuotoisesti vuonna 2024. Suurimmat investoinnit tullaan esittämään lähivuosien investointiohjelmiin.

Aloitteessa esiin nostetut kuntoportaat olisivat alueelle hyvä lisä ja aktivoisi asukkaita itseohjautuvaan liikuntaan. Portaat voisivat olla myös osa Hervannan ja Lukonmäen välistä kävelyn yhteyttä. Portaiden tulisi olla niin leveät, että kulkeminen olisi kahteen suuntaan mahdollista. Portaiden pituus olisi noin kaksisataa metriä ja se vaatisi useita levähdystasanteita. Materiaalikustannukset metrille olisivat noin 300 €/metri. Arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 200 000 euroa vuoden 2023 hintatasolla.

Hervannan laskettelumäen kuntoportaiden rakentamista ei esitetä vuoden 2024 talousarvioon.

Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Hervannan laskettelurinteeseen

Porrasjuoksu ja -kävely ovat saavuttaneet suuren suosion suomalaisten keskuudessa. Koronapandemia lisäsi porrastreeni-intoa. Esimerkiksi Helsingin kaupunki on laatinut kuntoporrashjelman, jonka mukaan kaupungin tavoitteena on rakentaa yhdeksät uudet kuntoportaat vuoteen 2030 mennessä.

Tampereella kuuluisat Pispalan portaat ovat kuntoilijoiden ja urheilijoiden kovassa käytössä, joskaan ne eivät ole varsinaiset kuntoportaat. Kaupungista ei löydy yksikään virallisia kuntoportaita. Lähikunnista niitä löytyy useita, joten Tampereen puolelta kuljetaan muun muassa Kangasalle ja Ylöjärvelle tekemään porrastreeniä.

Pormestariohjelman mukaan omaehtoisen liikumisen olosuhteita tulee kehittää sekä lähiliikuntapaikkoja lisätä. Yksi keino päästä tähän tavoitteeseen olisi rakentaa kuntoportaat Hervantaan, rinteeseen, joka aiemmin palveli laskettelukeskuksena. Laskettelukeskuksen toiminnan päätyttyä vuonna 2019 rinteellä ei ole ollut mitään käyttöä. Rinteessä kuntoileminen on riskialtista ilman portaita, koska etenkin keväällä ja syksyllä rinne on hyvin liukas.

Kuntoportaat palvelisivat erinomaisesti 25 000 asukkaan Hervannan sekä samalla myös Lukonmäen, Kaukajärven ja Hallilan asukkaiden lähiliikuntatarpeita. Rinne sijaitsee ulkoilureitistön varrella, joten porrastreeni olisi helppo yhdistää kävely- tai juoksulenkkiin.

Esitän, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuutta rakentaa kuntoportaat Hervantaan entisen laskettelurinteen paikalle.

Tampereella 14.10.2022

Anni Molari

Jakim Vigelius

allekirjoittajat:

Aarne Raevaara

Lassi Kaleva

Jouko Kiviranta

Marika Puolimatka

Veikko Valtin

ANTTI MOISANDER

Arto Grönroos

Valtuustoaloite lukittavien pyöräsäilöjen hankkimiseksi keskustaan

Antti Moisander ja 13 muuta allekirjoittajaa on esittänyt 29.8.2022 jättämässään valtuustoaloitteessaan, että Tampereen tulee selvittää mahdollisuudet hankkia keskusta-alueen keskeisille paikoille, kuten rautatieaseman ja Ratinan seudulle lukittavia säiliöitä polkupyörille. Valtuustoaloitteessa esitetty polkupyörän jättäminen lukittuun tilaan on toteutettavissa kahdella tavalla: joko niin, että yhden oven takana on useita pyöriä (pyörätalli, pyöräpysäköintilaitos, pyörähangaari) tai niin, että yhden oven takana on aina yksi pyörä (pyöräkaappi). Kaikissa vaihtoehdoissa turvallisuutta voidaan lisätä erilaisilla kulunvalvonta- ja tunnistautumismenetelmillä, mutta isommat keskitetyt kokonaisuudet mahdollistavat sen, että samassa tilassa olevien pyörien luo pääsee käytännössä kuka tahansa. Keskitettyjen ratkaisujen turvallisuutta voidaan lisätä entisestään siten, että tiloissa on henkilökuntaa paikalla. Tämä kuitenkin lisää kustannuksia.

Vaasassa on toteutettu 156-paikkainen pyörätalli lähelle rautatieasemaa. Pyörätallin koko on 24 x 6,5 metriä. Pyörien pysäköinti on kahdessa tasossa. Pyörätallissa on videovalvonta ja kulunvalvonta on toteutettu mobiilisovelluksella. Pyörätallin kokonaishinta oli n. 500 000 euroa eli yksikköhinta pyörän pysäköintipaikalle on n. 3 000 euroa/pysäköintipaikka. Pyörätalleja tai -laitoksia ei kannata toteuttaa pienimuotoisena, koska niiden toteuttamisen kiinteät kustannukset ovat isot. Isojen keskitettyjen pyöräpysäköintitilojen haasteena on suuri tilantarve ja toisaalta se, että sijainnin pitäisi löytyä sellaisesta paikasta, jossa pyöräpysäköinnille on suuri kysyntä. Ei siis riitä, että riittävä tila löytyy ”jostain”, vaan se tila pitää olla myös hyvällä sijainnilla käytön kannalta. Rongan alikulun länsipuolelle luonnosteltiin Rongankadun yleissuunnitelman yhteydessä Vaasan toteutettaman pyörätallin tyyppistä ratkaisua ratatasolle johtavan betonirampin tilalle, mutta viimeisimmän tiedon mukaan ramppi pitää säilyttää turvaamaan asemakeskuksen pelastusliikenteen toimivuuden.

Markkinoilla on tarjolla erilaisia pyöräkaappeja. Pyöräkaapin ominaisuudet, kuten mitoitus, materiaali, sähkön tarve ja lukitusjärjestelmä, vaikuttavat yksikköhintaan. Halvimpien pyöräkaappien yksikköhinta on arviolta pari tuhatta euroa per pysäköintipaikka. Pyöräkaappeja saa mahtumaan kaupunkitilaan paremmin kuin isoja pyörätalleja, ja niiden yhteydessä voidaan kerätä käyttäjämaksuja helpommin kuin pyörätalleissa.

Keskustan strategisessa osayleiskaavassa on esitetty 11 kpl eri tasoisia keskitettyjä pyöräpysäköintiratkaisuja eri puolille keskustaa. Esimerkiksi asemakeskukselle on suunnitteilla yhteensä n. 1 000 pyöräpysäköintipaikkaa kameravalvottuihin sisätiloihin. Hankkeiden toteuttaminen ottaa oman aikansa, mutta niillä tulee olemaan merkittävä rooli turvallisen ja laadukkaan pyöräpysäköinnin tarjonnassa.

Lukittuja pyöräpysäköintitiloja, olivat ne sitten yksittäisiä pyöräkaappeja tai isompia keskitettyjä kokonaisuuksia, voidaan toteuttaa vain pistemäisesti, joten ne eivät yksinään ratkaise kaikkia arjen turvallisen pyöräpysäköinnin tarpeita. Pyöräpysäköinnin rungon on perustuttava laajamittaiseen peruspyöräpysäköintiin, jossa telineet ovat runkolukittavia ja jossa pyörän voi pysäköidä helposti ja turvallisesti lähelle matkan määränpäättä. Pyöräpysäköinnin kehittämiseksi on laadittu yleissuunnitelma, jonka yhdyskuntalautakunta hyväksyi jatkosuunnittelun pohjaksi kesäkuussa 2023. Yleissuunnitelman toteutuksella tähdätään siihen, että vuoden 2030 loppuun mennessä yleisillä alueilla lisätään tai uusitaan n. 7 500 pyöräpysäköintipaikkaa. Ensimmäiset yleissuunnitelmaan pohjautuvat pyöräpysäköintipaikat toteutetaan keskustaan syksyllä 2023 ja työtä jatketaan 2024 kesällä.

Yleissuunnitelman toteuttaminen vaatii merkittäviä useiden satojen tuhansien eurojen taloudellisia panostuksia. Valtuustoaloitteen mukainen lukittavien pyöräsäilöjen toteuttaminen keskeisille paikoille voisi olla teknisesti mahdollista, mutta sen ei tulisi olla taloudellisesti pois ”tavanomaisen” pyöräpysäköinnin toteuttamisesta. Aloitteen mukaisten ratkaisujen toteuttaminen vaatii

erillisrahoitusta ja ainakin rautatieaseman osalta tulee odottaa asemakeskuksen yhteydessä toteutettavia pyöräpysäköintilaitoksia.

Valtuustoaloite lukittavien pyöräsäilöjen hankkimiseksi keskustaan

Pyörävarkaudet ovat piinanneet Tamperetta jälleen läpi kesän. Perinteiset pyörätelineet ja lukot eivät kauaa pidättelevarkaita. Esimerkiksi rautatieasemalla Finnparkin pysäköintitalossa toimii lukittu pyöräparkki, mutta se ei yksinään vastaa kaupungin tarpeisiin. Muualla Suomessa on käytössä erilaisia ratkaisuja, joissa pyörän saa julkisella paikalla jätettyä lukittuun tilaan maksua vastaan.

Esitän, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuuksia hankkia keskusta-alueen keskeisille paikoille, kuten rautatieaseman ja Ratinan seudulle lukittavia säilöjä polkupyörille. Esimerkiksi vähäiselle käytölle jäänyttä Posteljooninpuistoa hyödyntämällä, lukittava pyöräsäilö palvelisi niin keskustan halkovaa itä-länsi pyöräilyväylää käyttäviä työmatkapyöräilijöitä, kuin myös rautatieaseman asiakaskuntaa.

Pyöräsäilöt voisivat olla sijainnista riippuen joko useamman pyörän vetäviä suurempia pyörävarastoja tai pyörät yksittäin lukitsevien säilytyslaatikoiden kokonaisuuksia. Tampere on kehittyvä pyöräilykaupunki. Laajenevien pyöräilyreittien lisäksi on oleellista, että myös pyörien säilöminen ja turvaaminen niin säältä kuin varkailta pysyy kehityksessä mukana.

Antti Moisander
Kaupunginvaltuutettu (ps.)

Allekirjoittaneet:

Jouni Ovaska
Milka Hanhela
Jaakko Mustakallio
Ulla-Leena Alppi
Joonas Kiviranta
Mikko Aaltonen
Arto Grönroos
Sakari Puisto
Lassi Kaleva
Marika Puolimatka
Anni Molari
Minna Minkkinen
Aarne Raevaara

Liite Jolila 13.9.2023

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä käsiteltävä valtuustoaloite

TRE:2387/08.00.01/2023 Valtuustoaloite runkolinjaan pohjautuvien bussivuorojen sekä aikaisemmin toimivien bussiaikataulujen palauttamiseksi Teiskoon – Sirpa Pursiainen ym.

Valtuustoaloite runkolinjaan pohjautuvien bussivuorojen sekä aikaisemmin toimivien bussiaikataulujen palauttamiseksi Teiskoon – Sirpa Pursiainen ym.

Sirpa Pursiainen (kd.) ja 18 muuta allekirjoittajaa tekivät 24.4.2023 valtuustoaloitteen Pohjois-Tampereen joukkoliikennejärjestelmän muutoksesta kesäkaudesta 2022 alkaen ja palauttamisesta aikaisempaan toimivaan kokonaisuuteen, jossa Pohjois-Tampereelle ajettiin kolmella linjalla 91, 92 sekä 90, jossa linjalla 90 oli reittitunnukset 90, 90M, 90T, 90Mx ja 90Tx. Valtuustoaloitteessa todetaan, että etenkin nykyisten linjojen 90, 93 sekä 94 bussiaikataulu on palautettava toimivaksi kokonaisuudeksi ja Teiskoon on palautettava aikaisemmin toiminut runkolinja. Valtuustoaloitteessa todetaan, että vanhan linjaston palauttaminen ei estä bussivuorojen lisäämistä keskustan ja Kämmenniemen välillä. Lisäksi valtuustoaloitteessa nostetaan esille, että juuri Pohjois-Tampereen liikenteestä tulisi tehdä yhteinen reitti kohtainen aikatauluyhdistelmä, jossa kaikki alueen linjat niin Nysse-linjat 90-94 kuin alueella toimiva palveluliikenne olisivat samassa paperisessa aikatauluaineistossa. Viimeisimpänä valtuustoaloitteessa nostetaan esille, että kauempien vyöhykkeiden vaihto aika tulisi nostaa takaisin 2 tuntiin.

Valtuustoaloitteessa on nostettu kuuden kohdan perustelut, joissa kannetaan huolta kasvaneen koulupäivän pituudesta joukkoliikenteen aikataulusuunnittelun vuoksi, aikataulujen luotettavuudesta, vaihtojen toimivuudesta, vuorotarjonnan heikennyksistä osalla alueista, aikataulujen epäselvästä esitystavasta sekä asiakaspalvelupalautteiden kautta tulleiden toiveiden hitaasta muuttamisesta tai niiden toteuttamatta jättämisestä.

Pohjois-Tampereella toteutettiin linjastouudistus yhdessä joukkoliikenteen käyttäjien ja matkustajien kanssa vuorovaikutteisesti. Pohjois-Tampereen linjastosuunnittelu käynnistettiin syksyllä 2020, kun Kämmenniemen yleisötilaisuudessa kerrottiin, että suunnittelu Pohjois-Tampereen linjastokokonaisuudesta käynnistetään. Tuolloin kerrottiin myös, että silloinen liikennöintisopimus Pohjois-Tampereen linjojen osalta päättyisi vuoden 2022 kesäkuussa ja uutta hankintaa varten linjastoa suunniteltaisiin yhdessä asukkaiden kanssa. Nysse toteutti verkossa liikkumiskyselyn alueen asukkaille ja joukkoliikenteen käyttäjille marraskuussa 2020 ja vastauksia kyselyyn saatiin lähes 400 kappaletta. Liikkumiskyselyssä haluttiin kartoittaa muun muassa kehittämiskohteita silloisessa liikenteessä ja saada tietoa, kuinka silloista liikennettä tulisi joukkoliikenteen käyttäjien osalta kehittää. Kyselyssä kehittämiskohteina nousivat esille etenkin nopeat yhteydet Tampereen keskustaan, linjojen vuorovälit ja liikennöntiajat. Liikkumiskyselyn tulosten perkaamisen jälkeen uutta linjastokokonaisuutta ryhdyttiin suunnittelemaan ja aikatauluja rakentamaan. Nysse kävi kevään 2021 aikana keskusteluja tulevasta kokonaisuudesta alueen koulujen sekä Tuomi logistiikka oy:n kanssa, joka järjestää alueella koululaiskyytejä. Huhtikuussa 2021 julkaisimme verkossa tulevan suunnitelman ja kokosimme siitä vielä palautteet joukkoliikennelautakunnan päätöksentekoa varten. Linjastosuunnitelmasta saatiin noin 20 palautetta, joista kaikki koskivat Kaanaan joukkoliikenneyhteyksiä. Joukkoliikennelautakunta teki päätöksen tulevasta linjastokokonaisuudesta hankinnan käynnistämisen yhteydessä toukokuun 2021 kokouksessa (TRE:3151/02.07.01/2021). Linjastokokonaisuus hyväksyttiin erikseen vielä osana kesäkauden 2022 (TRE:7965/08.01.01/2021) ja talvikauden 2022-2023 (TRE:114/08.01.01/2022) palvelutasopäätöstä.

Uusi linjasto otettiin käyttöön kesäkauden 2022 alussa. Uuden linjaston käyttöönoton yhdessä myös uusi liikennöitsijä Pohjolan Liikenne Oy Ab aloitti hankintapäätöksen mukaisesti (TRE:3151/02.07.01/2021) liikennöinnin Pohjois-Tampereella. Kesäkauden 2022 alussa Nysse sai ainoastaan satunnaisia palautteita uudistetusta linjastokokonaisuudesta alueella. Palautteita saatiin enemmän vasta syksyllä 2022, kun talviliikennekausi käynnistyi. Kaikki Nysselle tulleet palautteet luettiin huolellisesti ja suunnittelussa arvioitiin asiakastoiveiden vaikutus koko linjastokokonaisuuteen. Pieniä ja kriittisiä muutoksia toteutettiin syksyllä 2022 heti syysloman jälkeen ja isompia aikataulullisia muutoksia toteutettiin vuoden vaihteen

jälkeen, tammikuussa 2023. Nyssen suunnittelussa seurattiin koko ajan alueelta saatua palautetta ja samalla tarkkailtiin matkustajamäärien kehittymistä sekä linjojen täsmällisyyttä.

Seuraavassa on vastaukset valtuustoaloitteen kommentteihin.

Matkaketjut ovat pidentyneet merkittävästi

Elokuussa 2023 aloitettu aikataulukauden suunnittelu toteutettiin keväällä 2023. Aikataulujen suunnittelussa on käyty runsaasti vuoropuhelua alueen koulujen kanssa ja aikataulujen suunnittelussa on käytetty autojen ajoaikatoiteumadataa hyväksi, jotta alueen vaihdot toimivat entistä paremmin. Pohjois-Tampereelta Kämmenniemeen saavutaan talvikaudella 2023-2024 koulupäivisin niin, ettei odottaminen koululla tule liian pitkäksi. Iltapäivällä odotteluajoja on supistettu. Myös vaihtojen osalta on huomioitu riittävä vaihtomarginaali, etenkin iltapäiväruuhka-aikaan linjasta 90 linjoille 93 tai 94.

Nyssen talvikausi 2023-2024 käynnistyi 7.8.2023 ja Pohjois-Tampereella otettiin käyttöön uusitut aikataulut, jotka huomioivat entistä paremmin alueelta tulleiden palautteiden johdosta matkan sujuvuutta. Pohjois-Teiskosta linjoilta 93 tai 94 saavutaan aamulla Kämmenniemen koululle noin 10 minuuttia ennen koulupäivän alkua ja iltapäivällä autot lähtevät koululta noin 10 minuuttia koulupäivän jälkeen. Tällöin odotusajat ovat koululaisille hyvinkin maltillisia.

Aikatauluihin ei voi luottaa

Nyssen talvikauden 2023-2024 ajoikasuunnittelu linjakohtaisesti tehdään linja-autojen toteuma-ajan mukaisesti. Kaikki Nyssen suunnittelemat ja tilaamat linjat ovat kytketty taustajärjestelmään, jonka pohjalta pystymme seuraamaan linjojen ajoaikoja ja saapumista pysäkille. Myös asiakkaat ja joukkoliikenteen käyttäjät pystyvät reaaliaikaisesti seuraamaan Nyssen linjojen kulkua Reittioppaan kautta. Nysse tekee linjojen ajoikasuunnittelua toteumadatan pohjalta eli sen mukaisesti, kuinka linjat alueilla liikennöivät. Olemme keränneet eri ajankohdilta tietoja siitä, kuinka linjat liikennöivät eri olosuhteissa. Toisinaan poikkeuksellisista keli- tai liikennöintiolosuhteista johtuen tai merkittävästä matkustajamäärän kehityksen takia linjojen ajoajat heittelevät voimakkaasti. Mikäli linjojen ajoajoissa on merkittäviä eroa, pyrimme suunnittelussa korjaamaan ne lähemmäksi toteutunutta ajoaika.

Nysse seuraa myös peruttujen vuorojen määriä liikennöintikohteittain. Pohjois-Tampereen linjojen 90-94 osalta koko talvikauden 2022-2023 osalta kaikista suunnitelluista vuoroista 98,386 % ajettiin. Nyssen raportteihin on talvikauden 2022-2023 osalta kirjattu kokonaisuudessaan 99,21 % ajettuja vuoroja suunnitelluista vuoroista. Tämä luku ei pidä kuitenkaan sisällään elokuussa 2022 kuljettajapulasta johtunutta tilannetta. Pohjois-Tampereen osalta vuoroja on jäänyt talvikaudella 2022-2023 hieman enemmän ajamatta kuin Nysse-liikenteessä keskiarvallisesti.

Vaihdot luovat hankaluuksia

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteessä on useita liikennöintialueita, joihin on päälinjalta järjestetty vaihtoyhteys. Vaihtoihin perustuva järjestelmä on käytössä muun muassa ratikkalinjalta 1, linjoihin 16, 17, 18 ja 41. Seudun lähikunnissa Nokialla, Ylöjärvellä sekä Kangasalla, jossa vaihto perustuu päälinjaan tai junaan.

Vaihtojen suunnittelussa pyritään rakentamaan riittävästi aikaa vaihtojen takaamiseksi, mutta pitämään vaihtoajat maltillisena. Pyrimme joukkoliikenteen suunnittelussa huomioimaan kaikki Nysselle tulevat palautteet ja sitä kautta rakentamaan kokonaisuudeltaan toimivaa palvelua. Osa joukkoliikenteen

käyttäjistä toivoo mahdollisimman lyhyttä vaihtoaikaa linjojen välillä ja osa matkustajista taas toivoo, että vaihtoaikaa olisi enemmän, johtuen muun muassa siirtymisestä pysäkillä toiselle. Nysen talvikauteen 2023-2024 on tehty myös toimenpiteitä vaihtoajojen osalta, jotta vaihto muun muassa Tampereen keskustan suunnalta iltapäivisin onnistuisi paremmin Pohjois-Tampereelle linjoihin 93 tai 94. Olemme tarkkailleet vaihtojen toimivuutta ensimmäisestä liikennöintipäivästä lähtien ja pyrkineet jatkuvasti parantamaan palvelua tämän osalta. Aikataulusuunnittelussa on huomioitu myös yhteydet saapuviin ja lähteviin kaukojuniin ja esimerkiksi klo 05:50 ja klo 6:55 aamulähdöt Terälahdesta on suunniteltu huomioiden Helsingin junayhteydet. Samoin iltapäivällä yhteys Pohjois-Tampereen suuntaan lähtee klo 16:10, klo 17:25 sekä klo 18:10, jolloin yhteys esimerkiksi Helsingistä saapuvasta junasta onnistuu. Kaikkia toiveita ja vaihtoyhteyksiä ei välttämättä kuitenkaan pystytä suunnittelemaan saumattomaksi, etenkin mikäli linjoilla on harvempi vuorotarjonta.

Nysse on kokeiluna aloittanut Kangasalan linjoilla syksyllä 2023 vaihtojen merkitsemisen myös kuljettajatabletille, joka on kiinnitetty autoihin. Kokeilu on vasta alkuvaiheessa ja nyt kerätään tietoa siitä, kuinka hyvin vaihdot onnistuvat, kun ne ovat kuljettajalle automaattisesti ajoneuvoon näytetty. Nysen tavoitteena on kehittää palvelua kokeilun jälkeen ja saada vaihtojen automatiikka kuljettajatableteille myös Pohjois-Tampereen ja muiden vaihtoalueiden osalta.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on tehnyt päätöksen maaliskuussa 2023 uudesta vyöhykemallista (TRE:8345/00.01.03/2022), jonka pohjalta Nysse siirtyy tammikuussa 2024 kolmen vyöhykkeen malliin. Tämän myötä kauempien vyöhykkeiden, nykyiset vyöhykkeet D-F, lippujen hinnat laskevat. Tällä hetkellä ei ole suunnitteilla tarjota tulevalle C-vyöhykkeelle pidempää vaihtoaikaa.

Busseja ei enää kulje riittävästi

Viikonloppuisin ja arjen ilta-aikaan vuorotarjontaa on supistettu Pohjois-Tampereelta Mäntylän ja Teiskon alueelta. Arki-illan ja viikonloppujen osalta puhutaan illan viimeisen vuoroparin poistosta. Arki-iltojen osalta talvikaudella 2021-2022 Mäntylään ajoivat illan viimeiset vuorot klo 18.30 sekä klo 23.30 ja perjantai-illan viimeinen vuoro Mäntylään saapui klo 00.30. Talvikaudella 2023-2024 Mäntylään viimeinen vuoro saapuu klo 19.30 päätteelle. Talvikaudella 2021-2022 Mäntylään ajettiin viikonloppuisin 4,5 vuoroparia, joista viimeinen saapui alueelle lauantaisin klo 00.30 ja sunnuntaisin klo 19.30. Talvikaudessa 2023-2024 lauantain viimeinen vuoro Mäntylän alueelle saapuu klo 19.00 ja sunnuntain klo 17.00.

Yhteydet Terälahteen ovat arkipäivisin talvikauden 2021-2022 ja talvikauden 2023-2024 osalta muuttuneet erittäin vähän. Arkipäivisin ainoa muutos on perjantaivuoron klo 23.30 lähtö keskustasta, poistuminen. Viikonloppujen osalta lauantaisin talvikaudella 2021-2022 viimeinen vuoro Terälahteen lähti klo 23.30, kun nykyisellä talvikaudella 2023-2024 viimeinen vuoro Terälahteen lähtee Tampereelta klo 22.50. Sunnuntain osalta tarjontaa on talvikauden 2021-2022 ja talvikauden 2023-2024 supistettu ilta-aikaan enemmän, kun talvikaudella 2021-2022 viimeinen vuoro Terälahteen saapui klo 22.00. Talvikaudella 2023-2024 saapumisaika Terälahteen on klo 17.00.

Kesäkaudella 2023 vuorojen määrää muun muassa Viitapohjaan ja Mäntylään lisättiin suhteessa kesäkauteen 2021. Kesäkaudella 2021, ennen linjastomuutosta, Mäntylään ajettiin kolmen tunnin välein lauantaisin noin klo 8-20 välillä sekä illan viimeinen vuoro klo 00.30 ja sunnuntaisin klo 8-19 välillä. Kintulammen ohi liikennöivää linjaan 92 ajettiin 2 vuoroparia viikonloppuisin klo 11-17 välillä. Kesäkaudella 2023 linjaa 92 liikennöitiin 4 vuoroparia lauantaisin ja sunnuntaisin 3 vuoroparia klo 10-17 välillä. Mäntylään liikennöitiin viikonloppuisin tunnin välein klo 8-18 välillä lauantaisin ja sunnuntaisin klo 9-17 välillä.

Aikatauluista on hyvin vaikea saada selkoa

Tampereen kaupunkiseudulla on lukuisia alueita, joihin menee useampia linjoja. Nyssessä ei ole lähdetty rakentamaan alueellisesti paperista aikatauluinformaatiota, josta pystyisi näkemään koko alueen kaikkien linjojen aikataulut. Nysse on panostanut sähköisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen, mutta tarjoaa edelleen verkosta löytyvänä pdf-aikataulut. Reittiopas reitittää niin vaihtoja kuin antaa tiedon aikatauluista sekä kertoo reaaliaikaista tietoa, missä linja-auto menee. Pohjois-Tampereen osalta linjalla 90 on oma pdf-aikataulu, linjoilla 91 ja 92 molemmilla omat pdf-aikataulunsa ja linja 93 ja 94 on yhdistetty yhdeksi pdf-aikataulukokonaisuudeksi. Aikaisemmin Pohjois-Tampereen linjat olivat myös erikseen, sillä linjat 91 ja 92 olivat omana kokonaisuutena erillään linjan 90 aikataulusta. Myöskään talvikauden 2021-2022 aikataulussa ei ollut linjan 90 tai linjojen 91 tai 92 aikataulussa palveluliikenteen (linjan 96U) aikataulua.

Asukkaiden palautteiden pohjalta on luvattu tehdä muutoksia

Nyssessä seuraamme koko ajan matkustajamäärän kehitystä ja saamaamme palautetta. Nysse sai vuonna 2022 lähes 23 000 asiakaspalvelupalautetta, lähes 26 000 asiakassoittoa ja 60 000 käyntiasiakasta Nyszen asiakaspalvelussa. Tämän lisäksi Nysse järjesti vuonna 2022 useamman asiakasvuorovaikutusprosessin, jossa selvitimme eri aiheista asiakkaiden mielipiteitä muutoksiin tai suunnitelmiin. Kaikki palautteet luetaan ja käsitellään ja jokaiseen palautteeseen yritetään löytää ratkaisua. Joukkoliikenteen suunnittelu on aina erilaisten tarpeiden yhteensovittamista. Yli 50-paikkaisella bussilla ei pystytä tarjoamaan yksilöllistä palvelua. Yhdellä asuinalueella palvelevalla bussilinjalla ei voida vaihdotta mahdollistaa kaikkia matkustustarpeita. Yksittäisen palautteen pohjalta tehdään aina arviointi muutoksen vaikutuksista muihin matkustustarpeisiin, ja haetaan mahdollisimman laajaa joukkoa palveleva kompromissi.

Palautteen lisäksi Nyssessä seurataan aktiivisesti asiakastyytyväisyyttä ja sen kehitystä. Nyszen tyytyväisimmät asiakkaat löytyvät ratikan kyydistä. Vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla (tammi-kesäkuu) yleisarvosana Nysse-alueen ratikkalinjoille oli 4,4, bussilinjoille 4,1 ja ratikan liityntäbussilinjoille 4,3.

Kaikki palautteet Pohjois-Tampereelta on luettu huolellisesti ja Pohjois-Tampereelta Kämmenniemen koululla järjestettiin vielä erillinen keskustelutilaisuus marraskuussa 2022 linjastomuutoksen takia. Tilaisuudessa saimme Nyszen osalta paljon kritiikkiä alueen asukkailta ja kaikki toiveet, joita saimme, kirjattiin tilaisuudessa. Tilaisuuden jälkeen kokosimme tilaisuudestamme saamamme palautteen yleisesti julki omille nettisivuillemme. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on pidetty tietoisena asiakaspalvelupalautteesta, jota olemme Pohjois-Tampereelta saaneet. Pohjois-Tampereen joukkoliikennekokonaisuutta on käyty lautakunnan kanssa läpi useaan otteeseen, ajankohtaiskatsauksissa 24.8., 14.9, 12.10 ja 14.12.2022.

Kokonaisuudessaan Pohjois-Tampereen linjastouudistuksella on saatu parannettua etenkin joukkojen liikkumista. Vuoden 2021 syksystä vuoden 2023 syksyyn matkustajamäärä on kasvanut selvästi esimerkiksi Terälahden ja Kämmenniemen välillä, uuden linjareitin 90 osalta, jossa kasvuprosentti on ollut 71,4 %. Mikäli ottaisimme tähän lukuun vielä erikseen Terälahdesta tehdyt nousut linjoilla 93 ja 94, jotka aiemmin näkyivät talvikauden 2021-2022 linjassa 90 ja sen nousuissa Terälahdesta Kämmenniemeen, matkustajamäärän kasvu olisi 123,8 %. Tämän lisäksi matkustajamäärä on kasvanut merkittävästi Kämmenniemen ja Sorilan välillä, jossa kasvuprosentti on vuosien 2021-2023 osalta ollut jopa 56,2 %. Matkustajamäärän kasvun lisäksi matka-aika uudella linjastokokonaisuudella on Terälahden ja Tampereen keskustan välillä nopeutunut parhaimmillaan jopa 10 minuuttia suuntaansa, kun Terälahdesta lähtevä linja 90X ei enää liikennöi Teiskon kirkkotien kautta.

Olemme halunneet tuoda esille matkustajamäärän kehitystä alla kuvattuna koontina.

Vuonna 2021 syksyllä arkipäivisin linjalta 90 tehtiin Tampereen suuntaan matkoja seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti väliltä 13 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 42 nousua, Kämmenniemi-Sorila 169 nousua, Sorila-Linnainmaa 291 nousua, Linnainmaa-Pyynikintori 192 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin 15 nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 5 nousua kohti Tamperetta.

Vuonna 2021 syksyllä lauantaisin linjalta 90 tehtiin Tampereen suuntaan matkoja seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti väliltä 2 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 10 nousua, Kämmenniemi-Sorila 27 nousua, Sorila-Linnainmaa 120 nousua, Linnainmaa-Pyynikintori 66 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin ei yhtään nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 3 nousua kohti Tamperetta.

Vuonna 2021 syksyllä sunnuntaisin linjalta 90 tehtiin Tampereen suuntaan matkoja seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti väliltä 14 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 11 nousua, Kämmenniemi-Sorila 35 nousua, Sorila-Linnainmaa 93 nousua, Linnainmaa-Pyynikintori 70 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin ei yhtään nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 2 nousua kohti Tamperetta.

Vuoden 2022 syksyllä arkipäivisin uudella linjastolla linjoilta 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 16 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 61 nousua, Terälahdesta erillisesti linjoille 93 tai 94, 21 nousua, Kämmenniemi-Sorila 211 nousua, Sorila-Linnainmaa 309 nousua, Linnainmaa-Keskustori 146 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin 5 nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 3 nousua kohti Tamperetta.

Vuoden 2022 syksyllä lauantaisin uudella linjastolla linjoilta 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 2 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 1 nousu, Kämmenniemi-Sorila 69 nousua, Sorila-Linnainmaa 193 nousua, Linnainmaa-Keskustori 51 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin 1 nousu kohti Tamperetta ja Maisansalosta 1 nousu kohti Tamperetta.

Vuoden 2022 syksyllä sunnuntaisin uudella linjastolla linjoilta 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 9 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 6 nousu, Kämmenniemi-Sorila 77 nousua, Sorila-Linnainmaa 118 nousua, Linnainmaa-Keskustori 53 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin 1 nousu kohti Tamperetta ja Maisansalosta 1 nousu kohti Tamperetta.

Vuoden 2023 syksyllä linjoilla 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 13 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 72 nousua, Terälahdesta erillisesti linjoille 93 tai 94, 22 nousua, Kämmenniemi-Sorila 264 nousua, Sorila-Linnainmaa

294 nousua, Linnainmaa-Keskustori 149 nousua. Teiskon kirkkotieltä tehtiin 12 nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 2 nousua kohti Tamperetta.

Vuoden 2023 syksyllä lauantaisin uudella linjastolla linjoilta 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 4 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 2 nousu, Kämmenniemi-Sorila 83 nousua, Sorila-Linnainmaa 217 nousua, Linnainmaa-Keskustori 47 nousua. Teiskon kirkkotieltä ei tehty nousuja kohti Tamperetta ja Maisansalosta 3 nousu kohti Tamperetta.

Vuoden 2023 syksyllä sunnuntaisin uudella linjastolla linjoilta 90, 93 ja 94 Tampereen suuntaan matkoja tehtiin seuraavasti:

Mäntylä-Terälahti (linjat 93 ja 94) 6 nousua, Terälahti-Kämmenniemi (Terälahdentie) 6 nousu, Kämmenniemi-Sorila 70 nousua, Sorila-Linnainmaa 101 nousua, Linnainmaa-Keskustori 53 nousua. Teiskon kirkkotieltä on tehty 2 nousua kohti Tamperetta ja Maisansalosta 3 nousu kohti Tamperetta.

Nykyinen linjastokokonaisuus on ollut tavoitteiden osalta onnistunut ja matkustajamäärät ovat kasvaneet alueilla, jossa palvelua on tavoitteiden mukaisesti kehitetty. Linjastolla pystytään edelleen tarjoamaan kriittiset koulupolun mukaiset yhteydet Pohjois-Tampereen alueella, kuten ennenkin.

Linjastokokonaisuuden osalta ei nähdä tarpeelliseksi tehdä muutoksia Pohjois-Tampereen alueella tai lisätä liikennöintiä Pohjois-Tampereen osalta. Tulevaan talousarviosuunnitelmaan vuodelle 2024 ei ole varattu erillistä rahoitusta Pohjois-Tampereen joukkoliikenteen kehittämiseksi.

Valtuustoaloite:

Teiskoon tulee palauttaa aikaisempi runkolinjaan pohjautuvat bussivuorot sekä palauttaa aikaisemmin toimiva bussiaikataulu

Teiskon alueen linja-autoliikenne muutettiin perusteellisesti 2022. Aiemman Kaanaaseen asti kulkeneen yhden runkolinjan (90) sijasta siirryttiin useimmiten Kämmenniemen päättyvään linjaan 90 ja jatkoyhteyksiin siitä busseilla 93 ja 94. Lisäksi PALI-liikenne toimii asiointilinjana kylätaajamiin, mutta vain koulukyytien välissä.

Tehty muutos ei tue pormestariohjelman kirjauksia: ”Joukkoliikenteen toimivuus ratikan ulkopuolisilla alueilla on varmistettava. On varmistettava, että bussiyhteydet toimivat jatkossakin. Suorat, sujuvat, bussiyhteydet keskustaan ja keskustasta ovat edelleen tärkeässä asemassa monien asuinalueiden kulkuyhteyksinä. Liikennejärjestelmän muuttuessa radikaalisti ratikan käyttöönoton myötä etenkin alkuvaiheessa korjausehdotuksiin tulee suhtautua rakentavasti”.

Bussivuorojen harventaminen, matka-ajan pidentyminen ja mahdottomuus luottaa aikatauluihin lisäävät aikuisten yksityisautoilua, eikä tämä tue hiilineutraalisuustavoitteita.

Teiskoon tulee palauttaa aikaisempi runkolinjaan pohjautuvat bussivuorot sekä palauttaa aikaisemmin toimiva bussiaikataulu koskien linjoja 90, 93 sekä 94. Tämän linjaston palauttaminen ei estä bussivuorojen lisäämistä keskustasta Kämmenniemen ja takaisin.

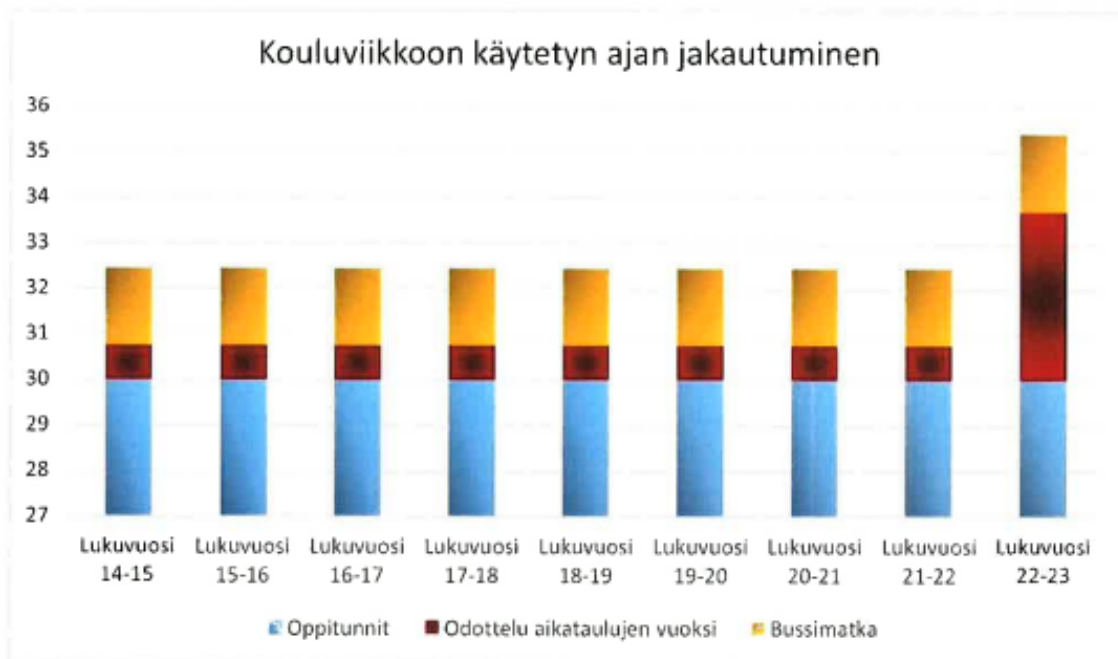
Alueen liikenteestä tulee taittaa reittikohtainen aikatauluyhdistelmä, missä on 90 – 94 sekä PALI-liikenne samassa aikataululehtisessä. Lisäksi kauimpien vyöhykkeiden vaihtoaikaa tulisi nostaa takaisin 2 tuntiin.

Tarkemmat perustelut:

1. Matkaketjut ovat pidentyneet merkittävästi

- Suurin käyttäjäryhmä arkisin ovat koululaiset, jotka kulkevat Terälahden ja Kämmenniemen kouluihin. ***Pohjoisesta Teiskosta tulevien koulumatkan kokonaiskesto päivässä pidentyy lähes tunnilla.***
- Väsymys vaikuttaa jaksamiseen koulussa ja kotona, ja se vaikuttaa myös lapsen sosiaalisiin suhteisiin, harrastuksiin ja koko muuhun perheeseen.
- Odotusajat sekä vaihdot ovat epäinhimillisiä etenkin kovilla pakkasilla sekä lapsille että vanhuksille.

2. Aikatauluihin ei voi luottaa

- Vaihdot ja tehdyt muutokset aiheuttavat sen, ettei aikatauluihin voi luottaa. Bussit useimmiten myöhästelevät, mutta väliin menevät pysäkin ohi myös liian aikaisin.
- Aikataulut haastavat kuljettajia. **Busseja on ollut harvinaisen paljon pitkin oja kuluvan talven aikana.** Tiedossa on ainakin 5 bussin ojaan ajoa. Asiakkaiden ja kuskien turvallisuutta ei saa vaarantaa. Aikaisemmin bussin ojaan ajot ovat olleet varsin harvinaisia.
- Bussivuoroja on peruttu. **Bussivuorojen peruminen on vastuutonta huomioiden pitkät etäisyydet.**

3. Vaihdot luovat hankaluuksia

- Vaihtoaikojen pidentyminen aiheuttaa myös sen, että entistä useammalla Teiskosta tai Teiskoon kulkevalla voi ylittyä 1,5 h vaihtoaika. **Kauimpien vyöhykkeiden vaihtoaikaa tulisikin nostaa takaisin 2 tuntiin.**
- Vaihtoyhteydet 93 ja 94 busseilla Kämenniementä lähteviin ovat sellaisia, että usein myöhästyy noin 10 minuuttia edellisestä vuorosta tai joutuu odottamaan jopa 25 minuuttia.
- Työssäkäyvien ja toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien osalta **on tärkeää varmistaa järkevät vaihtoyhteydet matkan varrelta.** Esimerkiksi yhteys Niihamasta 38 Hervantaan ja Hervannasta on tien alituksen takia liian pieni, jotta varmuus ehtiä vaihtoon olisi riittävä.
- Jatkaminen junalla tai kaukoliikenteen busseilla aamulla esimerkiksi Helsinkiin päin osuu erittäin huonosti tehtyjen aikataulumuutosten vuoksi.
- Linjan 92 varrelta vaihtoyhteyksistä ei ole tietoa alueen asukkailla ja ne mitä reittiopas tarjoaa, niin odotusaika on joko todella pitkä tai vaihtoehtoisesti niin lyhyt, ettei siihen luoteta, vaan kuljetaan omalla autolla.
- 16 minuutin odottelu-aika

4. Busseja ei enää kulje riittävästi

- Palvelut ja harrastukset ovat keskittyneet keskusta-alueelle. Myös Teiskossa asuvien mahdollisuudet kulkea harrastuksiin tulee turvata.
- Heikennetyt bussivuorot eivät sovi mitenkään yhteen alueen luontomatkailun kehittämisen kanssa.
- Mäntylästä lähteviä tai sinne asti kulkevia vuoroja on liian harvoin. Iltaisin ja viikonloppuisin tulee bussilla päästä Terälahdesta kaupunkiin asti ja takaisin. Esimerkiksi Tampereen keskustorilta Maisansaloon ainoa bussi sunnuntaina lähtee klo 13.42. Ainoa Maisansalosta keskustorille menevä bussi sunnuntaisin lähtee Maisansalosta klo 15.14.
- **Mäntylästä keskustaan kulkevia bussivuoroja tulee lisätä, kuten niitä aikaisimminkin kulki.**
- Karavaanarit toivovat, että etenkin kesäisin bussi poikkeaisi myös karavaanareiden pihassa.

5. Aikatauluista on hyvin vaikea saada selkoa

- Teiskon alueen liikenne on kokonaisuus, jonka hahmottaminen on äärimmäisen vaikeaa erillisistä linjakohtaisista aikatauluista sekä Reittioppaasta. Reittiopas ei myöskään tunnu toimivan useiden vaihtojen ollessa tarpeen, vaan matka on katsottava osissa, jotta paras yhteys löytyy.
- Tämä erityisen tärkeää huomioida sillä Teiskossa käy ympäri vuoden matkailijoita ja alueen mökkiläisiä julkisella liikenteellä.
- Moni alueen asukkaista ovat myös iäkkäitä, jotka eivät välttämättä osaa käyttää digitaalisia

6. Asukkaiden palautteiden pohjalta on luvattu tehdä muutoksia

- Alueen asukkaille on luvattu tehdä muutoksia palautteiden pohjalta. Todella moni alueen asukas on antanut negatiivista palautetta (syinä myöhästyminen, jatkoyhteys jne.) sekä sähköisesti että järjestetyssä asukastilaisuudessa.
- Palautetta ovat kirjallisesti antaneet myös seuraavat kyläyhdistykset: Terälahden Seutu ry, Kaanaan kyläyhdistys, Viitapohjan kyläyhdistys ja Kämmenniemen koulun vanhempainyhdistys
- Erityisesti linjoja 90, 93, 94 ei ole kehitetty vaan palvelua on yksinkertaisesti huononnettu ja alas ajettu.
- **Alueen asukkaat ihmettelevät: Miksi annettua palautetta ei haluta kuulla? Miksi alueen palvelutasoa ajetaan alas? Mihin perustuu ajatus siitä, että muutokset ovat olleet hyviä?**

Tampereella 24.4.2023

Sirpa Pursiainen, Kristillisdemokraatit

ULLA-LEENA ALPPI, VAS.

Antti Gauras

Matti Järvinen, kas

Antti Raevaara, PS

Marika Puolimatka PS

Anni Molari
Anni Molari (PS)

Joonas Kiirela, PS

Jouko Vajala, PS

ANTTI MOISANDER, PS

Saku Puro (PS)

Jari Taneli
Jari Taneli (kd)

Vilho Anttonen (kd.)

Juha Suomela (virk.)

Antti Kivimäki

Saku Puro (sd)

Mikko Hantunen

 KIRSI KALLONEN (sd.)

Jukka Gustafson JUKKA G, sd

§

Valmistelija / lisätiedot:

Arto Vuojolainen

Valmistelijan yhteystiedot

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen, puh. 050 345 1397, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuustoaloitteessa (29.8.2022 Aarne Raevaara) on esitetty, että Tampereen kaupunki omistajaohjauksen keinoin toimii niin, että Tampereen Sähkölaitos Oy myy oman tuotantonsa suoraan kohtuullisella katteella tamperelaisille ja tarjoaa sähkömarkkinalain mukaisia kohtuullisia perussähkösopimuksia.

Tampereen Sähkölaitos Oy on kaupungin kokonaan omistama osakeyhtiö, joka toimii avoimilla markkinoilla ja tuottaa sekä siirtää lämpöä, sähköä ja jäähdytystä niitä tarvitseville asiakkaille. Tampereen Sähkölaitos Oy on konsernin emoyhtiö ja konsernin tytäryhtiöt ovat Tampereen Sähköverkko Oy, Tampereen Vera Oy sekä Tammervoima Oy jonka toinen omistaja on Pirkanmaan Jätehuolto Oy.

Konsernin liikevaihto vuonna 2022 oli 360 milj. euroa, nettotulos 41 milj. euroa ja taseen loppusumma 678 milj. euroa. Konsernin tulos oli poikkeuksellisen hyvä, koska haastavaan markkinatilanteeseen pystyttiin vastaamaan joustavan tuotantorakenteen ja onnistuneiden markkinasuojauksen avulla. Vuodelle 2023 konsernin tulos tulee ennusteen mukaan alenemaan merkittävästi vuodesta 2022. Konserni on toteuttanut mittavan määrän hiilidioksidipäästöjä alentavia vastuullisia investointeja viime vuosina, tuoreimpana esimerkkinä Naistenlahti 3. Tampereen Sähkölaitos panostaa erityisesti investointeihin, jotka edistävät siirtymää kohti hiilineutraalia energijärjestelmää ja vähentävät hiilidioksidipäästöjä Tampereen kaupungin asettamien ilmastotavoitteiden mukaisesti.

Yleisesti ottaen energiayhtiöiden sähköntuotanto koostuu monista erihintaisista tuotantojakeista. Oman sähköntuotannon edullisuus

suhteessa pörssisähköön vaihtelee voimakkaasti jopa päivän sisäisesti. Tämä johtuu viime kädessä sähköntuotannon säariippuvuuden kasvusta. Tampereen Sähkölaitos Oy:n tuottaman sähkön määrä vaihtelee kuukausittain monista syistä, eikä tuotanto seuraa kuntalaisten sähkökäytön profiilia, vaan tuotannon ja ostoenergian suhdetta säädetään jatkuvasti markkinaolosuhteiden perusteella. Tampereen Sähkölaitos Oy:n asiakkaiden edun mukaista on, että oman tuotannon ja ostoenergian suhdetta pystytään optimoimaan.

Aloitteen keskeinen oletus oman tuotannon keskihinnan edullisuudesta ei vastaa järjestelmän nykytilannetta. Tampereen Sähkölaitos Oy:n vuoden 2022 sähköntuotanto oli korkeasta sähkön hinnasta ja yhtiön mittavasta tuotantokapasiteetista huolimatta ainoastaan 333 GWh, mikä on 45 % edeltävää vuotta pienempi, sillä sähköä oli edullisempaa hankkia avoimelta kauppapaikalta. Asiakkaille jälleenmyyty sähkön määrä oli luokkaa 1000 GWh ja koko kaupungin sähkökulutus oli noin 2000 GWh. Vuonna 2022 oli yhteensä 7600 tuntia, jolloin pörssisähkön ostaminen laski sähkön hankinnan kustannusta yhtiön omistaman voimalaitoksen käyttämiseen nähden.

Tampereen Sähkölaitos Oy:n tuloksetekokykyyn vaikuttaa oleellisesti joustava tuotanto. Tämä tarkoittaa Sähkölaitoksella esimerkiksi mahdollisuutta olla tuottamatta sähköä kaasun hinnan ollessa kalleimmillaan. Yhtiö toimii vastuullisesti, tavoitteena varmistaa vähäpäästöinen ja edullinen kaukolämpö sekä kilpailukykyinen sähkö asiakkaille. Osoituksena tästä Tampereen Sähkölaitos Oy ensimmäisten myyjien joukossa alensi sähkön hintaa useampaan kertaan vuonna 2023. Sähkön hinnoittelusta käytiin keskustelua myös omistajaohjauksen kautta.

Aloitteessa viitataan toimintatapaan, joka edellyttää etukäteen asetettua kiinteää tuotantomäärää kuntalaisille myytäväksi. Tällainen vuosittainen sähköntuotantokiintiö kuitenkin nostaisi sähkön hankinnan kokonaiskustannuksia, koska se rajoittaa hankintalähteiden käyttöä. Pakotettu tuotantomäärä lisäksi lisäisi maakaasun käyttöä ennustetun säariippuvaisen tuotannon vaihdellessa. Lisäksi aloitteen toimintapa olisi kyseenalainen huomioiden Sähkömarkkinalain vaade siitä, että sähkönmyyntisopimuksissa ei saa olla kohtuuttomia, syrjiviä tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja (kuntalaisuus).

Tamperelaisia sähkönkuluttajia ei voi velvoittaa ostamaan tiettyä kiintiötä Tampereen Sähkölaitos Oy:n tuottamaa sähköä omakustannushintaan. Tuote ei toteutuessaan saavuttaisi laajaa suosiota markkinaehtoisesti, koska oman tuotannon keskihinta pidemmällä aikavälillä asettunee korkeammaksi johtuen hankinnan lähteiden rajoittamisesta. Energiayhtiön on minimoitava sähkönhankinnan kokonaiskustannukset myös sähköpörssiä hyödyntäen, jotta sähkön myynnin kilpailukyky on mahdollista säilyttää. Tampereen Sähkölaitos auttaa asiakkaitaan vähentämään omaa energiakulutustaan. Kun asiakkaat tarvitsevat vähemmän energiaa, syntyy myös säästöjä euroissa.

Sähkömarkkinalain 67 § 2 momentin mukaan Vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus, on tarjottava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja muille loppukäyttäjille näiden tarpeisiin sopivia erilaisia sähkönmyyntisopimuksia. Tarjottavat sähkönmyyntisopimukset eivät saa olla yksinomaan dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia ja muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvia sähkönmyyntisopimuksia. Vähittäismyyjällä on oltava julkiset vähittäismyyntiehdot ja -hinnat tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkönmyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia, syrjiviä tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Vähittäismyyntihinnat tai hinnanmääräytymisperusteet on esitettävä helposti ja selkeästi verrattavalla tavalla. Tampereen Sähkölaitoksen tarjoamat sähkösopimukset ovat markkinoilla toimiviin verrokkeihin nähden kilpailukykyiset ja tarjolla on pörssisähkön lisäksi määräaikaista sähkösopimuksia.

Tampereen Sähkölaitos Oy:n hinnoittelu oli 10.8.2023 seuraava, alv 24%;

Siistisähkö:

Perusmaksu: 6,00 eur/kk

Energiamaksu: 16,91 snt/kWh

Pörssisähkö:

Perusmaksu: 3,98 eur/kk

Energiamaksu: Spot + 0,38 snt/kWh

Järkisähkö 12kk määräaikainen sopimus (30.06.2024 asti):

Perusmaksu: 3,98 eur/kk

Energiamaksu: 11,90 snt/kWh

Järkisähkö 24kk määräaikainen sopimus (30.06.2025 asti):

Perusmaksu 3,98 eur/kk

Energiamaksu: 9,89 snt/kWh

Tampereen kaupungin konsernijaosto on käynyt tiivistä vuoropuhelua Tampereen Sähkölaitos Oy:n kanssa talvella 2022-2023 sekä hinnoittelu- että varautumisnäkökulmasta. Tampereen Sähkölaitos Oy:n hallitus on tehnyt päätökset ottaen huomioon käydyt keskustelut. Tampereen Sähkölaitos Oy on omistajaohjauksen arvion mukaan toiminut vastuullisesti niin hinnoittelun kuin varautumisenkin osalta. Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Valtuustoaloite sähkön myynnistä suoraan kohtuullisella hinnalla tamperelaisille

Julkisuudessa on kerrottu, että muutamien kuntien omat sähköyhtiöt ovat myyneet tuottamansa sähkön suoraan asukkaillensa. Kyseisissä kunnissa sähkön hinta on huomattavasti pörssistä ostettua hintaa alempi.

Tampereen sähkölaitoksen toimitusjohtaja Jussi Laitinen ilmoitti 26.8.2022 Aamulehdessä, että ”Vaikka myymme Tammerkoski-nimistä tuotetta, se ei tarkoita, että sähkö tulee suoraan Tammerkoskesta kuluttajan töpseliin. Myymme pörssiin kaiken tuottamamme sähkön ja ostimme sieltä kaiken myymämme sähkön.”

Sähkön hinta on noussut pörssissä poikkeuksellisesta maailmanmarkkinatilanteesta johtuen ennätyksellisen korkealle tasolle. Sähkön tuotantokustannukset, mikäli niistä poistetaan poliittiset linjaukset, ovat pysyneet lähes ennallaan.

Sähköä käyttävän asukkaan näkövinkkelistä kaupungin sähkölaitoksen tapa myydä halvalla tuotettu sähkö pörssiin ja ostaa se kalliimmalla takaisin on järjetön.

Tampereen sähkölaitoksen vuoden 2021 oma tuotanto 605,3 GWh tarkoittaa jokaista tamperelaista asuntoa kohti keskimäärin 4485 KWh. Aamulehden (26.8.2022) mukaan kerrostaloasunnoissa kulutetaan keskimäärin 2500 KWh vuodessa. Asuntokannan mukaisesti laskien Tampereen sähkölaitoksen oma tuotanto kattaisi parhaimmillaan noin 90 prosenttia alueen asukkaiden tarvitsemasta sähköstä.

Kaupungin sähkölaitoksen oma tuotanto ei riittäisi isompien sähkölämmitteisten tilojen, liiketilojen ja teollisuuden sähkönkäyttöön. Käsitykseni mukaan niiden oma sähkötuotanto on hyvin vaatimatonta, eli niiden sähkö pitäisi ostaa sähköpörssistä.

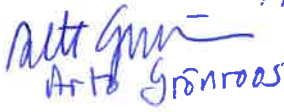

Tampereen sähkölaitoksen toimitusjohtaja Jussi Laitinen ilmoitti 26.8.2022 Aamulehdessä, että uusille asiakkaille on mahdollisuus tehdä vain pörssisähkösopimuksia. Käsitykseni mukaan tilanne on ristiriidassa sähkömarkkinalain kanssa.

Sähkömarkkinalaki 67 § edellyttää, että yhtiöt, joilla on johtava markkina-asema, ovat velvollisia myymään sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille.

Esitämme, että Tampereen kaupunki omistajaohjauksen keinoin toimii niin, että Tampereen sähkölaitos myy oman tuotantonsa suoraan kohtuullisella katteella tamperelaisille ja tarjoaa sähkömarkkinalain mukaisia kohtuullisia perussähkösopimuksia.

Tampereella 29.8.2022

kaupunginvaltuutettu Aarne Raevaara

Anni Molari

Arto Grönroos

Marika Puolimatka

Sähköisesti
Veikko Vallin
Lassi Kaleva

Liite Yla 12.9.2023

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä käsiteltävät kuntalaisaloitteet

TRE:1698/10.03.04/2023 Kaukajärven koirapuiston uusiminen sekä uuden saaminen Annalaan

TRE:1390/10.03.04/2022 Koirapuiston saaminen Nekalaan

TRE:7893/10.03.04/2022 Koirapuiston perustaminen Leinola-Linnainmaa alueelle

TRE:6796/10.03.04/2022 Portaiden rakentaminen Epilänharjun yli

TRE:454/10.03.04/2022, Jalkapallokentän saaminen Kalevan, Kaupin tai Tammelan alueelle ja kenttien huoltamisen parantaminen

Kuntalaisaloite: Kaukajärven koirapuiston uusiminen sekä uuden saaminen Annalaan

Kaakon alueellinen lasten parlamentti esittää, että Kaukajärven koirapuisto uusitaan ja Annalaan rakennetaan uusi koirapuisto.

Yhdyskuntalautakunta on kokouksessaan 12.6.2012 § 206 hyväksynyt Viherpalveluohjelman Koirapalvelut 2012-2025 ohjeellisena noudatettavaksi. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten investoinnit, hyväksytään erikseen vuosisuunnitelmien yhteydessä.

Viherpalveluohjelmassa on esitetty uusien koirapuistojen rakentamisia, ja niiden sijoituspaikkoja on tutkittu koko kantakaupungin alueella. Viime vuosina investoinnit ovat pääosin menneet olevien koirapuistojen peruskorjaukseen. Uusia on toteutettu muutamia ja vuonna 2022 rakennettiin uusi koirapuisto Soukkapuistoon, Ranta-Tampellan alueelle. Viherpalveluohjelmassa ei ole esitetty koirapuiston rakentamista Annalan alueelle.

Kaukajärvellä ja Annalassa on aloitettu uusi kaupunginosaohjelma. Asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa on pidetty useita työpajoja ja alueelle on suunnattu kyselyitä. Kyselyiden ja asukastapaamisien kautta on saatu useita toiveita Kaukajärven koirapuiston uusimiseen. Koirapuisto on todella huonossa kunnossa. Koirapuistossa on vain yksi iso aidattu alue. Nykyään koirapuistoissa on erilliset aitaukset pienille ja isoille koirille sekä aidattu eteistila.

Kaukajärven koirapuiston investointia esitetään vuoden 2024 talousarvioon. Annalaan ei esitetä rakennettavaksi uutta koirapuistoa.

Aloite Koirapuistoja Kaukajärvelle ja Annalaan

Kaakon alueellinen lasten parlamentti ehdottaa että, Kaukajärven koirapuisto uusittaisiin ja Annalaan rakennettaisiin uusi koirapuisto.

Vuoreksessa on uusi koirapuisto mutta Kaukajärvellä ja Annalan alueella vain vanha sijainti Annalassa ja Kaukajärvellä tarvitaan pienille ja isoille koirille omat puistot. Aina kolmen vuoden välein puistojen kunto tulisi tarkistaa ja koirille pitäisi olla virikkeitä puistossa. Annalan koirapuisto voisi sijaita esim Metsäniittyyn alueella ja se olisi tärkeää koska täälläpäin ei ole paljon koirapuistoja paitsi Kaukajärven mutta se on tosi vanha ja huonokuntoinen.

Terkuin,

Kaakon alueellinen lasten parlamentti

Kuntalaisaloite. Koirapuiston saaminen Nekalaan

Tampereen kaupungille on saapunut 14.2.2022 kuntalaisaloite koirapuiston saamisesta Nekalaan. Aloite on tullut kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta.

Yhdyskuntalautakunta on kokouksessaan 12.6.2012 § 206 hyväksynyt Viherpalveluohjelman Koirapalvelut 2012-2025 ohjeellisena noudatettavaksi. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten investoinnit, hyväksytään erikseen vuosisuunnitelmien yhteydessä.

Viherpalveluohjelmassa on esitetty uusien koirapuistojen rakentamisia, ja niiden sijoituspaikkoja on tutkittu koko kantakaupungin alueella. Viime vuosina investoinnit ovat pääosin menneet olevien koirapuistojen peruskorjaukseen. Uusia on toteutettu muutamia ja vuonna 2022 rakennettiin uusi koirapuisto Soukkapuistoon, Ranta-Tampellan alueelle. Viherpalveluohjelmassa on esitetty koirapuiston rakentamista Nekalaan, lidesjärvenpuiston valmistelussa oleva asemakaavan alueelle.

lidesjärvenpuiston asemakaavan, nro 8725, osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä loppuvuodesta 2020. Asemakaavaluonnos ei ole vielä valmis. OAS:n aikana kysymyksiä tuli mm. koirapuiston rakentamisesta alueelle. Alueen toiminnot ratkaistaan asemakaavan tarkemman suunnittelun aikana.

Koirapuiston rakentamista Nekalaan ei ehdoteta vuoden 2024 talousarvioon. Sen rakentaminen ratkaistaan lidesjärvenpuiston asemakaavan, nro 8725, tarkemman suunnittelun aikana.

Kuntalaisaloite

Koirapuisto Nekalaan
Tampere

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 1.11.2021

Aloitteen julkaisupäivämäärä 2.11.2021

Nekalaan pitäisi saada koirapuisto koska koirapuistot ovat kaukana ja alueella on paljon koiria. Sopivaa tilaa olisi esimerkiksi lidesjärven lähellä.

Kuntalaisaloite: Koirapuiston perustaminen Leinola-Linnainmaa alueelle

Tampereen kaupungille on saapunut kuntalaisaloite koirapuiston perustamiseksi Leinola-Linnainmaa alueelle. Aloite on tullut kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta.

Yhdyskuntalautakunta on kokouksessaan 12.6.2012 § 206 hyväksynyt Viherpalveluohjelman Koirapalvelut 2012-2025 ohjeellisena noudatettavaksi. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten investoinnit, hyväksytään erikseen vuosisuunnitelmien yhteydessä.

Viherpalveluohjelmassa on esitetty uusien koirapuistojen rakentamisia, ja niiden sijoituspaikkoja on tutkittu koko kantakaupungin alueella. Viime vuosina investoinnit ovat pääosin menneet olevien koirapuistojen peruskorjaukseen. Uusia on toteutettu muutamia ja vuonna 2022 rakennettiin uusi koirapuisto Soukkapuistoon, Ranta-Tampellan alueelle. Viherpalveluohjelmassa on esitetty koirapuiston rakentamista Linnainmaalle, Linnainmaan koulun läheisyyteen. Itä-Tampereella ja Linnainmaan alueella ei ole koirapuistoja.

Koirapuiston rakentamista Linnainmaalle ei ehdoteta vuoden 2024 talousarvioon. Vuonna 2024 peruskorjataan Kaukajärven koirapuisto. Linnainmaan-Leinolan alueen koirapuiston rakentamista esitetään aikaisintaan vuoden 2025 talousarvioon.

Kuntalaisaloite - Tampere

Koirapuisto Leinola-Linnainmaa alueelle

Tampere

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 16.11.2022

Aloitteen julkaisupäivämäärä 16.11.2022

Koirapuiston perustaminen Leinola-Linnainmaa alueelle (esim. Leinolan koulun lähelle)

Alueella on paljon koiria ja lähimmät koirapuistot ovat Hakametsässä ja Vehmaisissa (Holvasti).

Lisätiedot

Valtaosa koiranomistajista Leinola-Linnainmaan alueella tukevat koirapuistoa.

Kuntalaisaloite: Portaiden rakentaminen Epilänharjun yli

Tampereen kaupungille on saapunut kuntalaisaloite portaiden rakentamiseksi Epilänharjun yli. Aloite on tullut kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta.

Epilänharju sijaitsee Länsi-Tampereella ja se on alueella merkittävä harjumuodostelma ja virkistysalue, Epilänharjun pinta-ala on noin 35 hehtaaria ja se on suuremmilta osin luokiteltu arvometsäksi. Alueella on paljon polkuverkostoa ja sitä käytetään virkistäytymiseen, koirien ulkoiluttamiseen sekä kulkuyhteytenä Epilän ja Lielahden välillä. Osittain on nähtävissä, että alueen kulutus on suurta.

Epilänharjun käyttö tulee tulevaisuudessa lisääntymään. Hiedanrannan alueen rakentuminen ja noin kahdenkymmenentuhannen uuden asukkaan tuleminen alueen läheisyyteen asettaa todennäköisesti alueelle käyttöpaineita. Tätä tulevaa käyttöä tulee ennakoida ja alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen suunnitelma, hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa otetaan kantaa alueen säilytettäviin arvoihin, kulkureitteihin ja virkistäytymisen paikkoihin.

Portaiden rakentamista Epilänharjun yli ei esitetä vuoden 2024 talousarvioon. Alueelle tulee laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa otetaan kantaa alueen arvoihin ja kehittämiseen.

Kuntalaisaloite - Tampere

Portaat Epilänharjun yli

Tampere

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 28.9.2022

Aloitteen julkaisupäivämäärä 29.9.2022

Ehdotan, että Epilänharjun yli rakennettaisiin portaat.

Perustelut:

Epilänharjun ylitys ei tällä hetkellä onnistu kuin pieniä epätasaisia polkuja pitkin. Portailla mahdollistettaisiin, että yhä useampi (ikäiset, kuntoiset) pystyisivät hyödyntämään oikopolkua Epilä-Lielähti välillä. Näin Lielahden palvelut sekä joukkoliikenne olisi paremmin Epilän / Epilänharjun asukkailla hyödynnettävissä, varsinkin nyt kun Epilänkadulta poistettiin bussipysäkit. Epilänharjun pohjoispuolen portaat olisivat myös oivalliset kuntoilutarkoitukseen, sillä sieltä ei aiheutuisi meluhaittaa asuntoihin kun sellaisia ei siellä puolella harjua ole. Portaat toisivat lisäarvoa myös Tohlopin luontopolkureitille.

1

Portaat voisi myös valaista, mikä parantaisi turvallisuutta. Harjun polkuja ei valaise pimeällä mitkään valot ja harjun ylittäjän on turvauduttava taskulamppuun. Polut ovat juurakkoisia, joten pimeällä poluille ei juuri ole asiaa. Suomessa iso osa vuodesta on kuitenkin aika hämärää, joten tämä asia olisi hyvä ottaa huomioon.

Yksi turvallisuustekijä olisi vielä myöskin se, että portaita pitkin harjun ylitys tapahtuisi suurimmalta osin niitä pitkin, turvallisesti. Nyt harjua ylitetään "virallisen" reitin puuttuessa useista eri paikoista, mm. junaradan yli.

Portaat olisi pieni investointi kaupungille, mutta iso hyöty kaupunkilaisille. Pispalassa on portaat, Teivossa on portaat, Epilänkatu-Soraharjunkatu-välillä on portaat, mutta miksi ei ole portaita harjun yli?

Kuntalaisaloite: Jalkapallokentän saaminen Kalevan, Kaupin tai Tammelan alueelle ja kenttien huoltamisen parantaminen

Tammelan koulun 6 luokan oppilaat ovat 17.1.2023 laatineet jalkapallokenttiä koskevan aloitteen, jota nuorisovaltuusto on puoltanut.

Jalkapalloon soveltuvia kenttiä on Kalevassa Pellervonpuistossa, johon hiekkatekonurmi rakennettu vuonna 2022, Kiovanpuistossa, jonka hiekkatekonurmi on uusittu vuonna 2021 ja lähistöllä Litukanpuistossa, jossa on kierrätetty tekonurmipinnoite. Kaupissa on useita tekonurmikenttiä. Ilvespuistossa (Kaleva), Koljonpuistossa (Käpylä) ja Petsamonpuistossa (Petsamo) on hiekkapintaiset pelikentät ja niille ei ole suunniteltu hiekkatekonurmea niiden pienen koon vuoksi. Tammelassa ei ole jalkapallokentälle soveltuvia puistoalueita. Tammelan Osmonpuistossa on pieni monitoimikenttä palloiluun ja Tunturipuistossa pieni hiekkakenttä.

Jalkapalloon soveltuvilla kentillä on jalkapallomaaleja ja niitä uusitaan vuosittain useita. Maaleihin kohdistuu valitettavan paljon ilkivaltaa ja verkkoja hajotetaan. Niitä uusitaan myös vuosittain useita. Kunnossapidon keinoin pidetään, olevien resurssien puitteissa, maalit ja kentät hyvässä kunnossa. Tällä tavoin tuetaan lasten ja nuorten omaehtoista liikkumista.

Aloitteessa mainituille alueille ei ole suunnitteilla uusia jalkapalloon soveltuvia kenttiä. Pelikentät vaativat paljon tilaa ja niille soveltuvia paikkoja ei kantakaupungin sisältä ole helppo löytää. Viheralueet ja puistot tarjoavat kenttien lisäksi paljon muitakin liikuntaan mahdollistavia alueita.

Uusien kenttien rakentamista ja peruskorjaamista Kalevaan tai Tammelaan tai niiden vaikutusalueelle ei esitetä vuoden 2024 talousarvioon. Näiden alueiden kenttiä on peruskorjattu paljon lähivuosien aikana.

17.1.2023

Hei!

Tamperetta mainostetaan vetovoimaisimpana kaupunkina, mutta jalkapalloseuroihin kuulumattomille harrastajille se ei ole sitä.

Jalkapallokenttien määrä on riittämätön harrastajamääriin nähden. Osa kentistä on huonokuntoisia. Tekonurmikenttien nurmi on epätasaista ja kupruista esimerkiksi Litukan puiston kentällä ja Kaupin 4. kentällä. Usean maalin verkko ja pyörät ovat rikki tai pyöriä ei ole lainkaan. Hyvänä esimerkkinä toimii taas Litukan puiston maalien verkot, joista pallo menee läpi.

Vaadimme lisää vapaa-ajalle tarkoitettuja jalkapallokenttiä Kalevan, Kaupin tai Tammelan alueelle jo ensi kesäksi. Jos tämä ei ole mahdollista, niin voisiko Litukan ja Kaupin kenttää kunnostaa (uudet maalit, uusi tekonurmi)?

Tammelan koulun 6ck luokan pojat ja allekirjoittaneet

TAMPEREEN KAUPUNKI

20.01.2023

Hei!

Dno TRE 454/10.03.04/2023

Tammelan koulun oppilaat lähettivät Tampereen lasten parlamentille aloitteen ja pyysivät, että lasten parlamentti veisi sen eteenpäin. Aloite käsiteltiin Tampereen lasten parlamentin hallituksen kokouksessa 19.1. ja hallitus oli sitä mieltä, että aloite on hyvä sellaisenaan. Lasten parlamentti puoltaa aloitetta.

Tämän saatekirjeen liitteenä on aloite allekirjoituksineen.

Tampereella 20.1.2023

Tampereen Lasten Parlamentin hallitus

Liite Jolila 13.9.2023

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

TRE:1861/02.04.03/2023 Joukkoliikenteen eläkeläisalennuksen ulottaminen ilta-aikaan – Vanhusneuvoston aloite.

Kuntalaisaloite joukkoliikenteen eläkeläisalennuksen ulottamisesta ilta-aikaan

Vanhusneuvosto on 12.4.2023 esittänyt joukkoliikenteen ilta-alennuksen käyttöönottoa eläkeläisille.

Tällä hetkellä 65 vuotta täyttäneet ovat oikeutettuja joukkoliikenteessä seniorialennukseen. Alennus on suuruudeltaan 40 prosenttia ja koskee kaikkina päivinä klo 9-14 välisenä aikana arvolipulla tehtyjä matkoja. Järjestelyllä ohjataan kysyntää aamun ja iltapäivän ruuhkahuippujen väliseen aikaan, jolloin vapaata kapasiteettia on runsaasti tarjolla. Kaluston ajaminen lyhyelle päivätaulolle aiheuttaa suhteellisen paljon siirtoajoja ja sen taloudellinen hyöty ei ole täten kovin suuri. Nykyinen alennus ohjaa kysyntää ruuhkista vahvasti ruuhkahuippujen väliin.

Aloitteessa esitetään alennuksen ulottamista ruuhka-ajan ulkopuolelle, klo 18-00 väliselle ajalle. Hinnan alennukset tuovat uusia matkoja muista kulkutavoista sekä luovat kokonaan uusia matkoja. Ruuhka-ajan ulkopuolisen ajan hintojen lasku siirtää jonkin verran matkustusta ruuhkasta edullisempaan ajankohtaan, mikä voidaan katsoa positiiviseksi ja tarkoituksenmukaiseksi ilmiöksi.

Aloitteessa esitetty muutos lisää jonkin verran kysyntää mutta kokonaisuutena vähentää lipputulokertymää. Lipputulot vähenisivät vuositasolla Tampereen kaupunkiseudulla noin 200.000 euroa vuodessa. Kyseiseen summaan ei ole varauduttu vuoden 2024 talousarviossa. Lisäksi on todettava, että kalustotarpeen mitoittaminen kysyntää vastaavaksi iltapäivän ruuhkahuippujen jälkeen on taloudellisesti tehokasta.

Keskipäivän alennus on joukkoliikenteen tuotannon näkökulmasta perusteltu ratkaisu. Joukkoliikenne tulee selvittämään vuoden 2024 aikana keskipäivän alennuksen laajentamista kaikille ikäryhmille. Näin toteutuisi paremmin sekä yhdenvertaisuus että joukkoliikenteen tuotannollinen näkökulma.

Vanhusneuvosto 12.4.2023

§ 20 Joukkoliikenteen eläkeläisalennuksen ulottaminen ilt-aikaan

TRE:1861/02.04.03/2023

Valmistelija

Nurmio Kirsi, Suunnittelija

Päätös

Vanhusneuvosto esittää Tampereen seudun joukkoliikenteelle ilt-aalennuksen käyttöönottoa eläkeläisille.

Päätösehdotus oli

Vanhusneuvosto esittää Tampereen seudun joukkoliikenteelle ilt-aalennuksen käyttöönottoa eläkeläisille.

Perustelut

Vanhusneuvostolle on tullut tamperelaisilta ikäihmisiltä paljon toiveita ulottaa joukkoliikenteen matkakorttien eläkeläisalennus myös ilt-aikaan.

Vanhusneuvosto ymmärtää hyvin, että alennusta ei saa vilkkaimpaan työmatkalaisaikaan ja tällä on tarkoitus ohjata ikäihmisiä kulkemaan hiljaisimpina aikoina aina kun mahdollista, mutta iltaisin busseissa ja ratikoissa on jo hiljaisempaa eikä em. syy siis päde ilt-aikoihin.

Vanhusneuvosto epäilee, että vanhanaikainen käsitys ikäihmisistä on vaikuttanut siihen, että eläkeläisalennus ei ole voimassa ilt-aikaan. Nykyaikainen ikäihminen käy opiskelemassa kursseilla, teattereissa, konserteissa ja peleissä ja tarvitsee siis alennuksensa myös silloin.

On myös mahdollista, että tekniikka ei aikaisemmin ole mahdollistanut kahden eri aikarajauksen ottamista käyttöön, mutta se este on varmaankin nykYTEKNOLOGIALLA jo pystytty ohittamaan.

Niinpä Tampereen vanhusneuvosto esittää, että joukkoliikenteen eläkeläisalennus otetaan käyttöön ainakin arkisin myös klo 18-00 väliselle ajalle.